

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate:
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Dr. F. Windischer:

Petdeset let

Naša Ljubljana si je znala rano pridobiti čvrsto stališče v kupčiji. Njeno dobro kupčijsko ime sega daleč nazaj. Ugodna lega, večji gospodari preudarne podjetnosti, pridnost in varčnost, samozatajevanje, zadovoljnost z malim, postrežljivost, žilava odpornost so okolnosti in lastnosti, ki so odločilno pripomogle k veljavnosti ljubljanske trgovine. Ob starih prometnih sredstvih se je zgodaj razvila v Ljubljani razsežna špedicijska trgovina, živahno posredovanje v žitni trgovini. V tesni zvezi s temi strokami so iz skromnih početkov v prejšnjem stoletju nastajali temelji močne kupčije s specerijskim, kolonialnim, materialnim blagom, z železnino, steklom. V oblačilni stroki so zasloveli posebno v manufakturni kupčiji spoštovane trgovinske hiše. Ob početku našega stoletja je Ljubljana kar znamenito trgovinsko središče. Živahna kupčijska delavnost se oblastno razteza odto preko stare vojvodine Kranjske dokaj daleč po sosednjih deželah. Potniki ljubljanskih vodilnih trgovinskih hiš so pridno v gostih pri kupčijskih prijateljih v domačiji in hodijo preko kranjskih mejnikov daleč in globoko v druge kraje, kjer njih prihod pozdravlja z veseljem. Oni namreč ne prihajajo samo po naročila, v odmaknjene kraje prinašajo novosti in novice. Obiski so oddaljenim rodoljubom vzpodbuda v marsičem in dobrodošla izprememba v čemerni enoličnosti vsakdanjega življenja. Ti moške so trgovski veljaki tiste čase, tih pa važni delavci na polju narodne probude. Brižno vneemajo narodno zavest od kraja do kraja, od straže hrvaške do istrskih samot in so dragocena živa vez z Ljubljano, središčem zmnožne in jake kupčije na debelo. Razvoj sestavno rastejo trgovine v Ljubljani zgodaj podpirajo naprave, ki se po poklicu pečajo z je-manjem in dajanjem denarja na upanje. Skromni so začetki, res so klice nežne, ali jim je goja in nega dobrih gospodarjev skrbna.

Za izobrazbo je v preteklosti še malo prilike. Šole so redke. O strokovnem pouku ni kaj zapi-sati. V naši trgovini preteklega časa je prva stvar vezbanje pri gospodarju. Čez prag trgovine — in dečko je obenož v trdi šoli življenja. Malo je razvedrila, pičle so ure počitka. Redkokje je tistihmal pri nas prilika za pouk in izobrazbo v šoli. V stari megleni Ljubljani so pa zgodnji v skrbi za izobraževanje trgovskega naraščaja.

Kar sto let bo, da je pisano o prizadevanju trgovskega predstavnstva v Ljubljani za trgovsko šolo, ki naj dopolnjuje vezbo in likanje pri trgovskem gospodarju. V osmem desetletju minulega stoletja je stanovska zavest ljubljanskega trgovstva tako izrazita, da si ustanove lastno stanovsko orga-nizacijo. Spomladi leta 1881. stopi v življenje Gremij trgovcev v Ljubljani kot prostovoljna združba. Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko, usta-novljena leta 1851., izroči novemu zastopu znesek 12.000 gld., namenjen skladu za izobraževanje trgo-vskega naraščaja, ki je bil od leta 1851. prehodno v zborničnem varstvu. Predsednik zbornice Aleksander Dreč je bil prvi načelnik gremija trgovcev.

Tiste čase je pri nas Ljubljana pod nemškimi županom, ali odločno delo za narodni preporod je v teku. Na gospodarskem polju je v narodnem po-gledu še vse v povoj. Redke so slovenske gospo-darske vrste. Starejši rod je pač konservativen in popustljiv in noče zamere, ali pomlad je kakor sicer tudi v trgovinah že drugega kova. Mladi trgovci pridno sodelujejo v društvi in družbi med prvo našo gospodo. Kraj preteklega stoletja je ljubljansko lice že drugo. Lepo število naših trgo-vin je nastalo. Tudi v kupčiji na debelo v tej in oni glavni stroki nastopajo naši ljudje. Denarni ustroj je na precejšnji stopnji razvoja in sposobna zaslonba našim mladim gospodarjem.

Ko se leta 1900 ustanovi Slovensko trgovsko društvo »Merkur« kot skupno zastopstvo gospodar-jev in sotrudnikov, začenja tudi v našem gospo-darstvu smoteno probudno delo. Naj prvo za trgo-vino pa kmalu tudi za obrtnijo. Čil in borben duh zaveje v trgovskih vrstah. Stanovska zavednost na narodni podlagi je tu in sestavno delo za gospo-darsko osamosvoje. Staro očkavsko sožitje med gospodarji in nameščenci obeh narodnosti je zapi-sano smrti in kjer ne gre zlepa, mora zgrda. Gremij trgovcev v Ljubljani preobrazijo v obvezno zadrugo, člani so sprva vsi protokolirani trgovci, kasneje vsi tisti, ki plačujejo letno preko 20 kron pridob-nine. Prvi slovenski gremijalni načelnik postane leta 1905. Ivan Knez. Bistvene izpremembe za-denejo gremijalno šolo. Iz Mahrovega zasebnega učilišča jo premeste na Ledino pod vodstvom Jan. Dimnika. Ze na Mahrovem zavodu poučuje zadnja leta slovenski korespondenčni strokovnjak Ivan Volc. Kmalu po ustanovitvi »Merkurja« nastane preobrat tudi v Trgovskem bolniškem in podpor-nem društvu, ki je med našimi najstarejšimi dobro-tvornimi napravami te vrste.

Dandanes je mnogo slavnosti, ali sredi te gnječe ne bi bilo prav iti molče mimo zlatega ju-bileja tako odličnega stanovskega zastopa. Gremij trgovcev je bil osnovan od mož, ki so čutili nem-ško, pa so bili vendar domačini in ljubili našo do-movino po svoje. Ko je prišel njih čas, so nasto-pili naši moške. V starem okviru je zavladal slo-venski duh.

Od srečanja čestitamo Gremiju trgovcev in nje-govemu večjemu vodstvu ob petdesetletnem jubi-leju in moramo v čast tega zastopa z veseljem za-pisati: Gremij trgovcev se sme ponašati s svojim usnim in pisanim sporočilom. Ob rani uri je imelo ljubljansko trgovstvo smisel in sree za izobraže-valne potrebe naraščaja in je za svoj zlati jubilej zgradilo nove lepe učilnice. Ustanovilo je Trgovsko bolniško in podporno društvo, ki sedaj snuje svoj sanatorij v Ljubljani, v časih, ko so bila sreča še socialno trda. Ob početku našega stoletja je po svojem tedanjem načelniku brez nemira in ropota

Odločilen trenutek v med-narodnem političnem položaju

London, 25. apr. Kakor znano, so se seje an-glesko-italijansko-francoske konference glede bro-dovnega sporazuma začasno prekinile, da bi se dala angleški vladi na eni in italijanski na drugi strani možnost, da temeljito proučita nov predlog Francije, ki se tiče tega sporazuma.

O tem predlogu se veliko piše, toda dejstvo je, da predlog ni znan nikomur drugemu, kakor samo trem vladam, tako da so časopisne vesti o njem gola ugibanja.

Zato tudi sodbe gotovih listov, češ, da fran-coski predlog tako za Anglijo kakor za Italijo ni sprejemljiv in da zato sploh ne bo prišlo do bro-dovnega sporazuma, nimajo nobene stvarne pod-lage.

Nasprotno je mnenje resnih političnih krogov, da je francoski predlog tak, da ga bosta angleška in italijanska vlada zelo tehtno premislili. Zato bo tudi nekaj dni trajalo, preden se bo sploh mogla izreči kaka sodba o njem in o možnosti sporazuma.

Na vsak način francoski predlog meri na po-polen in trajen sporazum in sicer na tej bazi, da je mogoče tehnično plat vprašanja medsebojnega razmerja, oziroma redukcije vojnih brodovij ure-diti le, ako se Anglija, Francija in Italija sporazu-

meje tudi o skupni liniji svoje zunanje politike, tako da bi bilo omogočeno sodelovanje treh držav bivše velike antante v vseh težkih in resnih vprašanjih, ki so danes in v bližnji bodočnosti v Evropi na vrsti.

Zato je rešitev brodovnega vprašanja med Anglijo, Francijo in Italijo in pristop slednjih dveh držav k splošnemu brodovnemu sporazumu vseh pet pomorskih vlesil sveta bistveno odvisna od političnega momenta: ali je mogoča tesna koope-racija med Francijo in Italijo na mednarodnem polju?

To je seveda tako globoko in slejkoprej kom-plicirano vprašanje, da ne gre izreči o njem že danes gotovih in preuranjenih ter lahkomisljenih sodb.

Ene je gotovo: da se zdaj v Rimu in Parizu ta problem z vso intenzivnostjo proučuje in da zato stojimo pred odločitvami, ki bodo imele ne samo za Evropo, ampak za cel svet najdalekosežnejše posledice.

London, 25. apr. kk. Angleška vlada je danes izročila francoskemu in italijanskemu poslaniku odgovor angleškega kabineta na zadnje predloge francoskega posredovalca pri italijansko-francoskih

pomorskih pogajanjih. Vsebinsa angleškega odgo-vora je zaenkrat še tajna. Navzlic temu pričbuje nemški tisk pesimistične komentarje. Očividno je, da nemška javnost sporazuma med Francijo in Ita-lijo ne želi. Odgovarjaajočemu temu se poroča nem-škimi listom iz Rima, da kompromisna pogajanja med Francijo in Italijo stoje na mrtvi točki. Kljub temu, da ni upanja na sporazum, pa je London nujno priporočal Rimu, naj ne pusti priti do pre-loma, baže z namenom, da bi se odgovornost za prelom prepusila Franciji. Po »Corriere della Sera« so italijanski vladni krogi prepričani, da Francija ne želi samo nobenega končnoveljavnega sklepa, temveč da išče pretveze, da bi se znebila težko doseženega dogovora. »Italija je do sedaj ostala rezervirana in je potrpehla, pričakujoč, da bo Francija nepriznani odpor opustila radi ne-ugodnega vtisa v svetovnem mnenju. Do končne odločitve še ni prišlo, ker se Anglija še nadalje trudi s posredovanjem.«

Napram tem vestem nemškega izvora je treba zaenkrat še previdnosti, preden se jim verjame, ne da se pa seveda tajiti, da je sporazum med Italijo in Francijo izredno težak in da zato pesi-mizem tudi v nevtralnih krogih prevladuje.

Cankov sestavlja novo vlado Ljapčev odklonil mandat

Sofija, 25. aprila. kk. Ko je voditelj demo-kratov Malinov včeraj vrnil mandat za sestavo vlade, je kralj najprej sprejel dosedanjega mi-nistrskega predsednika Ljapčeva. Ko je odhajal iz palače, je povedal, da od kralja ni dobil no-benega mandata. Navzlic temu se čuje, da je Ljapčev sam odklonil kraljevo ponudbo, da se-stavi vlado Danes dopoldne pa je kralj poveril mandat za sestavo vlade bivšemu ministrskemu predsedniku in dosedanjemu prosvetnemu mi-nistru Cankovu, in sicer mandat za sestavo kabi-neta narodne združitve s pritegnitvijo vseh

ustvarjajočih narodnih moči. Cankov bo tedaj poskušal sestaviti kabinet iz dosedanje vladne stranke Zgovora in meščanskih opozicijskih strank, razen kmetske stranke. Uspeh njegovega prizadevanja ni odvisen od stališča demokratov, ki so ozlovoljeni radi neuspeha Malinove misije.

Sofija, 25. aprila. AA. Cankov je popoldne posetil Koščurkova in Malinova. Koščurkov mu bo odgovoril glede vstopa v vlado ob 22. Malinov pa ob 20. Malinov mu je odgovoril, da se mora pred odgovorom sporazumeti z ostalimi strankami. »Zname« piše, da je verjetno, da bo Cankov uspel, toda mnogo zavisi od zadržanja Malinova.

XI. kongres komunistične internacionale Vojna napoved socialistom in lašizmu

Moskva, 25. aprila. kk. V Moskvi je izvršni od-bor komunistične internacionale končal 11. kongres. Resolucije zahtevajo kot najbolj perečo nalogo okrepljeno aktivnost za zrevolucioniranje delavstva in ugotavljajo, da je v celi vrsti kapitalističnih dr-žav sicer dosti predpogojev za revolucijo, da pa jih komunistične stranke še niso zadostno izkoristile. Iz resolucij je razvideti, da uspehi komunističnih strank izvršnega odbora v Moskvi ne zadovoljujejo prav posebno. Poleg običajnih vojnih napovedi so-cialnim demokratom zavzema v resolucijah veliko prostora tudi bojni klic proti fašizmu. Fašizem ni samo pojav razpada pri kapitalizmu, temveč je tudi pozitiven pokret, ki je sovražen delavstvu in ga je treba brez usmiljenja in energično pobijati. V Nem-ciji je treba predvsem pobijati Brüningovo vlado.

Kot praktično delo za bližnjo prihodnost za-hteva vodstvo kominterne, da se okrepijo in razvi-

jejo revolucionarne strokovne organizacije. Nadal-jnje resolucije se bavijo z vprašanjem vojne, ki se na eni strani pripravlja splošno v vseh kapitalističnih državah, na drugi strani pa posebno v Franciji in Poljski proti Sovjetski uniji. Treba je izvesti vse priprave, da se vojna v danem primeru spremeni v državljansko vojno. Pogreli so torej stare storije, da upravičijo svoj militarizem in niso imeli kaj no-vega povedati delegatom. Volitve v predsedstvo ko-minterne niso prinesle nobenega presenečenja. V ru-ski delegaciji ostane še nadalje glavna oseba Stalin, v nemški delegaciji pa Thelmann, Rennele, Piek in Zetkin. Blagajniško poročilo zadnjih dveh let kaže, da je število članov kominterne od dveh milijonov narastlo na dva in pol milijona in da proračun bi-lancira z okoli 1 milijon dolarjev, od katerega zna-šajo 300.000 takozvani upravni izdatki, 640.000 pa razne podpore.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo

Belgrad, 25. apr. AA. Dne 26. aprila prispe v Belgrad avstrijska delegacija za trgovinska poga-janja z našo državo. Avstrijsko delegacijo tvorijo gospodje: Henrik Wiltner, opolnomočeni minister, Friderik Büchler, svetnik finančnega ministrstva, Robert Goler, svetnik trgovskega ministrstva, dr. Aleksander Reismann, svetnik poljedelskega mi-nistrstva. — V naši delegaciji so gospodje: dr. Mi-lan Todorović, univ. profesor, Milan Pilja, načel-nik trgovinskega ministrstva, Milan Lazarevič, svetnik trgovskega ministrstva, dr. Velimir Stoj-ković, načelnik poljedelskega ministrstva. — Pred-sednik avstrijske delegacije g. Wiltner bo v po-nedeljek dopoldne posetil ministrstvo za zunanje zadeve, ministrstvo za trgovino in industrijo in po-ljedelsko ministrstvo. Popoldne ob 4 bosta imeli obe delegaciji prvo sejo v prostorih ministrstva z trgovino in industrijo.

Letni čas v državnih uradih

Belgrad, 25. aprila. AA. Po naredbi ministr-skega sveta in ministra za notranje zadeve bodo v državnih uradih redne uradne ure od 1. maja do 1. oktobra dnevno od 7.30 do 12.30 in od 16 do 18, ob sobotah pa od 7.30 do 13.30.

Kako se delajo volitve

Carigrad, 25. aprila. Volitve v turško narod-no skupščino so bile končane sredi ob 8. Narodna stranka je osvojila 278 mandatov, 30 mandatov je prepusila neodvisni stranki, ki pa si je priborila samo 23 poslanskih mest. Sedem mandatov v okolici Carigrada in drugod pa neza-visna stranka ni mogla osvojiti, ker volilci »niso hoteli« glasovati za njene kandidate. Nezasedena mesta bodo kasneje izpopolnjena.

Italijanske protidemonstracije

Rim, 25. aprila. kk. Radi aretacije belgijskega profesorja Moulina je nevarnost, da se italijansko-belgijski odnosi resno poslabšajo. Danes je bil na dvorišču rimskega vseučilišča velik protestni shod, katerega so se pod vodstvom profesorjev udeležili rimski študenti v ogromnem številu z zastavami in napismi ter vr-hovno vodstvo fašističnih organizacij v Rimu. Vseučiliški profesor, poslanec Soraza, voditelj fašistovskih študentov, in drugi govorniki so imeli plameneče govore in zahtevali za Italijo pravico samoobranbe. Po shodu so odšli štu-denti v sklenjenem sprevodu pred ministrsko predsedništvo, kjer so se poklonili Mussoliniju, ki se je pokazal na balkonu in imel kratek na-govor. Nato so se študenti v miru razšli. Danes bo vlada v poslanski zbornici odgovorila na več fašističnih interpelacij, naslovljenih na notra-njega in zunanjega ministra, radi aretacije pro-fesorja Moulina in protifašistovske demonst-racije v Bruslju.

Obsodba morilcev Resnika

Maribor, 25. aprila.

Razprava proti Resnikovim morilcem je trajala do tri četrt na 20, ko je predsednik se-nata, sodni svetnik Lenart razglasil sledečo raz-sodbo: Vincenc Bezjak se obsodi na dosmrtno ječo, Franc Klemensberger na 20 let robije, Alojzij Golob na 20 let robije, vsi trije pa na dosmrtno zgubo častnih pravic, Dominik Jamer-nik pa pride v poboljševalnico (je mladoleten).

Vsi trije zagovorniki so prijavili proti raz-sodbi revizijo in priziv. Obtoženi so, razen Kle-mensbergerja, ki je pričel jokati, obsodbo spre-jeli mirno. Čul se je samo glas Bezjakove lju-bice, ki je plakajoč zavpila: »Moj Cene, kje je pravica?«



A. Thomas na ljubljanskem gradu.

Od leve na desno stoje: dr. Wiple, dr. J. Čurčin, dr. Županič, Albert Thomas, dr. Živko Topalović, A. Thomasova soproga, Vukičević, Dušan Jeremić, dr. I. Perne in Dušan Drašković.

lepo izvedlo vprašanje nedeljskega počitka v Ljubljani, dočim smo drugod videli zoperne borbe. V naših dneh je brez resnega trenja spretno odpravilo nelahko vprašanje o odpiranju in zapiranju obrato-vališč.

V težkih časih, ki jih preživljamo in ki nas čakajo, so strokovne združbe v gospodarstvu tehtovite važnosti. Odgovorno delo je naloženo njim in njih vodnikom, in naša iskrena želja je, da bi tudi v takem razdobju Gremij trgovcev i v bodoče

uspešno vršil velike naloge svojega prostranega delokroga pod večjim vodstvom in lepem soglasju s svojimi člani na srečo naše domače trgovine, v skladno dobro svojih članov in njih sotrudnikov in v povzdigo blagostanja našega naroda. Vodnike vodi vodilo, da je delo radi človeka in ne človek radi dela, v skrbi za pridobitek pa ne smemo izgubljati dolžnega ozira na občestvo in na bližnjega. Kdor se izgubi v votlem pridobivanju, sta mu sree in duša prazna ter je brez prida za celoto.

Albert Thomas v Ljubljani

Ljubljana, 24. aprila.

Nocoj je prišel v Ljubljano direktor Mednarodnega urada dela pri Zvezi Narodov g. Albert Thomas, svetovnoznani socialno-politični delavec. Naša javnost mu je pripravila svečan sprejem na kolodvoru. Alberta Thomasa so pričakovali na kolodvoru vsi zastopniki pomembnejših oblasti, korporacij in organizacij.

Banško upravo so zastopali, ker je bil gosp. ban zadržan, načelnik oddelka za socialno politiko dr. Dolšak, šef v istem oddelku dr. Karlin in dr. Brolih. Mesno občino sta zastopala župan dr. Puc in magistrski direktor dr. Zarnik. Delavsko zbornico so zastopali predsednik Melhior Cobal, predprijemnik Ljudez Sedek in tajnik Filip Uratnik. Okrožni urad za varovanje delavcev so zastopali komisar dr. Miha Krek, ravnatelj dr. Bohinjec in tajnik Stane Likar. Pokojinski zavod za zasebno namestitev so zastopali predsednik Veloslav Vrtovec, ravnatelj dr. Sagadin in podravnatelj dr. Vrančič. Zbornica za TOI so zastopali predsednik Ivan Jelačin, generalni tajnik dr. Windischer in tajnik dr. Pless. Društvo za Ligo narodov so zastopali dr. Ravnbart in dr. Slavič. Zastopani pa je bil tudi akademski klub za Ligo narodov. Jugoslovansko strokovno zvezo je zastopal predsednik Srečko Zumer. Strokovno komisijo Stanke in Jernejčič, Narodno strokovno zvezo pa Rupnik. Zvezo industrijev so zastopali predsednik Dragotin Hribar in pa ing. Sukli je ter dr. Golia. Pri sprejemu pa so bili prisotni tudi francoski konzul Neuville, lektor francoskega jezika Vey in pa zastopnik Francoskega instituta dr. Delela. Prisostvovali pa so zastopniki še raznih drugih korporacij in organizacij ter njihovi člani, tako da je bil peron glavnega kolodvora poln odličnega občinstva.

Generalni tajnik centralne delavske zbornice dr. Živko Topalovič, ki je prišel že poprej v Ljubljano, se je odpeljal Albertu Thomasu nasproti.

Albert Thomas je prišel v Ljubljano v večernim vlaču ob 7.24. Sprejeto ga je živahno pozdravljalo vseh prisotnih. S. Thomasom so dospeji v Ljubljano še njegova sprejema in njegov zet, Jugoslovani Drašković, danje šef kabineta Mednarodnega urada dela Wiple, član jugoslovanske sekcije tega urada Vukičević, član sekcije Lebrun, načelnik našega ministrstva za socialno politiko Dušan Jeremič in jugoslovanski ataše pri delegaciji v Ženevi dr. Ivan Perne.

V imenu mesta Ljubljane je pozdravil Alberta Thomasa mestni župan dr. Puc, ki mu je predstavil posamezne zastopnike oblasti in korporacij, izrazil željo, da bi Thomas dobil pri nas ugodne vtise, mu želel srečno bivanje ter mu v imenu vsega mestnega prebivalstva izrekel dobrodošlico. Albert Thomas se je v svojem odgovoru zahvalil za krasen sprejem. Omenjal je, da je bil že pred dvema leti v Sloveniji, ter tedaj, ko je potoval dalje na jug, pa je že tedaj navezal nekatere neposredne

stike s predstavitelji socialne politike pri nas, vendar tedaj ni imel dosti prilike, da bi se dovolj seznanil z našimi socialnopolitičnimi ustanovami. Slišal pa je o Sloveniji, o razmerah pri nas in o naših socialnih ustanovah toliko lepega, da je pripravljen na najugodnejše vtise. Prepričan je, da je Slovenija napravila v zadnjih letih še nov korak naprej, in se že vnaprej veseli lepih vtisov.

Med vzviklanjem in ovacijami pri vseh prisotnih je nato Thomas zapustil peron ter se odpeljal z avtomobilom do hotela »Union«, kjer mu je nocoj v veliki dvorani priredila Zveza industrijev svečan banket.

Jutri, v soboto obišče Albert Thomas najprej Zvezo industrijev in g. bana. Gosp. ban mu priredi nato pozdravni banket. Popoldne si Thomas ogleda mesto. Ob pol 6 zvečer pa mu priredi Delavska zbornica in delavske organizacije pozdravni večer v dvorani Delavske zbornice. Zvečer odpotuje Thomas v Zagreb. Thomas si ogleda poleg ustanov v Zagrebu še ustanovi v Brestovu in na Klenovniku. Nato odide v Belgrad, kjer si med drugim ogleda tudi Oplenac. Od tam odide v Sarajevo in dalje v Kasindol, Ilidže, Dubrovnik, Kotor, na Cetinje in od tam v Skader. Nato nadaljuje Thomas svoje potovanje tudi po drugih balkanskih državah.

Namen Alberta Thomasovega potovanja prvič, da se prepriča o napredku socialne politike v balkanskih državah, drugič pa tudi, da spozna v koliko bi mogle balkanske države sodelovati pri mednarodni sanelni delovne krize, ki jo sedaj pripravlja mednarodni urad dela.

Albert Thomas je bil rojen 1878 v Champigny sur Marne kot sin pekarskega mojstra. S pomočjo dveh stipendij je kot mlad dijak napravil potovanje v Rusijo ter obiskoval eno leto berlinsko univerzo. Ko je 1904 Jaures ustanovil dnevnik »Humanité«, je poklical v uredništvo tudi mladega Thomasa. Poleg tega je slednji sodeloval tudi pri »Revue syndicaliste«, ter se peal z raznimi gospodarskimi in industrijskimi vprašanji. 1910 je bil izvoljen v parlament ter se poleg Jauresa takoj odklopal kot eden boljših socialističnih parlamentarcev. V svetovni vojni je bil polkarnik v vojni kabineti, kjer mu je bila poverjena naloga, da organizira izseljevanje tistih, ki so bili izvoljeni v parlament. Thomas je to nalogo skrajno resil ter pri tem pokazal izredne talente za organizacijo. Pozneje se mu je poverila tudi naloga, da organizira praznjanje težke artiljerije in transportne organizacije za prevajanje streliva na fronto. 1916-17 je potoval dvakrat v Rusijo, da bi strokovnjak v izdelovanju municije nudi Rusiji strokovno pomoč. Za časa Kerenskijeve vlade je bil Thomas celo poselvedski francoski veleposlanik v Petrogradu. Ker se je po vojni s tako gorčastostjo zavzel za zvezo narodov, je bil 1919 ob priliki prve delavske konference v Washingtonu Albert Thomas predlagan za direktorja mednarodnega urada za delo, kjer se sedaj razvija svoje delovanje.

Česa dolžijo prof. Moulina

K manifestacijam belgijskih studentov proti Italiji

Rim, 24. aprila. Fašistični listi se obilno bavijo z novimi demonstracijami v Bruxellesu radi arretacije profesorja Moulina. O vročitih arretacijah poročajo »Giornale d'Italia«, naslednje: Profesor Moulin je že pred tremi leti študiral v Bolonji in takrat ni pokazal, da bo postal takšen nasprotnik fašizma. Po svojem prihodu v Milano se je Moulin sestel z nekim Faravellijem in Fossatijem, ki sta v stalnih zvezah z znanim antisfašistom Bassanelljem. Ta je po svojem letu nad Milanom pošiljal naročila Fossatiju in njegovemu prijatelju, naj izvršita razne atentate proti fašizmu. Takoj po arretaciji je profesor Moulin izjavil, da je prišel za Fossatija nelo pismo, medtem ko je Faravelliju sam izročil drugo pismo ter se z njim dogovoril glede znamenja, ki jih bodo rabili v medsebojnem dopisovanju. Profesor Moulin je dal Faravelliju svoj naslov iz Bruxellesa in sicer L. Moulin, 11 Rue Dufaut Saint Gilles. Poleg tega je policija našla pri Moulinu več podobnih zapiskov o političnem in gospodarskem položaju v Italiji, kakor

o brezposelnosti, o preteveznih demonstracijah v Lombardiji in Piemontu, in še druge, ki jih policija ne mara izdati. Profesor Moulin je prišel v Italijo z belgijskimi turisti in je pripeljal s seboj velik kovec z dvojnimi dnem. Ob prihodu ni njegovega koveca vzeli navaden nosač, temveč neki drugi zasebnik, ter ga hitro odnesel v neznano smer. Kaj je vseobilo kovec, pač ne bo težko uganiti.

Bruselj, 24. aprila. AA. Zveza belgijskih studentov je imela ponoven miting za belgijskega profesorja Moulina. Studentje so zlasti zahtevali, da se profesorju dovoli, da ga zagovarja belgijski odvetnik, ali pa da mu vsaj pomaga z nasveti. Znaní voditelj belgijskih socialistov Vandervelde je v svojem govoru omenil, da je imel na celo v Moskvi pravico zagovarjati obtoženo in da je užival polno zaščito sodišča in vse potrebne garancije. Vendar upa, da bo belgijski zunanji minister našel besede, ki jih bo čul tudi Rim.

Norveška in nje prebiva'ci

Ljubljana, 24. aprila.

Prirodoslovni odsek muzejskega društva za Slovenijo je na svojem osmem rednem obnem zboru dal na program izredno zanimivo predavanje g. profesorja dr. Hjalmarja Brocha o Norveški, nje prebivalcih in njih življenju. G. profesor Broch je sedaj direktor naše biološko-oceanografske postaje v Splitu in je kot Norvežan v svojem predavanju povedal toliko zanimivega in novega o Norveški, da bo to zanimalo tudi široko javnost. Predavateljica mineraloškega instituta je bila naloženo polna in vsi poslušalci so z izrednim zanimanjem sledili naveda zanimivim in poučnim predavanjem g. profesorja. Predavanje je spremljalo 80 barvnih skioptičnih slik, ki so osvetljevale norveško življenje v nam dosej še neznani luči. Predavatelj je za svoje izjerno in dolgotrajno predavanje žel navdušen aplavz. Prirodoslovnemu odseku muzejskega društva čestlamo, da si je znalo pridobiti tako odličnega gosta za svoje predavanje in želimo, da bi kaj podobnega še čuli. Obširnejše poročilo o predavanju pričakujemo jutri.

R. Dollot odide v Milan

Trst, 24. aprila. Francoski gener. konzul René Dollot, ki že enajst let uspešno vodi francoski konzulat v Trstu, odide na novo mesto v Milan. Gospod R. Dollot je bil nedavno imenovan za generalnega konzula. V mestu je bil zelo priljubljen med Italijani in Slovani. Znan je tudi kot pisatelj. Še nedavno je priobčil zanimivo studijo o znamenitem francoskem pisatelju Siendhalu (Royle), ki je bil v Trstu več časa francoski konzul, a ga je morala francoska vlada na zahtevo Avstrije premestiti. Ni še znano, kdo pride na njegovo mesto.

„Da ohranimo suh smodnik“

Beihlen obžaluje svoje govorniške potele

Budimpešta, 24. aprila. AA. MTI poroča: Sotrudniki tega urada je dal grof Beihlen o priliki članka v večerajšnjem »Tempsu« tole izjavo: »Temps« komentira neko mojo izjavo iz zadnjega govora, ko sem govoril o načrtu avstro-ogrsk gospodarske unije. List meri na besede: »Da moramo hraniti suh smodnik.« Ta izraz pomeni v madjarskimi toliko, kakor da moramo čakati in biti pripravljeni na vse morebitnosti. Ves

Prof. Albin Ogris:

Gospodarsko gibanje

po podatkih zbornice za TOI

Naš list je že 8. t. m. prinesel kratko poročilo in izvešček iz letošnje publikacije zbornice za TOI, t. j. iz njenega »Gradiiva za gospodarsko statistiko v Sloveniji«. Navzlic temu pa ne ustege biti odveč, ako danes našo gospodarsko javnost na to »Gradiivo«, ki ga je večje-uredil zbornični generalni tajnik dr. Fran Windischer, opozorimo še enkrat. Živimo v gospodarsko dosti neuravnovešenih časih, naše gospodarske moči smo — ako pogledamo raz zgodovinski vidik — šele predvčerajšnjim osvobodili; zato imamo povoda več ko dovolj, budno zasledovati, kako in kam plove čoln slovenskega gospodarstva v zadnjih letih, v katerih bolj kakor kdaj prej pred vojno, od vseh strani in skoraj brez presledka navezuje kriza na krizo.

Nestanovitnost in nesigurnost današnjega gospodarskega podjemanja nam stopi brž pred oči, komaj da »Gradiivo« odpremo. Poglejmo n. pr. kar tako mimogrede ter površno števila prijav in odjav. Te znašajo v letih:

	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
v trgovini:								
prijave:	3081	1816	1626	1405	1466	1528	1477	1287
odjave:	1551	1580	1427	1075	1249	1552	1609	1162
+1530	+236	+192	+310	+217	-24	-132	+125	
v obrti:								
prijave:	2162	1869	2078	2141	2291	2802	2778	2721
odjave:	1504	1050	1053	951	1105	1583	1705	1725
+598	+789	+1025	+1190	+1186	+1214	+1073	+996	

	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Leta:								
v trgovini	50	86	87	78	85	101	109	90
v obrti	72	57	51	44	48	56	61	63

Podjetniško snovanje preteklega osemletja je valovalo kot celota torej dosti nemirno; nestanovitnost razmer je razgibala nekatere stroke bolj, drugih se je bolj od daleč dotaknila. Gradiivo prinaša zadnjeno zgodovino za vsako stroko posebej. Ako pogledamo nekatere važnejše stroke, vidimo, da so ponekod razlike precejšnje; tako je n. pr. znašalo število trgovinskih obratov leta:

	1925	1930
v trgovini s čevlji	76	70
v trgovini s klobuki	15	2
v trgovini s koloni in spec. blagom	216	159
v trgovini s perutnino	234	131
v trgovini s semenjem	44	27
v trgovini s vinom	423	278
v trgovini z živili	1006	868
v trgovini z živino	746	674

Kar pa so medle konjunktura in raznolikost mračne okoliščine, ki spadajo k njim, nekaterim skupnam vzelo, to in še več je bil v trgovini kot celoti tehnični in komercialni napredek nadomeščen s tem, da je v drugih vrstah trgovine število obratov šlo strogo navzgor. To se je zgodilo zlasti v trgovanju z avtomobili in avtomobilskimi potrebščinami, s čipkami, radioaparati, delikatesami, elektrotehničnimi predmeti, galanterijskim blagom, modnim blagom, sivalnimi stroji, z mehanim blagom itd. Podoben pojav kajpak ni šel mimo obrti in je pustil v njej svoje značilne posledice. V strukturi naše obrti se s tem glavne poteze niso zabrisale; zmiraj odpade še od vseh obrtnih obratov

	1925	1930
na gostilne in hotele	16.9%	
na čevljarje	12.1%	
na milne	8.3%	
na krojače, krojačice in šivilje	13.8%	
na mizarje	6.0%	
na kovače	5.1%	
na žage	3.7%	
na mesarje	3.0%	
na kolarje	2.3%	

Na deset najrazličnejših in osnovnih obrtvo odpadejo skorajda štiri petine vseh obrtniških obratov. Podobno enostaven je ostal kljub vsem drobnim spremembam tudi noiranji sestav trgovine; v njej odpade na 10 osnovnih strok zmiraj še 77% vseh trgovinskih obratov, ako v število trgovinskih

obratov ne štejemo pomožnih obratov, izmed katerih jih je polovica organizirana na zadržni podlagi (zadržni denarni zavodi). V trgovinski stroki prednjačijo izmed vseh obratov:

trgovine z mehanim blagom	27.1%
trgovine z žesom	14.2%
trgovine z živili	7.3%
trgovine z delavnimi pridelki	5.9%
trgovine z živino	5.7%
branjarije	5.6%
sejmarji	5.1%
trgovine z vinom	2.3%
trgovine s sadjem	2.0%
trgovine z manufakturo	1.3%

V industriji, v kateri prednjačijo seveda žage s 45 in stavbna podjetja s 40 obrati, razčlenjenosti ni več tako enostavna.

Cim dalje motiš številke posameznih strok ter zaradi primerjave prileguješ zbornične publikacije prejšnjih let ter jemlješ obenem vpisave znane gospodarske okoliščine poslednjih let, tem zanimivejše postaja »Gradiivo«. Zmiraj bolj vidiš, kako nalikuje mikroskopu, s katerim naknadno doženeš, kar kot posamezni pojav neopačeno izgine v dnevnem vrvenju.

Tudi statistika trgovskih in zadržnih registrov pove na svoj način marsikatero zanimivo podrobnost in odpira poglede v strani, ki bi sicer ostale bolj težko dostopne. Zlasti naraslačajo pomne kolektivnega gospodarjenja pada v oči, ki pri nas pred vojno, ako izvzamemo zadržništvo, ni bilo baš bohotno razvito. »Gradiivo« pove, da so znašali v preteklem poletju

	vpisi	zbrisi
javnih trgovskih družb	140	105
komanditnih družb	11	4
družb z omejeno zavezo	372	79
delniških družb	46	35
zadrug	354	173

Kolektivnih podjetij nam je torej v zadnjem poletju prirastlo okroglo 500. Vpisi delniških družb se nanašajo pretežno pač le na vpise podružnic domačih in še bolj izvenslovenskih podjetij, nekakšen ommisus za vsakovrstno podjemanje pa se postala družba z o. z., ki izkazuje, vsaj kar se številčnega gibanja obratov tiče, relativno največji napredek. Od l. 1918. do konca 1930. so jih ustanovili namreč 703. Se večje število novih ustanovitev, namreč 770, beležijo v istem času zadrug; pa njih število bi ne bilo tako poskočilo, da niso v prvih letih po vojni težavne razmere v pribavi živinskih sredstev ter stanovanj silele k samopomočnim poskusom, od katerih se jih pa precej ni obneslo. V zadnjih letih se je zadržno gibanje precej normaliziralo in se omejuje bolj na kmetijstvo, kjer prinaša po svoji naravi relativno največje koristi. Ako se oziramo le na protokolične firme, t. j. večje obrate, in k njim ne štejemo zadrug, vidimo, da se v zadnjih letih gospodarsko snovanje kljub vsem krizam ni ulesnilo, temveč da narobe dobiva razmaha. Novi vpisi znašajo po dvoletjih (brez zadrug):

l. 1919.-20.	467	l. 1925.-26.	279
l. 1921.-22.	764	l. 1927.-28.	380
l. 1923.-24.	552	l. 1929.-30.	467

Prilivčnost osrednjega mesta je izrazita; skoraj polovica (49.1%) vseh vpisov odpade na ljubljansko okrožje.

Ze iz teh par števil, ki jih je treba le malo kombinirati s podatki o naseljenosti, dohodnih razmer, rentabilnosti kmečkega dela, socialnega varovanja in podobno, se v splošnih potezih podajata kakor tenost tako razširljivosti gospodarskega prostora Slovencev. Številke zbornice »Gradiiva« pa podajajo tudi dragocen material za sociografijo Slovencev. Tako podrobno sliko o sociološki razčlenjenosti in plastovitosti gospodarskega dela prebivalstva, kakor jo podajata poslednji dve publikaciji zbornice, bo težko kje dobiti v drugi državi. Ta okolnost pa daje »Gradiivo« tudi veliko zgodovinsko vrednost. Ako bi n. pr. čez 10 milijonov let o Slovincih ne ostalo več nobeno poročilo kakor samo to »Gradiivo«, bi si tedanji zgodovinar iz njega mogel napraviti precej natančno sliko slovenskega gospodarstva pa tudi kulture.

Novice iz Španije

London, 24. aprila. AA. Po poročilu iz Madrida so se uprle posadke na križarki »Cervantes« in na dveh španskih ruslicah v Cadizu. Uporniki so bili naposled premagani in oddani v zapore. Neredi so organizirali komunisti.

Berlin, 24. aprila. AA. Novi španski veleposlanik v Berlinu je postal novinar Julio Alvarez de Vayo, član socialistične stranke in dosedanji zastopnik ameriških in evropskih listov v Berlinu.

Madrid, 24. aprila. AA. Novo špansko republiko so že priznale tele države: Francija, Nemčija, Anglija, Avstrija, Danska, Švedska, Združene države in Italija.

Madrid, 24. aprila. AA. Španska vlada je sprejela na znanje ostavko »osedanega španskega poslanika v Berlinu Espinosa de los Monterosa. Na njegovo mesto je bil imenovan novinar Julio Alvarez del Vayo. Novi poslanik je član socialistične stranke in je nedavno tega zastopal v Berlinu argentinski in nek angleški časopis.

Pariz, 24. aprila. AA. Havas poroča iz Madrida: Generala Jordana niso aretirali, temveč samo opozorili, da mora biti vsak trenutek oblasti na razpolago.

Madrid, 24. aprila. AA. Ministrski svet je sprejel ostavko nadkomisarja španskega Maroka generala Jordana. Na njegovo mesto je bil imenovan general San Jurjo.

Tokio, 24. aprila. AA. Vlada je sklenila, la bo formalno priznala novo špansko vlado. Pariz, 24. apr. AA. Tu je umrla španska infantinja Izabela, teta bivšega španskega kralja. Njeno zdravstveno stanje se je poslabšalo na potovanju iz Madrida v Pariz.

Cudna vest iz Indije

London, 24. aprila. AA. V tukajšnjih političnih krogih je napravila globok vtis vest iz Indije, ki pravi, da je Ghandi dal izjavo o boji ureditvi cerkvenih odnosov v Indiji. Po tej izjavi misijonarji krščanskih cerkva po ustanovitvi neodvisne Indije ne bodo več smeli vzgajati prozelitov, ker bodo sicer izgnani.

Zagrebska vremenska napoved. Stalno, toplo vreme. Sem na tia oblačno.

Jorgov poziv kmetom: delajte!

Bukarešta, 24. aprila. Z. Predsednik vlade prof. Jorga je izdal na romunske kmete poziv, v katerem zahteva, da naj delajo z vsemi močmi, ker je le na ta način mogoče, da se cena žitu dvigne. Država pa bo skrbela za to, da se nobenemu ne godi krivica.

Kongres agronomov

Zagreb, 24. aprila. Z. Danes, kakor tudi včeraj se je nadaljeval pod predsedstvom dr. Prochasko kongres agronomov. Na dnevnem redu so bila predvsem načelna vprašanja. Kongres je razpravljal tudi o poljedelskih vprašanjih, ki stoje v najoži zvezi z delom agronomov. Razpravljalo se je nadalje o osnovanju odbora, ki naj bi izdelal resolucije in jih predložil na odobritev. Popoldne je kongres končal svoje delo. Jutri bo slovesna otvoritev pomladanske zagrebske zbornice.

Dragocena podoba

Dunaj, 24. aprila. AA. V neki prodajalni starin v Berlinu so našli znamenito steklo s podobo Marije Magdalene, ki je bilo ukradeni na Dunaju. Steklo je iz leta 1205 in ga cenijo na 300.000 Din. Umetnino hrani avstrijsko poslanstvo v Berlinu. V zvezi s to tatvino sta bila aretirana dva avstrijska starinarja.

„Do X“ pripravljen na let

Berlin, 24. aprila. AA. Po poročilu s Kanarskih otokov so popravila na veleletalu »Do X« gotova. Letalo bo po vsej priliki nadaljevalo polet dne 25. aprila. S kanarskega otočja bo krenilo čez Bolomo in Natal v Rio de Janeiro.

Boter 14.000 otrokom

Berlin, 24. aprila. AA. Državni predsednik Hindenburg je krstni boter 14.000 otrokom. To je dokaz, da je v Nemčiji še mnogo družin s sedmimi otroci. Ker obdaruje Hindenburg ponavadi svojega varovančca s približno 20 markami, je v to svrhu že izdal nad 280.000 mark.

Prezimil v Grenlandu

London, 24. aprila. AA. V tukajšnjih krogih vlada velika skrb za usodo Augustina Courtaulda, ki je prezimil v mali meteorološki postaji na Lednem rtu v Grönlandiji, da opazuje vremenske prilike. »Times« pravi, da so poslali meseca marca manjšo ekspedicijo, ki naj preskrbi Courtaulda s potrebnimi živili. Ker ga zaradi slabega vremena ni dosegla, so poslali pod vodstvom H. G. Watkinsa novo številnejšo ekspedicijo, ki bo skušala predrti do ledenega rta in rešiti Courtaulda. Upajo, da bo priselja ekspedicija tjaka pred koncem aprila.

Nagajovi lordi

London, 24. aprila. Z. Zgornja zbornica je odobrila z 61 proti 18 glasovom, neko zelo važno klavzulo novega agrarnega zakona, kateri daje ministru za poljedelstvo pravico, da za nezaposlene delavce nabavi parcele. V vladnih krogih vlada radi tega destruktivnega delovanja Zgornje zbornice veliko ogorčenje in verjetno je, da bo delavska stranka s podporo liberalcev ustanovila močno kampanijo proti lordom.

Prepovedan tisk

Belgrad, 24. aprila. AA. S sklepom notranjega ministra št. 11143 z dne 18. aprila 1931 je v naši državi prepovedano uvažanje in širjenje knjige »Zunanjia politika Srbije od leta 1903 do 1914, Srbija in svetovna vojna«, ki je izšla v Berlinu v nemščini in jo je napisal dr. Miloš Bogičević. Belgrad, 24. aprila. AA. S sklepom notranjega ministra št. 11142 z dne 18. aprila 1931 je prepovedano v naši državi uvažanje in razširjanje mesečnika »La Revue Bulgare«, ki izhaja v Soliju v francoščini.

Ankara, 24. aprila. AA. Danes so volitve v zakonodajno skupščino v vsaj državi. Včeraj so z velikim navdušenjem proslavili obletnico ustanovitve narodne skupščine. Včeraj, na dan obletnice ustanovitve narodne skupščine, se je začel otroški teden.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma oblačno in mlo vreme.

Aretacije na Vipavskem

Ajdovščina, aprila. Radi znanih napisov po ajdovskih hišah »Eviva Jugoslavija! A morte l'Italia!« (Živela Jugoslavija! Smrt Italiji!) je bilo aretiranih ne samo šest, kakor je bilo prvotno javljeno, temveč devet uglednih meščanov. To so: Dr. Slavko Fornazarič, odvetnik v Ajdovščini, Slavko Logar, mesar in gostilničar v Ajdovščini, Jožef Jurca, notarski kandidat in pisatelj v Ajdovščini, Janez Fajgelj, trgovec z usnjem (bivši učitelj) v Ajdovščini, Friderik Furlan iz Ajdovščine. Iz bližnjih šturij sledeči: Alojzij Sirca, pekovski mojster, Dore Kričel, načelnik fantovske Marijine družbe, Josip Valič in Stanko Rust. — Aretirane so odgnali v goriške zapore. Govorijo, da bodo predlagani v konfinacijo.

Splošna sodba je, da so omenjene napise naslikali fašisti sami, da najdejo primeren zunanji povod za persekucije slovenskega življa.

V soboto 28. marca je namreč občinski načelnik Grusovin pozval k sebi večje število odličnejših mož in jih nagovarjal, naj podpišejo neko izjavo, da se Slovincem v cerkvenem oziru ne gode nobene krivice, marveč, da uživajo popolno svobodo. Na to insinuacijo so možje izjavili podežatstvo, da glede cerkvenih zadev gre prva beseda duhovnikom, da bi pa dajali izjave v imenu prebivalstva, niso pooblašeni. Načelnik je bil zelo nejevoljen, ko je moral moze odpuštili, ne da bi dosegel svoj namen. Zato se je bilo treba maščevati.

V ponedeljek 30. marca zjutraj so opazili na hišah ali vratih uglednejših Slovincem naslikane s črno barvo mrtvaške glave, križe in vislice. To je bila fašistovska grožnja tistim, ki niso hoteli podpisati zahtevane izjave. Ljudje se niso bali te grožnje, smejali so se in pustili te znake na miru, da jih je mogel vsak popotnik dneve in dneve opazovati. To je postalo fašistom neprijetno. Neko noč so vse te umetniške sivo prepletkali ter z rumeno barvo povsod napisali v italijanskem jeziku: W Jugoslavija! A morte l'Italia! Ze okoli štirih ali petih zjutraj so nato prišli buditi proskribirane osebe in jih aretirali. Dr. Fornazarič, ki se je mudil pri sorodnikih v Trstu, so z neko pretvezo poprej poklicali v Ajdovščino, da so ga mogli skupno z drugimi aretirati.

Ne more biti dvoma, da so fašisti sami naslikali izzivalne napise samo zato, da se znesejo nad nedolžnim prebivalstvom. Kajti izključeno je, da bi mogli Slovinci to napraviti, ne da bi jih orožniki, ki strogo stražijo mesto, prej zaprli. Sicer so dovolj zgovorne besede Grusovine gospe: »Ako bi bili podpisali (izjavo proti jugoslovanskim škofom), pa bi vsega tega ne bilo.«

Alojzija Strancar iz Zapuž blizu Ajdovščine, je delala na travniku. K nji je prišla neka Italijanka, ki biva v Ajdovščini. V razgovoru sta se sporekli. Strancarjeva je v prepiru očitala Italijanki, da kaj rada zahaja k orožnikom. Užaljena Italijanka je tekla k orožnikom ter jim natvezla, da je Strancarjeva psovala Mussolinija in Italijo. Strancarjevo so brž aretirali in pridržali v zaporu. Italijanka se je proti svoji materi izjavila: Prav ji je, bo vedela, kdaj mi je očitala, da sem vlačuga! — Tako je sedaj mogoče vsakega človeka spraviti v zapor, ako se osebam gospodujočega naroda kaj zameri.

Več fašistov je prišlo pred kratkim k župniku na Planini pri Vipavi. S surovimi grožnjami so zahtevali od njega, naj neha delati slovensko propagando.



palmira

milo je dvojnato
parfumirano.

Nove redukcije v Litiji

Igra za delavčevo kožo

Litija, 25. aprila.

Preteklo soboto je ravnateljstvo predilnice ponovno odpustilo 150 delavcev, tako da ostane v tovarni za naprej le okoli 350 delavcev in delavk, proti 800 ob normalnem obratovanju. Po enem tednu prične litijska predilnica z obratovanjem na en štih, to je od 6—2 popoldne. Zato pridejo ob električno razsvetljavo vse predilniške stavbe.

Čujemo, da misli na poletje za par mesecev predilnica sploh ustaviti obrat. Za vzrok se navajajo razne vesti, gotovo pa ni glavni vzrok predraga produkcija, ampak zakulisna borba bančnih skupin, ki hočejo to tovarno dobiti v svoj koncern. — Seveda gre ta borba le na račun ubogega delavstva, ki s skrbjo gleda v bodočnost. . . Skoda, da ni zakona, da bi zamogla oblast preiskati vzroke te krize.

Iz zgodovine trg. gremija v Ljubljani

Kos slovenske zgodovine

Ljubljana, 25. aprila.

Prvi početki stanovske organizacije ljubljanskega trgovstva segajo v l. 1834., ko je bila ustanovljena Trgovska šola in tako zvana reprezentanca trgovskega stanu. Pripomniti pa je, da je bila v Ljubljani že prej zasebna trgovska šola pod vodstvom Ferdinanda Mahra, ki je tako l. 1834. postala javna. Ta reprezentanca je prišla ob ustanovitvi trgovske in obrtne zbornice v področje te zbornice l. 1851., ki je upravljala to šolo. L. 1881. pa je sklenilo 14 trgovcev na sestanku ustanoviti gremij. Pravila so bila kmalu potrjena in ustanovni občni zbor se je vršil že 22. aprila v mestni posvetovalnici. Za gremijalnega načelnika je bil izvoljen trgovec Aleksander Dreco, predsednik

pritegnili k gremiju kot člani vse trgovce, ki so plačevali najmanj 20 kron letne pridobnine. Dotlej so bili gremijalni člani edinole protokolirani trgovci. Z uveljavitvijo obrtnega reda l. 1907. je postal gremij obligatorna stanovska organizacija, ki je združila v sebi vse ljubljansko trgovstvo. L. 1908. je bil ponovno izvoljen za načelnika Ivan Knez. Septemski dogodi l. 1908. so vplivali tudi na ljubljansko trgovino in najbolj vidna posledica tega je poslovenjenje gremijalne šole. Od l. 1911. do 1913. je bil načelnik gremija trgovcev v Ljubljani Alojzij Lilleg. Za njim je postal načelnik Ivan Samec, ki je opravil to funkcijo vseskozi do l. 1919. L. 1919. je prineslo ogromen razmah slovenske trgovine in na občnem



Sedanje načelstvo trgovskega gremija

trgovske zbornice. Meseca maja pa je trgovska zbornica predala gremiju v njeni upravi se nahajajoči šolski fond. Gremij je imel ob ustanovitvi l. 1881. 83 članov, pripomniti pa je, da tedaj še niso bili vsi trgovci včlanjeni v gremiju. V kasnejših letih je število članov celo padlo. Od l. 1896. naprej pa je naraščalo. Gremij sta v dobi od l. 1896. do 1902. vodila Frans Ksaver Souvan in Frid. Soss. Uprava gremija je bila vseskozi do 20. stoletja v nemških rokah.

L. 1902. je bil na gremijalnem občnem zboru izvoljen za načelnika Leopold Bürger, v odbor pa je prišel tudi Jurij Verovšek. Med tem se je ustanovilo tudi Slovensko trgovsko društvo »Merkur« in polagoma so se Slovinci tedaj osamosvojali tudi na trgovskem polju. Ze l. 1903. se je na gremijalnem občnem zboru razpravljalo o tem, ali naj se pravila prečitajo v obeh deželnih jezikih, toda do popolne spremembe položaja je prišlo na občnem zboru dne 18. julija 1905, ki se je vršil po nalogu obrtne oblasti. Za gremijalnega načelnika je bil izvoljen pokojni Ivan Knez. V odboru so pa imeli popolno večino Slovinci. S tem je prešlo gremijalno vodstvo popolnoma v slovenske roke in slovenski trgovci so stremeli tudi za tem, da dobe v svoje roke tudi gremijalno šolo, in res je postala dne 1. oktobra 1905 gremijalna šola slovenska in se je premestila od Mahra v šolo na Ledino.

L. 1905. je c. kr. deželna vlada odobrila na osnovi novega zadržnega zakona nova gremijalna pravila. Gremij je štel koncem l. 1905. 148 članov. Omenjamo, da je l. 1905. izdala deželna vlada razpis o nedeljskem počitku za trgovine z živili za Ljubljano in bližnjo okolico. V naslednjih letih so zboru l. 1919. je bil soglasno izvoljen za načelnika Ivan Jelačin ml. Ko je bila ustanovljena leta 1920. Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo, je postal nje načelnik Ivan Jelačin ml., gremi-

jalne posle pa je prevzel pokojni Ivan Kosteva. Na občnem zboru l. 1922. je bil izvoljen za načelnika veletržec Fran Stupica, ki je opravljal te posle do l. 1926. Gremij je veliko storil za slovensko trgovstvo v težkih poprevratnih časih. Trgovstvo je protestiralo tedaj proti previsoki davčni obremenitvi, proti razmeram na carinarnici, proti zakonu o pobijanju draginje, proti zvišanju občinskih doklad, proti priključitvi Trgovskega bolniškega podpornega društva v Ljubljani k Osrednjemu uradu. Sploh se je po vojni gremij mnogo prizadeval za spopolnitev trgovskega gremijalnega šolstva, nadalje za ureditev telefonskih razmer v Ljubljani itd.

L. 1926. je bil izvoljen za gremijalnega načelnika Ivan Gregorec. V tem letu je ustanovil gremij prvo svojo strokovno sekcijo, sekcijo trgovcev s specerijskim in kolonijalnim blagom, tej sekciji pa so sledile tudi druge. L. 1927. je bilo v okvirju gremija osnovano Trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč«. Gremij je začel misliti tudi na ustanovitev gremijalne bolniške blagajne za svoje člane, pa vendar do uresničenja še ni prišlo.

L. 1930. je bil v Ljubljani zgrajen »Trgovski dom«, katerega prvi idejni početki izvirajo iz l. 1905. V tem domu, za katerega je dal idejo l. 1905. sedanjí predsednik doma Ivan Jelačin star. v društvu »Merkur«, čigar predsednik je sedaj dr. Fran Windischer, se nahaja sedaj gremij. Trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč« in vse druge trgovske strokovne organizacije.

Pridobivate novih naročnikov!

Ob zaključku plodonosnega delovanja

G. kanonik Cerjak odhaja v pokoj

Slovenska Bistrica, 25. aprila.

V stalni pokoj odhaja s 1. majem t. l. naš velezaslužni m. g. kanonik in mestni župnik Jožef Cerjak.

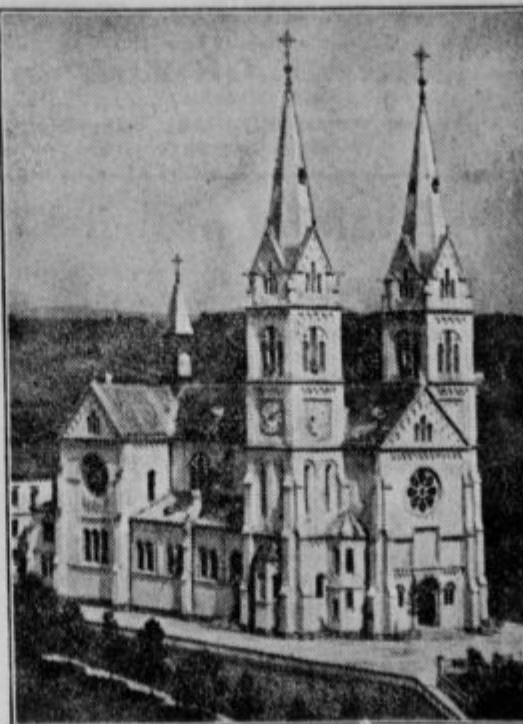


Gospod kanonik in župnik Josip Cerjak, odhaja s 1. majem v pokoj.

Imenovan je bil rojen 15. marca 1863 v Podsvetju, v maščuka je bil posvečen 11. julija 1889. Služboval je v Pišecah, pri Sv. Križu pri Rogasli Slatini, v Rogatecu, odkoder je bil premeščen za kornega vikarja v Maribor, kjer je služboval štiri leta. Kot kaplan se je odlikoval v narodnem in kulturnem delu. Po njegovi zaslugi sta prišli za časa njegovega službovanja občini Rogatec in Rogasli Slatina v slovenske roke. Nato je bil imenovan za župnika v Rajhenburgu.

Ko je kot dijak iz svojega rojstnega kraja Podsvetja hodil mimo Rajhenburga, je dejal nekoč sam pri sebi: »Če bi jaz kdaj postal župnik v Rajhenburgu, bi postavil cerkev na Korbanovem griču.« Cesar se takrat kot dijak ni nadejal, se je uresničilo. Božja volja je bila, da je postal rajhenburški župnik. Posestnica Korban Ana mu je dala svet zastoj. In ravno na tistem griču je ustanovil in postavil tik pred vojno veličastno baziliko Lurške Marije v Rajhenburgu, poleg nje župnišče z gospodarskim poslopjem, kaplanijo z društveno dvorano in hišo za cerkvenika in organista. To delo je bilo veličastno, zahtevalo je mnogo žrtve in napora in skoraj njegovo življenje.

Zelo bolan je 1. septembra 1915 stopil v pokoj, v katerem je ostal do l. 1919. Ozdravljen, sko-



Cerkev v Rajhenburgu



Sirotišnica za dečke in deklice v Slov. Bistrici.

raj gotovo na priprošnje Lurške Marije, kateri je postavil tako veličasten hram božji, je zaprosil za ravno takrat po pok. župniku Francu Bohaku razpisano župnijo Slov. Bistrica, in jo tudi dobil. Službo je nastopil 1. aprila 1919 in je med nami vneto deloval do svoje težke trajne obolelosti pred petimi leti. Rad bi nam bil ustanovil veliko sirotišnico, pa ker mu tega ni dopuščala težka bolezen, je za nabrani denar kupil tukajšnji nekdanji minoritski samostan pri mestni samostanski cerkvi Marije sedem žalosti in veliko štigerjevo hišo na drugi strani imenovane cerkve. S tem je omočil naselitev šolskih sester, ki imajo tukaj provincijalno hišo in že oskrbujejo precejšnje število sirot.

Pri njih se bo tudi naselil. Ze na Jožefovo smo se hvaležni župljani od njega poslovili v slovesni službi božji, katero mu je za god opravil njegov tovariš msgr. I. K. Vreže, med katero je krasno prepeval naš veliki dobro izveščani cerkveni pevski zbor. Dne 9. t. m. je imela tukajšnja duhovščina sestanek. V njenem imenu, kateri je več let načeloval kot dekan, se je poslovil od njega v ganljivem slavošpevu g. Jos. Oziimič, dekanjski upravitelj in župnik v Laporju. Služaj je nanesel, da je ravno ta dan prišel iz Maribora g. okrajni načelnik dr. Haecin, ter mu po kratkem, jedrnatem nagovoru za njegove zasluge na narodnem, kulturnem in gospodarskem polju izročil in pripel na prvi visoko odlikovanje Nj. Vel. kralja Aleksandra I. red sv. Save IV. razreda.

M. g. kanoniku lajšaj Bog breme njegove bolezní in mu nakloni prijeten večer življenja med nami.

Živalsko čudo v Kranju

Kranj, 24. aprila 1931.

Pred kratkim je poročal »Slovenec«, da je v ponedeljek, dne 13. aprila t. l. povzročal pri klavnici v Kranju veliko zanimanje blizu 4 leta star plemenski merjasec, last bivšega poslanca g. Brodarja Ivana iz Hrasnja. Prašič je tehtal 401 kg in je dosegel sledeče mere: višina nad pleči 95 cm, prsna širina 59 cm, kolčna širina 49 cm, obseg pasu 192 cm, dolžina života v glavo 2 metra. To je v splošnem za razmere v Sloveniji res nekaj izrednega, ni pa nič tako redkega za okoliše v kranjskem in radovljanskem okraju, kjer je razširjeno gorenjsko črno-pasasto pleme prašičev. Brodarjev prašič je bil svojčas kupljen pri posestniku Zaleharju v Podhomu pri Bledu in izhaja iz ene tistih odličnih črno-pasastih prašičjih rej, ki so se v zadnjih letih tako zelo odlikovale in upravičeno priljubile malim gorenjskim prašičerejem. Bivši okrajni živinorejski odbor v Radovljici je dodelil tega merjaseca v subvencijsko rejo k Antoniji Pap-



ler v Vrtnjah pri Radovljici. Tu je merjasec odslužil predpisano dobo, nakar bi imel priti pod nož. Po prizadevanju kmet. rej. Sustiča ga je odkupil za nadaljno plemensko rejo posestnik Janez Brodar v Hrasnju. Tu je našel mrjasec v polni meri vse rejske pogoje. Zato je izvrstno napredoval in plemenil do zadnjega. V bližnji in daljni kranjski okolici je razplodil blizu 2000 komadov plemenskega naraščaja vse tja do meje karniškega, ljubljanskega in radovljanskega okraja.

Da je pa bilo zadnji dve leti eploh mogoče rabiti za plemo tako težkega mrjaseca, se je zahvaliti praktični leseni spuščalni napravi (spuščalnik), ki jo je napravil pos. Brodar nalašč za ta namen. Skoro 350 kg težki mrjasec je z lahkoto zaokakoval težke, a tudi najlažje svinje brez truda in nevarnosti. Zato se je ta naprava razširila pri večini mrjaserejev po Gorenjskem.

Posestnik Brodar je na sličen način odkupil in rešil mesarskega noža še več podobnih črno-pasastih mrjasecev iz radovljanskega okraja in jih imel do zadnjega. Ze s tem edinim primerom se je prašičereja v več občinah kranjskega okoliša znatno izboljšala in razširila upravičeni sloves domačega požlahtnjene gorenjskega črno-pasastega prašiča. To plemo je priporočljivo povsod, kjer je prašičereja usmerjena le za domače malo-kmečke potrebe. Gorenjski črno-pasasti prašič v količaj ugodnih prilikah naglo raste, ni debelih, vendar izvrstnih kosti, je izvrsten za meso in šunko, a nič manj za slanino (30—45 odstotkov). Živali so odporne, skromne, mirne, rodovitne in mlečne.

Zasluge za posrečeno selekcijo gredo bivšemu okr. živinorejskemu odboru v Radovljici odn. njegovim funkcionarjem (gg. Jan. Cvenkel, Finžgar, Sustič, Azman, Kavalari), a tudi številnim vzrejevalcem in rejcem mrjaškov tega plemena, ki so se vztrajno in požrtvovalno zavzeli za stvar. Zato uspehi niso izostali in jih tudi ne bo lahko zabrisati.



VEDNO ZADOVOLJNI

boste z Vašim perilom, ako ga perete po preizkušeni Schichtovi metodi. To se pravi: zvečer z Žensko hvalo namočiti — s tem nesnaga popušča, zjutraj s Schichtovim terpentinovim milom enkrat izkuhati — s tem se nesnaga odstrani.



TO JE CELO DELO PRI

SCHICHTOVI METODI

Francoski načrt proti carinski uniji

Pariz, 25. aprila. kk. »Petit Parisien« javlja danes zanimive podatke o protinacrtu proti nemško-avstrijski carinski uniji, ki se pripravlja pri Quai d'Orsayu. Najprej ugotavlja, da se olicielno francosko stališče popolnoma krije z dr. Beneševim, to je, da se sestavi načrt, ki bi obsegal vse evropske države s pravičnim poštevanjem interesov vsake posamezne države, ki bi uvaževal štiri probleme: 1. agrarno krizo, 2. finančno krizo, 3. položaj Avstrije, tako da bi se morale končno odpraviti carinske meje, 4. ureditev industrijske produkcije. Za rešitev vseh teh problemov ni potrebna samo udeležba vseh evropskih držav, temveč predpostavlja na eni strani dvojni sistem kontingentiranja kmetijskih presezkov in ustanavljanja

preferenčnih carin, na drugi strani pa vrsto uredb, ki jamčijo industrijskim državam ne samo ureditev, temveč tudi razedlitev njihove produkcije. K temu pride potem še važno vprašanje izven-evropskih agrarnih držav, katere je treba v načrtu tudi vpoštevati. Treba je tem državam dati razumeti, da likvidacija žitnih preostankov v vzhodni in srednji Evropi krepi kupno moč dotičnih evropskih držav, kar bo prišlo v dobro izven-evropskim industrijskim državam. Zato nameravajo sistematično izjeme klavzule največjih ugodnosti, ki naj onim agrarnim državam, katere ne kupujejo žita, da možnost, uživati na trgih srednje in vzhodne Evrope absolutno konkurenčno svobodo.

Napetost med Belgijo in Italijo

zaradi aretacije belgijskega profesorja Moulina

Bruselj, 25. aprila. V torek se bo vršil po mestu spreved predstavnikov vseh belgijskih akademskih društev proti aretaciji prof. Moulina v Italiji. Demonstranti bodo nosili tablice z zastavo, da se Moulin izroči navadnemu sodišču, ne pa sodišču za zaščito države. Zunanji minister Hymans je skušal pomirjevalno vplivati na javnost in je izjavil, da dela sedaj vlada na to, da zagotovi prof. Moulinu primerne zagovornike pred izrednim sodiščem.

Rim, 25. aprila. Fašistični tisk z ogorčenjem komentira govor socialističnega Vanderveldela na protestnem zborovanju v Bruslju proti aretaciji prof. Moulina. Danes je bil sklican shod rimskih akademikov v znak protesta proti demonstracijam belgijskih dijakov. Včeraj je trinajst fašističnih poslancev vložilo interpelacijo na zunanjega ministra, kaj misli ukreniti radi protitalijanskih manifestacij v Bruslju.

Milan, 25. aprila. kk. Državni podtajnik notranjega ministrstva Arpinati je danes v poslanski zbornici odgovarjal na interpelacijo o aretaciji belgijskega profesorja Moulina. Navajal je, da je postal profesor Moulin na svojem potovanju po Italiji sumljiv radi svojih povpraševanj v večjih mestih. V Milanu je izročil nekemu politično sumljivi

vemu Italijanu pismo znanega letalca Bassanessija z naročili protifašistične propagande za tajna poročila o italijanskih letališčih, o obrambi vojašnic in drugih važnih državnih poslopih proti letalskim napadom. Iz pisma je sklepali, da namerava Bassanessi zopet poslati v Italijo, ker je že prej nekoč metal protifašistične letake na Milan. Profesor Moulin je bil zato aretiran. Imel je pri sebi pismo na Bassanessija in beležke o položaju karabinierskih vojašnic, o Mussolinijevem stanovanju v Rimu, beležke o gospodarskem in strokovno-organizacijskem položaju Italije ter o dogodkih, ki so se pripetili v Turinu in lombardijskem industrijskem mestu Legnanu. Profesor Moulin je takoj priznal, da je pismo na Bassanessija pisal neki Italijan iz Lodija pri Milanu in da je kovčeg, ki ga je nosil s seboj, Bassanessijev z dvojnimi dnom za skrivanje vtihoapljenih predmetov in protifašističnega propagandnega materiala. Policija je takoj aretirala navedene osebe in je pričakovati še nadaljnjih aretacij. Profesorju Moulinu so dovolili včeraj sestanek z belgijskim generalnim konzulom v Milanu. Profesor Moulin obžaluje svoje nepremišljeno dejanje.

Velike povodnji

Moskva, 25. apr. Iz vse Rusije prihajajo semkaj poročila o velikih poplavih. Posebno hud je položaj v Minsku, prestolnici Bele Rusije, kjer je vse mesto kakor tudi okolica pod vodo.

Točnih poročil o katastrofi pa ni mogoče dobiti, ker so telefonske zveze pretrgane, minska radio-postaja pa tudi ne deluje. Ve se pa, da se že čuti pomanjkanje živil in da je uničena električna centrala, tako da mesto ponoči ni več razsvetljeno. V Minsk se je odpeljal oddelek Rdečega križa, da oskrbi prebivalstvo z živili in zdravili.

Silno je narasla tudi Volga. Reka vali s seboj velike množine ledu, ki pritiska na mostove v Nižnjem Novgorodu, ki so v nevarnosti, da se podro. Velika množina delavcev in vojakov se trudi, da bi se zasigural vsaj glavni most.

Tudi v Moskvi je položaj kritičen. Vode Moskve so preplavile vse nižje dele mesta in prebivalstvo se je rešilo na čolnih. Okoli 115 tovarn, ki so zgrajene vzdolž reke, je preplavljenih.

Posnemanja vredno

Praga, 25. aprila. kk. Češki deželni glavar je izdal celo vrsto ostrih odredb proti izrodnom počitniškega popotovanja. Prepoveduje skupno taborenje oseb različnega spola in v prostem, v točih ali kočah, če niso to določeno. Prepovedano je pohajanje v pomanjkljivi obleki, v kopalšču, popevanje nemoralnih pesmi, nošenje orožja in kopanje na prepovedanih mestih. Prestopki se kaznujejo z zaporom do 14 dni ali globo do 10.000 Kč.

Največja nogometna tekma na Angleškem

London, 25. aprila. kk. Navzliv veliki plohi se je zbralo danes nad 100.000 ljudi na stadionu v Wembleyu, da prisostvujejo največji tekmi angleške nogometne sezone. Za pokal sta se v končni igri borili moštvi West Brownich Albion in Birmingham. Radi hudega dežja je igra zelo trpela in so bila tla zelo spolzka. Končno je zmagovalo moštvo Albiona z 2 : 1. V prvem polčasu je Albion dosegel en gol, v drugem polčasu se je posrečilo moštvo Birminghama izravnati gol, toda že par minut potem je Albion dosegel drugi gol. Radi spolzkosti tal so igralci opetovano padali in zamudili mnogo prilik za strela.

Stromboli bruh

Rim, 25. apr. kk. Prebivalci na otoku Stromboli so preplašeni, ker je začel vulkan bruhati pepel in žlindro in se čuje močno podzemeljsko gromenje.

Velika nesreča na morju

Split, 25. aprila. 2. 2. Nekoliko naših mladih ljudi iz Nina, ki so hoteli iti v Ameriko preko Sušaka, se je sporazumelo, da se preplujejo z neko ribiško ladjo na Pag in od tam na Sušak. Na sredi poti pa jih je ujel vihar in se je ladja prevrnila. 5 oseb je utonilo. Radi te nesreče je njihovo rodno mesto sklenilo dnevno žalovanje.

Zagreb ima 185.000 prebivalcev

Zagreb, 25. aprila. 2. Mestni statistični urad še ni končal dela, vendar pa se smatra, da bo Zagreb končno štel 185.000 prebivalcev.

Presenečeni tihočapci

Newyork, 25. apr. kk. Na parniku družstva Hapag »Milwaukee«, ki je že tri dni v pristanišču, se je včeraj nenadoma pojavila tajna policija, ki je zaplenila na parniku 17 zabojev, deklariranih kot volneno blago. V zabojih pa so našli 1428 kg morfija, 238 kg heroína in prav toliko opija. Vrednost pošiljave znaša pet milijonov dolarjev. Carinski uradniki so ob prihodu parnika že dovolili prevoz zabojev, pozneje pa je najbrž kriminalna policija dobila ovadbo iz Hamburga, odkoder je parnik prišel. Policija zaenkrat še neče dati natančnejših pojasnil.

Bivši cesar Vil'ém bolan

Dunaj, 25. aprila. AA. »Die Stunde« poroča iz Amsterdama, da je bivši cesar Vil'ém v Doornu težko zbolel.

Zakaj tako?

Ob tej slavnostni priliki nas je presenetil v slavnostni številki »Trgovskega tovariša«, glasila trgovskega društva »Mercur«, za 50 letnico obstoja Gremija trgovcev v Ljubljani, nekvalificiran napad, kakršnega smo bili vajeni čitati le še pred leti v rubrikah političnih listov. V uvodnem članku »Ob petdesetletnici Gremija trgovcev v Ljubljani« se nahaja tudi ta-le stavek: »Pri prihodnjih volitvah, ki so se vršile radi razveljavljanja prejšnjega volitev leta 1927 po popolnem spreminjenem volivnem redu, pa so odločale zadruge, konsumi, služkinje, duhovniki in stanov, ki nimajo s trgovstvom ničesar skupnega« (str. 68). Tu je cela vrsta popolnoma neresničnih trditev. Zato smatramo, da moramo ta nekvalificiran napad odločno zavrniti.

Prvi se volitve v trgovski odsek leta 1927 sploh niso vršile, ker je bila od dveh vloženih list listov z g. Kavčičem na čelu iz razlogov, ki so sledili iz volivnega reda, razveljavljena in je bila druga lista kot edina potrjena brez volitev. Zato pri teh volitvah — ki jih sploh ni bilo — naravno niso mogli odločati niti duhovniki niti služkinje itd.

Drugič navaja člankar, da so pri volitvah v zbornico odločale zadruge in konsumi. Ugotavljamo, da so imele volivno pravico samo one zadruge oziroma konsumi, ki so plačevali davek in je torej popolnoma pravilno, da so imele volivno pravico.

Tretnjič: Kolikor je nam znano, ni imel v trgovsko zbornico niti en duhovnik volivne pravice, še manj pa služkinje in je popolnoma depasirana trditev, da so odločali duhovniki in služkinje. Od pisca članka pa je neokusno, da se ne izrazimo drugače, metati v isti koš zadruge in konsume, duhovnike in služkinje, ki s celo stvarjo niso imeli nobene zveze.

Dvomimo, da je slavnostna številka ugledne gospodarske revije, v kateri se nahaja tudi slika sedanjega zborničnega predsednika g. Jelačina, ki je prišel v zbornico na oni listi, kjer so baje odločale »zadruge, konsumi, služkinje, duhovniki« itd., primeren prostor za take izpade, ki ob tako elovinski priliki zlasti niso na mestu in so po vrhu še neresnični. Tako v Gremiju trgovcev kakor v drugih korporacijah je nešteto trgovcev, ki so člani Zbornice za TOI in katerim za njih izvolitev ni bilo treba nikogar izmed omenjenih oseb in stanov. Mislimo, da pisec članka ni storil usluge gremiju in da je gremijski odbor kakor tudi ogromna večina ljubljanskega trgovstva istega mnenja z nami in da se bo poskrbelo, da se neresnica na primeren način popravi. Kako daleč so od strankarstva tisti krogi, katerim bi člankar rad natvezil, celo strankarsko zagrizenost, pa so najlepši dokaz prispevki v »Slovencu« k današnji slavnosti.

Šolstvo

»Društvo učiteljev meščanskih šol« v dravski banovini je priredilo v soboto, 25. aprila redno zborovanje na meščanski šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Številno udeležništvo je pozdravil predsednik L. Rupnik, ki je izrekel dobrodošlo referentu za mešč. šole, profesorju Ferjancu. Nadzornik dr. Kotnik, ki se je odpeljal na Poljsko, se je pisemno opravičil in želel posvetovanju obilo uspeha.

V svojem nagovoru je prof. Ferjan omenjal težkoče, ki se mora z njimi boriti meščansko šolstvo pri nas; bodril je navzoče k vztrajnemu delu ter želel srečnega zaključka v slogi in edinstvu.

Predsednik zborovanja je nato poročal točno in obširno o društvenem poslovanju zadnjega časa, o prizadevanju za ureditev gmetnega položaja, o številnih vlogah in peteljah, o kongresu, ki bo sklican v Belgrad itd.

Ker se bo razredba meščanskega učiteljstva temeljelo čl. 7 novega uradniškega zakona v kratkem času izvršila, so zborovalci formulirali svoje zahteve, ki jih predložijo potom »Saveza« na mero-dajno mesto.

Hkrati se bo poslala urgencia, da se osnuje pri banki upravi, kakor tudi pri ministrstvu prosvete odsek za meščanske šole. Šolska uprava se naprosi, naj po svoji uvidevnosti prepreči vsako, tudi tiho rvanje proti meščanski šoli, ko je znano da se je ta potrebna panoga našega šolstva v kratkem času študi pri nas povzpela do splošno priznane višine.

Nato je sledilo strokovno predavanje in razgovor, v koliko in kako naj se uvažuje princip o delovni šoli tudi pri meščanskošolski mladini.

Ko so se rešile še nekatere notranje društvene zadeve, je predsednik zaključil štiriurno zborovanje.

Novo mesto

Ljudsko štetje v novomeški občini je deloma zaključeno in izkazuje sedaj vseh prebivalcev s priključeno Kandijo in drugimi kraji 4045 prebivalcev. Od teh je 2024 moških in 2021 žensk; vseh družin je 831. Naša občina je štela doslej 3280 prebivalcev. Pred priključitvijo pa 2459. Sami priključeni deli so šteli 821 prebivalcev.

Nesreča. V petek popoldne proti večeru se je vozil z motornim kolesom sin elektrotehnika g. Sedeja po Ljubljanski cesti. Ker ni več vožnje, se je s kolesom zaletel v kostonj ter se pri tem potolkel po glavi tako močno, da se je onesvestil. V bližini nahajajoči se akademik Franc Zupan mu je hitro priskočil na pomoč ter ga pričel močiti. O nesreči je bil obveščen tudi zdravnik dr. Polensek, ki je takoj prišel in mu nudil prvo pomoč ter ga obvezal. Fanta so odpeljali domov in je ostal v domači oskrbi. Tudi motorno kolo je samo malo poškodovano.

Maribor

□ Ljudsko štetje v Košakih. Prebivalcev 2253; Nemcev jedva 76. Tujih državljanov 95; moških 1085, ženskih 1168.

□ V poročni dvorani se je včeraj nadaljevala obravnava proti četvorki. Občinstva natlačeno. Dopoldne je bilo zaslišanih mnogo prič, med njimi tudi nekatere iz Avstrije, ki so za Bezjaka izpovedale zelo obtežljivo. Bezjaka so namreč zalotili avstrijski financarji lansko leto v decembru pri tihočapstvu v Avstrijo. Ko ga je starešina oddelka spomnil na Resnikov umor z besedami: Sind sie ruhig Bezjak; sie wissen, was sie am Gewissen haben,« mu je Bezjak odvrnil: Ja, aber bewiesen haben sie mir an D... kennen. Nekateri priče so izpovedale razbremenilno za Jamernika. Sicer pa izpovedujejo priče kakor pri prejšnjih zasliševanjih in kakšnih novih momentov sploh ni bilo. Obravnava ob času poročila še traja in se bo bržčas zaključila v pozni uri.

□ Vinoto Racerdvor otvorjen, liter po 8, 10 in 12 Din.

□ Priporočamo, naj si vsaka gospodinja pred nakupom kuhinjske emailirane, aluminijeve posode ter porcelana in stekla ogleda cene in kvaliteto v specialni trgovini te vrste pri Albert Vicel, Maribor, Gosposka 5.

□ Nova trgovina živil, Lesjak, Gosposka 11 nudi svežo in prazno kavo, čaj, kakao, riž, olje po najnižjih cenah. Se priporoča za obisk.

Ljutomer

Ljudsko štetje je pokazalo, da šteje mesto danes 1480 oseb, 782 žensk in 698 moških. V zadnjih desetih letih je torej Ljutomer napredoval samo za 95 oseb. Pravih Nemcev v našem mestu je samo 23. Pa je sicer precej nemškega govorenja, — nepotrebna.

Kranj

Kranj v luči števil. Popisovanje v Kranju je definitivno končano. Sprito velikega razmaha industrije in obilnega dotoka tujcev iz vse države se je sicer pričakoval znaten narastek prebivalstva, vendar številke kažejo dovolj jasno, da temu ni tako. Slika je sledeča: Kranj ima 1953 moških in 2248 žensk, skupno torej 4201 prebivalca. Jugoslovanskih državljanov 3843, tujcev 358; po veri je rimokatoličanov 4075, pravoslavni 26, protestantov 32, židov 15, raznih konfesi 53; jugoslovanske narodnosti je 3991 prebivalcev, nemške narodnosti 63, raznih narodnosti 147; z ozirom na materinski jezik je 3919 Slovencev, 57 Srbo-Hrvatov, 86 Nemcev, 4 Madžari, 135 pa pripadnikov raznih naštetih jezikov. Zapisane številke kažejo, da Kranj ne raste po ameriškem receptu: Upamo, da te številke nikogar ne bodo razburjale.

Seja kranjskega občinskega odbora bo v sredo dne 29. aprila 1931.

Obilo sreče. Danes 26. aprila se bosta na Brezjah poročila gđ. Anica Stritar, dolgoletna uslužbenka pri trdnici Ivan Savnik v Kranju, in trgovec g. Alojzij Gabron iz Valburge. Mlademu paru iskrene čestitke.

Zivnorejski tečaj v Kranju. Ponovno opozarjamo zivnorejce kranjske okolice, da se bo vršil velekoristni specialni tečaj za rejce bikov in mrjavcev jutri v ponedeljek, dne 27. aprila t. l. od 9—11 dop. in od 1—3 pop. v Ljudskem domu v Kranju. Tečaj je velikega pomena za izboljšanje govedoreje in prasičereje. Vsak zaveden gospodar in tudi gospodinja se bosta tečaja sigurno udeležila.

Moste pri Ljubljani

Petletnica Zveze slovenskih vojakov. Na lep način in brez kričavega pompa je podružnica »Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne« — Ljubljana-Moste, izvršila prvi del programa za proslavo petletnice svojega obstoja. Ob devetih predpoldne se je darovala maša zadušnica za v svetovni vojni padle tovariše v župni cerkvi Sv. Petra, po sv. maši pa je položil podružnični predsednik na spomenik lep trnjevec. Nato se je vršil slavnostni občni zbor v salonu gosp. Košaka v Novem Vodmatu, ki je bil izredno dobro obiskan. Predsednik tov. Rozina je otvoril zborovanje ter pozdravil navzoče zastopnike osrednjega odbora, delegate podružnice Hrušica-Bizovik-Štepanja vas in druge. Sledil je pregled petletnega delovanja podružnice Ljubljana-Moste, ki je bilo sicer naporno, a zelo plodovito. Vkljub vsem skrbem in borbam za potrebna sredstva je podružnica uspešno, da je po svojih močeh marsikateremu trpinu iz svetovne vojne osušila solze v najtežjih časih. Zanimivi so bili podatki o podeljenih podporah, katere so znašale več tisoč dinarjev in raznih prireditvah, katerih glavni in edini namen je bil zbirati sredstva za pomoč vojnim žrtvam. Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Pri tem pa se ni pozabilo na tovariše, ki vsa ta leta požrtvovalno in nesebično delujejo za procvit »Zveze« in v korist njenih članov. Zlasti se je poveljno omenilo delo neumornega predsednika podružnice tov. Rozine, podpredsednika tov. Koviča in drugih, ki že od vsega začetka delujejo v društvu. Predsednika tov. Rozino je občni zbor imenoval za častnega člana ter mu izročil diplomu in znak zahvale za zasluge, katere si je pridobil za razmah organizacije.

□ Iz Laškega. Te dni so začeli temeljito popravljati in modernizirati radiotermalno kopalnico v Laškem, ki je kot znano last OUZD. — Pri Sv. Lenartu nad Laškim so našli pri ljudskem štetju 732 oseb, dočim so jih leta 1921 našli 880.

Iz dežele največjih zanimivosti

Skioptično predavanje Norvežana prof. Brocha o Norveški

Ljubljana, 25. aprila.

Včeraj je predaval na povabilo prirodoslovnega oddelka Muzejskega društva za Slovenijo v predavalnici mineraloškega inštituta ob 6 g. profesor dr. Hjalmar Broch o Norveški, nje prebivalcih in njih življenju. G. profesor Broch je sedaj ravnatelj naše biološko-ocenografske postaje v Splitu in je kot Norvežan postal v svojem predavanju, ki ga je spremljalo 80 barvanih skioptičnih slik, žitje in bitje na Norveškem.

Kraljevina Norveška ima kljub veliki razsežnosti le okrog 2.900.000 prebivalcev. Glavno mesto je Oslo. Prebivalstvo živi deloma od poljedelstva, živinoreje in ribištva. V industriji je omembe vredna lesna industrija, zlasti izdelovanje papirja, svojevredna industrija ribjih izdelkov in elektrokemična industrija. Vsa industrija je elektrificirana, saj je izrabila Norveška več kot 13% vodnih sil, ki znašajo sedaj približno poldrugo milijon konjskih sil. V goratem svetu, ki ima obilo močnih slapov, je zginit že marsikak lep slap. Danes ima Norveška na razpolago toliko električne energije, da se bavi z idejo prenosa električne energije v Nemčijo, kar se bo v prihodnjih par letih najbrže tudi izvedlo. Norvežani, ki živijo od poljedelstva, žve večidel v skromnih razmerah. Le v notranjosti dežele poznamo močnejše kmetije. Običajna kmečka hiša na Norveškem pa je vsa iz lesa, okrašena z rezbarijami in krasnih zgodovinskih motivih. Poleg stanovanjske hiše je navadno še hram, prav tako iz lesa in ves izrezljan. V njem hranijo obilno in živila. Edino podobnost, ki jo imajo ti sicer nasprotujoči si predmeti, je ta, da so kožuhi kakor tudi šunke vedno stare. Motivi iz rezbarij se naslanjajo vsi na čase Vikingov.

Predavatelj je predstavil nato galerijo slik velikih švedskih mož: kiparja Wignama, ki je s svojimi deli zaslovel po vsem svetu, izmed muzikov Griega, velikega Björnsona, Ibsena, Knuta Hamsuna.

Ljubzen do morja, ki je Norvežanu v krvi od Vikingov, pa je gnala Norvežane na morje. Še danes gradijo čolne in manjše ladje, prav tako kot so jih gradili Vikingi, in pol življenja prebije Norvežan na morju. Sicer je pa ribištvo glavni vir dohodkov za vsa država. Tako donosno lov na slanine, ki jih polovijo v ogromnih množinah, letno 1 milijardo 200 milijonov Din. Če se pa letina prav posebno dobro obnese, pa izkupi Norveška celo do 2 milijardi dinarjev za slanine, katerih večji del predelajo v tovarnah za olje. Lov na slanine se ne omejuje samo na lov ob obrežju, ampak tudi po morju, kjer mečejo ribiči silno dolge mreže in tako zajemajo cele vlake. Druga panoga ribištva, ki prinaša Norveški ogromno dohodkov, je pa lov na kite. Ta se seveda ne more omejiti na bližnje Severno morje, ampak ladje kitolovke, ki so opremljene z najmodernejšimi topilnimi napravami, ploveje visoko v Arktiko in celo v Južno ledeno morje. Danes ima Norveška 22 ogromnih ladij za kitolovce, ki so vse opremljene s topilnimi napravami. Vsaka taka matična ladja ima še 5 do 6 kitolovk, to je do 30 metrov dolgih ladij, s katerih harpunirajo kite. Po dolge mesece so kitolovci na delu in love stalno pri temperaturi 10 stopinj pod ničlo. Plen je seveda bogat, saj znaša izkupicek za olja, ki jih predelajo iz kitov, poldrugo milijardo

dinarjev. To se čuje nekoliko čudno, če pomislimo, da je samo nekaj nad 20 ladij namenjenih kitolovcem. Seveda so te ladje ogromne in ima vsaka od njih okrog 20.000 ton. Posebna zanimivost Norveške pa so divje race gage, ki skrbje, da Norvežanov in še marsikoga drugega v Evropi pozimi ne zebe. Ko se bliža namreč doba valjenja, postanejo izredno krotke in prihajajo z morske obale v vasi in naselja. Nič čudnega ni, če si napravi gaga svoje gnezdo v kuhinji pod mizo. Ko zneso jajca, jih pokrije z najfinjšim puhom in tega zapusti prebivalcem poleg, ko izvali mladiče. Ta puh se imenuje »živčuh« in je neprimerno bolj kot pa puh, ki ga dobimo, če ustrelimo gago. Seveda zahteva nabiranje »živčega« puha mnogo dela, saj ga je v vsakem gnezdu komaj 15 gramov.

Mogočna panoga ribolova pa je lov na polenke. To lovijo zlasti na otokih Lofotih, mnogokrat v ledu in snegu. Klima na Lofotskih otokih, na katerih se zbere 600 do 10.000 ribičev, je mnogokrat tako neugodna, da je prehod od kote do kote komaj mogoče, tako da se ribič plazijo po trebuhu. Ujete polenke predelavajo na več načinov in te romajo potem po vsem svetu. Zanimivo je to, da v Dalmaciji pojedlo več polenkov kot svežih rib in da je polenkovka najdaljša riba na svetu, ker pravijo, da je njen rep v Dalmaciji, glava pa na Norveškem. Posebna zanimivost je nabiranje galebkih jajc, ki je izredno težavno, in lov na tjujenje, v katerem so zlasti zadnja leta v Severnem morju začeli močno konkurirati Rusi. Lov na tjujenje je za ribiče izredno nevarno, ker se vrši okrog Spitzbergov in še naprej proti severu, kjer plavajoče ledene mase ogrožajo ladje. Od ribičkih ladij, ki gredo na lov na tjujenje, se vrne vsako leto komaj dve tretjini.

Da je Norveška že po svoji legi in naravnih krasotah prava dežela za turiste, je jasno. Povsod naletnemo na vse polno zgodovinskih zanimivosti. Norveški fjordi so znani po vsem svetu. Prav tako Spitzbergi in njih ledeniki. Norvežani imajo krasne zgodovinske narodne noše, ki jih nosijo še danes. Pravi raj pa je Svedska za zimskega sportnika. Tu smuča staro in mlado in vsako leto se v bližini Osla vrše velike mednarodne smučske tekme. Zanimivost zase je znani Nordkap s polnočnim solncem, ki je najsevernejša točka Evrope.

Bližina severnega tečaja je dala Norveški tudi raziskovalce arktičnih pokrajin. Znan je zlasti Amundsen, ki je prvi preletel v letalu severni tečaj in prvi dosegel južni tečaj. Leto pred smrtjo je sklenil, da ne gre več v arktične pokrajine. Ko ga je poklical S. O. S. ponesrečeno Nobilevo polarne ekspedicije, se je dvignil zopet v letalo in ni ga bilo več nazaj. Drugi, ki je ponesel slavo norveške zemlje, pa je bil Nansen, ki je prvi začel z znanstvenim raziskovanjem polarnih krajev. Ta prvobitni je idol norveškega naroda. Po uspehih, ki jih je dosegel na raziskovanju z zato posebej zgrajeno ladjo »Frame«, je znal izkoristiti izsledke svojih raziskovanj in postal finančnik. Klicala ga je domovina. Postal je politik. Za časa svetovne vojne pa je izdal vse svoje imetje za dobrobit vojnih ujetnikov in oškodovancev.

S siliko velikega Nansena je zaključil predavatelj svoje predavanje in žel za svoja zanimiva in izčrpana izvajanja navdušen aplavz.

Drago Gorup & Co.

KONFEKCIJSKA TRGOVINA
Miklošičeva cesta št. 16/1
nudi novosti v
DAMSKIH PLAŠČIH, OBLEKAH in
POVRŠNIKIH za GOSPODE
NAJCENEJE

Zagreb veliko mesto

Zagreb, 23. aprila.

Izid ljudskega šteta v Zagrebu sicer še ni uradno znan. Vendar moremo po dosej znanih podatkih trditi, da bo ljudsko štetje izkazalo v Zagrebu okrog 176.000 civilnega prebivalstva. Ako k temu prištejemo še vojaštvo ter člane železniških in zdravstvenih ustanov, bo število skupnega zagrebškega prebivalstva doseglo 184.000. Pomisliti pa je treba, da velik del ljudstva, ki deluje v Zagrebu, prebiva v okoliških občinah Vrabče, Stešnjec, Sestine, Sv. Klara itd. Te tu navedene in še druge občine okrog Zagreba štejejo 90 vasi, v katerih prebiva okroglo 50.000 prebivalcev. V kratkem času bo del teh zunanjih občin združen z Zagrebom. Občine, ki so na vrsti, da v kratkem postanejo del Zagreba, štejejo 25.000 ljudi. Na ta način bo v kratkem Zagreb mesto z 200.000 prebivalci.

Zanimivo je, zasledovati statistiko ljudskega šteta v Zagrebu v teku zadnjih trideset let. Leta 1900 je Zagreb štel le 57.600 prebivalcev. V razdobju od 1900 do 1910 je Zagreb imel 5529 prebivalcev naravnega prirastka. Kljub temu izkazuje ljudsko štetje l. 1910 v Zagrebu že 74.103 prebivalce. Naravni prirastek v razdobju od 1910 do 1920 je znašal le 3024 prebivalcev. Kljub temu je pri ljudskem štetju l. 1920 Zagreb imel že 102.712 prebivalcev. V razdobju od 1920 do 1930 je naravni prirastek znašal sicer 11.914 prebivalcev, toda število prebivalstva se je pri tem ljudskem štetju dvignilo na okroglih 176.000.

Res, da gre mnogo tisoč zagrebškega prebivalstva na račun splošne prejšnjih samostojnih občin z zagrebško mestno občino, vendar vse to ne bi opravičilo tako visokega naraščanja zagrebškega prebivalstva. Zagreb se širi z naseljevanjem od zunaj, kar pomeni, da je v Zagrebu gospodarska konjunktura, ker ljudje iščejo zaslužka od vseh strani. Tudi iz Slovenije narašča dotok naseljencev v Zagreb in ni nobenega dvoma, da postaja Zagreb tudi za Slovence mesto, kjer se bomo morali temeljiteje in skrbneje brigati za zagrebško slovensko kolonijo.

Za laro v Litiji

Litija, 23. aprila.

Ker je po 18 letih dušnega pastirstva v Litiji odšel na novo mesto v Uršino selo upokojeni duhovnik g. Franc Kralj, Litija nima nobenega duhovnika, ki bi v Litiji opravljal božjo službo. Postalo je valed tega zopet aktualno vprašanje ustanovitve litijske fare, katero so že l. 1913. zaman ustanavljali. Zato je sklical g. župan Hinko Lebinger v restavracijo na pošto v sredo 22. aprila sestanek vseh posestnikov, ki bi prišli v novo projektirano faro, ki bi obsegala Litijo, Gradec, Zg. Log, St. Jurij, Grbin, Breg in Tenetiše. Sestanka so se skoro polnoštevno udeležili vsi vabljeni.

Župan Lebinger je uvodoma navedel, da valed davne preobremenitve in drugih javnih datjav ni misliti, da bi se zamogla potrebna fara ustanoviti s konkurenčno obravnavo, to je v davčinami. Edina možnost je s prostovoljnimi prispevki. Nato je preč. g. dekan Anton Gornik

pojasnil potrebo fare, da ni misliti, da bi v sedanjih časih, ko primanjkuje duhovščine, dobila Litija primerne upokojevalne duhovnika. Omenil je, da je v prvi vrsti potrebno novo poslopje, kar bi vse skupaj stalo okoli 200.000 Din.

V nadaljnji debati, katere so se udeležili gg. inž. Pavel Kobler, kancelist Pleničar, gostilničar Jože Boršček, avtopodjetnik Albin Dolšek, tovarnar Franc Lajovic, se je soglasno ugotovilo, da je ustanovitev fare v Litiji nujno potrebna, da pa trenutno ni ugodni čas, ko vse trpi na gospodarski krizi in ni niti denarja za davke, da bi zamogli toliko žrtvovati za ustanovitev fare. — Zastopniki Gradca, ki spadajo v litoško faro, seveda pa brez stroškov, ker so lansko leto morali precejšnje denarje žrtvovati za popravila cerkve na Vačah. Zastopniki Zg. Loga in Brega pa so se izrekli proti litijski fari, ker jih tradicija veže na stare fare Vače in Šmartno.

Sestanek je bil zelo živahen in je marsikak govornik streljal čez cilj. Kakor čujemo, se bo akcija za to prepotrebno ustanovitev fare nadaljevala. Stara stvar pa je, da vsaka dobra in pametna stvar v začetku naleti na neosnovan odpor, za katerega so v izdatni meri poskrbeli različni hujskači, ki so ljudstvo zadnje dni oblegovali in begali z raznimi bedastostmi. Hujskarija pa more ustanovitev fare le zavleči, ne pa preprečiti, ker fara je za industrijsko Litijo živa potreba.

SOJČNE PEGE

odstranjuje naglo in brez sledi

„CREME ORIZOL“

Dobiva se povsod

Depot: COSMOCHEMIA, Zagreb

Smilčičeva ulica 23

Stekel pes

Središče ob Dravi, 24. aprila.

S hrvatske strani sem se je v nedeljo prikradel v naš kraj stekel pes, ki je obiskal mnogo dvorišč ter povsod napravil nekaj škode. Popadel je več kur in rae ter tudi ljudem ni prizanesel. Vsi popadani so iskali pomoči v Mariboru, ter se zdravijo sedaj doma. Kmalu so poizvedeli o tem psu in končno so ga zaprli na nekem dvorišču v Obrežu in ga tam ustrelili. — Sedaj pa je tudi konjedore izvršil svoje, da je odgnal zaradi suma infekcije vse pse, za katere so se zvedelo, da so prišli s steklim v stik.

Pohištvo ŽELEZNO MEDENO
NAJSOLIDNEJŠE in NAJCENEJŠE
ZAGREB
BARONA JELAČIĆA 2
Zmaj

Tudi vi
bi morali
enkrat
polkusiti!



Tudi po 8 kratni porabi še popolnoma sposobna za britje. — Dobiva se povsod. — Preprodajalci naj se obračajo na Gustav Husser & Sohn, Wien VII, Richtergasse 10.

Ljubljana

Kaj bo danes

Drama: Zaprla.
Opera: Slehernik. Dramska premijera. Izven. Nočno službo imajo lekarni: Mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bohner, ded., Rimska c. 24 in dr. Stanko Kmet, Dunajska c. 41 (Sv. Krištof).
Ljudski kino Glince: Ob 6 in 8 Tom Mix v filmu »Oči pražume«.
Društveni dom Glince: Ob pol 4 »Povodnji mož«, igraček. Priredi meščanska šola. Cene od 1 Din do 6 Din.

KAJ BO JUTRI?

Drama: »Življenje je lepo«. Red B.
Opera: Zaprla.
Nočno službo imata lekarni: Dr. Piccoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 4.
Šišenska prosveta: Zaključno skioptično predavanje o Indiji. Predava g. dr. Bohinc. Ob 8.

Ant. Slacul

opozarja radi gradbenih del v Selenburgovi ulici svoje cenj. odjemalce, naj oddajo naročila telefonično, da se jim blago na dom dostavi. Telefon 2202.

© Jurjevanje v Gradu. Danes ob 8 dopoldne na Gradu slovesna služba božja v čast sv. Jurija in sicer v zgodovinskih kapeli sv. Jurija. Kapela bo odprta ves dan. Popoldne litanije. Za cerkev skrbje grajski prebivalci sami in zato se prosi za prispevke v cerkevno posušico.

© Procesija pri cerkvi sv. Jožefa bo ob ugodnem vremenu nočjo ob pol 8. Nato posvetitev varstvu sv. Jožefa.

© Na Rožniku je od danes naprej sv. maša vsako nedeljo ob 9 ter vsak torek in četrtek ob 6.

© Vincenčeva družba v Ljubljani naznanja vsem članom in prijateljem, da bo sv. maša radušnica za blagopokojnega, nepoznanega predsednika Fran Lavtarija v ponedeljek, dne 27. aprila ob 7 zjutraj v stolnici.

© Pevske vaje »Ljubljane« ta teden odpadejo. Prihodnja vaja bo v četrtek teden. — Tajnik.

© Zdrženje rez. oficirjev in bojnikov — pododbor Ljubljana, ima svoj redni občni zbor v četrtek, 7. maja ob 7 zvečer v Unionu (zelena dvorana). Ker je zbor zelo važen, pozivamo vse članstvo, da se ga udeleži, obenem pa opozarjamo vse ostale, da ne vžlanjene rez. častnike in bojavnike, da se do obnove zbora prijavijo kot člani na gornji naslov. — Odbor.

© »Slovenec« ima zelo tesne zveze z magistratom, meni g. A. G. v včerajšnjem »Narodu«. Res je, g. župan najbrže dnevno bere »Slovenec« in gg. občinski svetniki tudi. Samo za »Slovenec« so še nihče, kdor ljubi resnico, ni upal trditi, da je officiosus magistratu, kakor se je »Narodu« že nekajkrat pripetilo. Informacije na magistratu pa so dostopne vsemu časopisju in se »Narodu« zelo moti, če misli, da so samo njegov monopol.

© Pevska Zveza v Ljubljani ima svoj redni občni zbor danes teden, 3. maja v prostorih Alojzijevega ob 4.15 popoldne. Dnevni red: 1. poročila odbora, 2. volitve odbora, 3. služajnosti.

© Ena največjih prireditelj ljubljanskih srednjih sol bo koncert dijaškega pevskega zbora in orkestra drž. klasične gimnazije, pomnoženega z nekaterimi gojenkami in gojenci drž. učiteljske dne 9. maja ob 20 v veliki dvorani hotela »Union«, na kar opozarjamo že danes.

Pozor! Pozor!

H. ZVEZEK

dr. M. Opekove

KNJIGE POSTAVE

izide 1. maja

Obseg isti kakor v I. zvezku.

Cena ista. — Naroča se v

prodajalni H. Ničmanovi,

Kopitarjeva ulica / Ljubljana.

© Trafika v bolnišnici. Bolniki v ljubljanski bolnišnici, ki so navezani na kajenje, so bili dosedaj v toliko na neugodnem, da so le težko prišli do tobaka. Odvisni so bili v tem oziru povsem od sorodnikov in obiskovalcev ali pa so pri ograji čakali na kakšnega otroka, da jim je skočil po tobak. Dostikrat pa se je zgodilo, da je takšen otrok ušel z denarjem. Bolniška uprava se je sedaj odločila, da ustreže bolnikom v tem oziru. Sedaj so pričeli na vrtu bolnišnice zidati ličen paviljonček na levi strani upravnega poslopja, poleg kirurškega oddelka. V tem paviljončku bo trafika, kjer bodo mogli dobiti bolniki ne samo tobak, temveč tudi kakšno drobnarijo, na primer razglednice, znamke itd. Trafika se bo oddala, ko bo dograjena.

© Nesreča v šoli. V bolnišnico so danes pripeljali 10 letnega Antona Grošlja, učenca osnovne šole z Doba pri Domžalah. Tega je v petek v šoli neki součenec po nesreči tako nerodno pahnal, da si je deček zlomil desno nogo. Nesreča se je zgodila ob prostem času, ko so se otroci igrali med seboj.

© Promenadni koncert godbe 40. p. p. »Triglavskega« danes ob 11 v »Zvezdi«. Spored: 1. Cerin: »Naša vojska«, marš. 2. Mozart: Uvertura k operi »Titus«. 3. Sedlaček: »Za moje prijatelje«, srbske pesmi. 4. Wagner: »Lohengrin«. 5. Cerin: »Solnični dnevi«, pesni za dobro voljo (nove). 6. Reinhardt: »Ženske očir. valček. 7. Kačer: »Pesem o čudežnem baru«, foxtro. 8. Fučik: »Gladijatorje«, marš. — Dirigent višji kapelnik dr. Jos. Cerin.

© Turistovski klub »Skala«. Letošnji redni občni zbor se vrši v torek, dne 12. maja 1931 ob 20 v damski sobi kavarne »Emona« — Odbor.

© Občni zbor Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani se bo vršil v društvenih prostorih (Narodni dom) dne 10. maja 1931 ob 11 dopoldne.

© O ruskem skladatelju Modestu Musorgskem bo predaval v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 20 v pevski dvorani poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici univ. prof. in filozof Lapšin. Pri predavanju se bo izvajalo tudi nekaj skladb slavnega avtorja. Vstop je prost.

© Tombola. Osrednje društvo nižjih poštnih in telegrafskih uslužbencev, krajevna skupina v Ljubljani, priredi dne 3. maja 1931 VIII. veliko javno dobrodelno tombolo. Obsegala bo 10 glavnih dobitkov, kateri so razstavljeni v trgovinah »Elite« v Prešernovi ulici, Feliks Urbane, Sv. Petra cesta, I. C. Mayer, Stritarjeva ulica. Poleg teh je še mnogo manjših dobitkov. Zato segajte pridno po tablicah, komad stane 2 Din. Prodajajo jih vsi pismonoše in trafike. — Odbor.

© Zeiss-ove tovarne v Jeni. 30. aprila ob 20 predava na tehniki v gradb. risalnici g. inž. Leo Novak o Zeiss-ovih tovarnah II. del: »Postanek in zgodovinski razvoj«. Vabljeni vsi, ki se zanimajo. — Akademski klub geodetov v Ljubljani.

© Gostilna na Rožniku vabi danes na ocvrtega kozlička.

© Solarški prihišite maja meseca v Ljubljano v prekrasni hotel »Tivoli«, kjer so cene nizke in dovolj prostora za otroke. — Slavko Dolničar.

© Nagrobne »spomenike« v najmodernejših oblikah Vam nudi največje kamnoseško kiparsko podjetje Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana. 3720

© Na angleški način pere in svetlo lika ovrtnike, da se kravata lahko zaveže. Kemično čisti obleke. Šimene, Kolodvorska 8.

© Opozorilo cenj. občinstvu. Dokler bo hodnik pred našo trgovino zaprt, naj se cenj. občinstvo blagoviti poslužiti vhoda v našo trgovino skozi dvorisko poleg uprave »Jutrac«. Vsa telefonična naročila na št. 2544 se takoj izvršujejo in na dom dostavijo. — JULIO MEINL, d. d., uvoz kave.

NAJNOVEJŠI VZORCI

ZA POMILADNE PLAŠČE

RAVNOKAR DOSPELI

BOGATA IZBIRA

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

Vrhnika

Pri stanovanjski hiši občinske hranilnice n. Vrhnika popravljajo zelenjadni vrt. Spodnji prostori te hiše so še nedokončani in stojijo prazni. V zgornjih prostorih pa stanuje g. tajnik s svojo obitelji. Zakaj se ne skliče seja upravnega odbora, da se zadeva hiše uredi, ne vemo. Vzbuja se nam misel, da se zasluđuje kakšen drug namen. Če je predsednik upravnega odbora odstopil, bi bilo pač umestno, da se na kak drug način skliče seja. Hišo, katero je kupil zavod za morebitno izpostavo okrajnega načelstva, je stala Din 300.000, nje poprava pa tudi preko Din 180.000, skupaj 480.000 dinarjev. Le po 5% v to hišo vložen kapital znaša letno 24.000 Din poleg pa še davek z dokladami. Upravni odbor bo pač moral dovoliti še nekaj kredita, da se končno uredi spodnje stanovanje in odda v najem ter s tem saj nekoliko skrti letni izdatek zavoda za to to hišo.

Govori se, da bo tovarna Pollak popolnoma prenehal z delom. Skoraj edino podjetje katere je doslej še kolikor toliko redno obratovalo. Upamo, da se vendar to ne bo zgodilo ker bi bil to za Vrhniko zelo hud udarec.

Domžale

Obrtna nadaljevalna šola konča danes svoje deseto leto. Ob tej priliki priredi razstavo risarskih izdelkov na tukajšnji osnovni šoli. V preteklem letu je obiskovalo ta zavod 114 vajencev in se je morala vsled porastka vajencev otvoriti paralelka k pripravljalnemu razredu. Poučevali so to leto trije učitelji.

Stavbena ezona se je že pričela. V Stobovski ulici si je postavil lično hišico Peter Košir, ob Taborski cesti proti Grobljam raste iz tal prilična hiša železničarja Jože Jezernika, na Gmajni blizu Kapevnika si gradi mizar Franc Mlakar svoj dom.

Na nogometni tekmi prošlo nedeljo je podlegel SK Mladica proti SK Disku v razmerju 5:1.

Belokrajnski kotichek

Metliška elektrika. Cesto zanj že gradijo. Samo čez mestni breg bo treba izvrtati še nekaj lukenj za drogeve in transformator namestiti, pa si bomo svetili.

Jurjevo leto. Došal je, došal zeleni Jurij... tako nam hodijo tudi letes oznanjat sem čez Kulpo in Kamenco in govore o »pedeni dolgi travici in laketi dolgi mladici«, pa niti zelene breze niso še našli. Komaj kako gabrovo zelenje se dobi. Dreve se jako počasi spuša v pomlad in kar je posebno zanimivo: črešnja si še ne upa v cvet, jablana jo bo skoro prehitela. Jako pozno je vse leto. Kar kljuje si podajajo kupci za krmo, ker jih je tako grdo prevarilo. O Jurjevem je bilo včasih že kaj odkositi, letos je še za pašo malo.

Občni zbori. V Metliki je sedaj sezona letnih občnih zborov naših zadrug. Hranilnica in Psovilnica ter Kmetijsko društvo sta že opravila, danes mora dati odgovor še vinarska zadruga.

Piešťany

Svetovno reuma kopališče



Kopie se naravnost pri vrelcu 67° C vroče zveplene blatne kopeli, spojene z vsehoteleom THERMIA, za srednji stan CIRILOV DVOR. 5000 sob v mestu, cenena oskrba, šport in zabava vsake vrste.

Pojasnila:

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova 5

Gradjanski : Ilirija

Danes ob 16.30. — Predigra odločilna prvenstvena tekma.

Že dolgo časa ni gostovalo v Ljubljani nobeno vodilno zagrebško moštvo. Gradjanski hoče odigrati s svojim nasprotnikom prijateljsko tekmo, preden nastopi v tekmi, ki bo štela v ligino tekmovalje. Neglede na predstoječe tekme so vezi, ki vežejo naš slovenski nogomet z zagrebškim, zelo tesne. Saj so bili ravno zagrebški klubi tisti, ki so nas učili nogomet, in med tistimi učitelji zavzema ravno Gradjanski prvo mesto. Še vedno je bilo gostovanje Gradjanskega v Ljubljani prava senzacija za vse prijatelje nogometa. V prvih igrah je Gradjanski vedno z lahkoto zmagal. V zadnjem času pa nikakor ne smemo prezreti porazov, ki jih je ravno to moštvo doživelo v Ljubljani. Ko je bil Gradjanski v višini, je moral vtakniti v žep poraz 2 : 0, v tekmi za državno prvenstvo pa 5 : 0! Seveda se je v Zagrebu našim klubom godilo še slabše. Današnja tekma bo tedaj gotovo zelo zanimiva. Eno kakor drugo moštvo bo branilo svoj prestiž.

Zanimiva bo pa tudi predigra. Borila se Grafika in Svoboda. Ni to običajna prvenstvena tekma. Ker izpadeta Ilirija in Primorje iz domačega prvenstva, so bo prvo mesto priborila Svoboda ali pa Hermes. Več upanja ima seveda Svoboda, ako zmagava v tekmi z Grafikom, si pribori prvenstvo Ljubljane. Prvenstvena tekma se prične ob 15.

Plavalni treningi SK Ilirije bodo do otvoritve letnega kopališča samo ob sredah in sobotah po sledečem urniku: ob 13.45 skoki za gospode, ob 15 plavanje za dame, ob 17 plavanje za gospode, ob 20 vaterpolo. Zimsko kopališče bo v ostalih dneh zaprto, ob nedeljah pa odprto za goste.

Lahkotletski treningi SK Ilirije so ob torkih, četrkih in sobotah točno ob 15.30 na klubskem igrišču. Istotani se sprejemajo novi člani.

Radio

K sporedu tega tedna

V nedeljo popoldne bomo čuli citre (gdč. Greta Justinova) ter koncert pevskega društva »Zarja« iz Tačna pod Šmarno goro. Vmes bo bral šaljivo čtivo (lovške zgodbe) g. Valo Bratina. Ostali večerni spored bo izpolnil radio orkester in Hawaii-jazz. — Ponedeljek večer bo nudil vsem ljubiteljem glasbe resen umetniški užitek. Prenajal se bo simfonični koncert z Dunaja, pod vodstvom dirigenta Fr. Schalka. Na sporedu sta Beethovenova šesta in Brucknerjeva četrta simfonija. — Torkov spored kaže zvečer uprizoritev Schönherrejeve drame »Onoc«, ki jo bodo izvajali člani Nar. gledališča v Ljubljani v režiji g. Vala Bratina. Ostali del večernega sporeda bosta izpolnila radio orkester in Hawaii-jazz. — Zanimiv večer se nam obeta v sredo, ko bodo peli slovenske narodne pesmi gdč. Korenčanova in g. Mirko Jelčič ter g. Drago Žagar ob spremljevanju radio orkestra. — Četrtek zvečer se bo oddajal v Zagreb in Belgrad koncert g. Pavle Lovsetove in njene hčerke, gdč. Majde Lovsetove. Spored kaže dokaj neznanim imen. Zato in pa še spričo pevskega slovesa obeh pevki, bo večer zelo zanimiv. Ostali del večera bo izpolnil radio orkester. — Redek večer bo spet v petek. Vršil se bo namreč koncert flavte ob spremljevanju klavirja (gg. S. Korošec in dr. Svara). V soboto se bo prenašala opera iz Belgrada.

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 26. aprila: 9.00 Ing. Jože Černe: O poljedelstvu. — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.00 Versko predavanje, p. dr. R. Tominec. — 10.20 Ferdo Jelenc: Hofselsko knjigovodstvo. — 11.00 Radio orkester. — 12.00 Čas, plošče (Lortzing: Car in tesar, opereta). — 13.30 Citre-solo, igra gdč. Justin Greta. — 16.00 Lovske pripovedi, šaljivo čtivo, g. V. Bratina. — 16.30 Plošče. — 17.00 Koncert pevskega društva »Zarja« iz Tačna. — 20.00 Koncert godbe na pihala »Sloga«. — 21.00 Radio orkester. — 22.00 Napoved časa, poročila in Hawaii-jazz.

Ponedeljek, 27. aprila: 12.15 Plošče (mešan program). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 Dr. A. Bajec: Italijanska. — 19.00 Prof. F. Vodnik: Poljsčina. — 19.30 Zdravstvena ura: inž. Ahačič: Začimbe. — 20.00 Bogo Plemenčič: Šah. — 20.30 Prenos z Dunaja. Dirigent Franz Schalka: 1. Beethoven: VI. simf.; 2. Bruckner: IV. simfonija. — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Torek, 28. aprila: 12.15 Plošče (pesni, blagerji). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Radio orkester. — 19.00 Dr. I. Rakovec: Iz življenja predpotopnih živali. — 19.30 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. — 20.00 Schönher: »Onoc« (člani nar. gled.). Režira g. Valo Bratina. — 21.30 Radio orkester: Hawaii-jazz Vmes poročila in časovna napoved.

Drugi programi

Ponedeljek, 27. aprila:

Belgrad: 12.45 Radio orkester. 17.30 Narodne (kvarteti). 20.00 Komedija. 20.30 Dunaj. 22.20 Večerni koncert. — Zagreb: 12.30 Plošče. 20.30 Dunaj. Beethoven: Simfonija VI.; Bruckner: Simfonija IV. — Budapest: 12.05 Radio kvartet. 17.25 Koncert ciganske glasbe. 19.30 Plošče. 20.30 Dunaj. 22.30 Ciganska glasba. — Dunaj: 20.30 Internationalni koncert. — Milan: 12.15 Plošče. 19.20 Plošče. 21.00 Simfonični koncert. — Praga: 20.30 Dunajski koncert (Dunaj). 22.35 Mo-

Iz raznih krajev

Dev. Mar. v Polju. Preteklo nedeljo je bila v naši fari birma. V soboto ob 8. pop. smo slovesno sprejeli prevzvišenega g. knezofka pred cerkvijo, kjer so ga pozdravili domači župniki, župan, vodja obeh naših šol, dekl. Marijine družbe in Marijinega vrtca, ter učence šole. Pri sprejemu je bila vsa šolska mladina. Po pozdravu so farani napolnili cerkev, kjer je bil blagoslov z Najsvetejšim. Zvečer je Prosvetno društvo priredilo visokemu gostu podokopnik. Birmancev je bilo 64.

Iz pri Ljubljani. K vojakom je odšlo iz naše fare več fantov. Zelino jim sreče in zdravja v vojaški službi. — Slovo je vzel in se preselil iz Iga na Štajersko organist in cerkovnik g. Furlan, ki je bil na Igu 7 let krojaški mojster. — Iz občine Iška vas pri Igu smo ob priliki ljudskega štetja zvedeli te-le zanimive in poučne številke: vseh ljudi je 575; v l. 1930 so v tej občini ponili in pokadili lepo vsoto 300 tisoč dinarjev. Za Solo je izdatkov 18.000 in pride na odraslega letno 45 Din; za zganje, vino in tobak pa pride na vsakega odraslega okrog 750 Din letno. In za cerkev? Te številke se najbrže ne bo nihče ustrašil, ker bo skoro gotovo bolj majhna.

Zalog. Dne 20. aprila je bil pri nas zopet rodiljski sestanek. Okrog sto očetov in mater je poslušalo z največjim zanimanjem velevažno predavanje g. dr. Antona Breclja. Govoril je o higijenskih vidilih glede otrok v šolski dobi. Starši so se po predavanju oglašali z raznimi vprašanji, na katera je g. doktor ljubeznivo odgovarjal. Z rodiljskimi težaji, ki so se pri nas tako priljubili, bo tuk. šolsko upraviteljstvo kakor čujemo, nadaljevalo v jeseni. Na tem mestu bodi izrečena vsem, ki se za pravo izobrazbo požrtvovalno trudijo, naša prisrčna zahvala!

Smartno pri Kranju. Drevo ob sedmih uprizorili »Ljudski odere« iz Ljubljane v društvenem domu eno najboljših veseliger zadnjih let: »Utopljence«.

Koroška Bela. Zadnje ljudsko štetje je pokazalo veliko ljudsko gibanje v naši občini: 3045 (2067) prebivalcev. Narasla je od zadnjega štetja za 378 oseb. Kot kaže štetje, nas je dovolj za samostojno občino.

Braslovce. V petek ob devetih so zapeli zvonovi župne cerkve v slovo odhajajočemu g. dekanu Medvedu. Poslovilni večer v nabito polni družini dvorani je pokazal, kako ljub je bil g. dekan vsem župljanom. Bog naj ga ohrani zdravega še mnogo let na novem domu v Laporjahu.

Vranksko. S 1. majem 1931 se preselila iz Brodov na Vranksko gostilničarja Franc in Roza Smogavc, ki bosta prevzela gostilniške prostore hotela »Slovenc«. Upamo, da bosta postrežljiva kakor sta bila doslej in jim želimo na novem mestu še več uspeha.

Vojnik. Danes popoldne ob treh bo v posojilniški dvorani ljudska igra s petjem v sedmih slikah: »Graničarje«. — V občini trg Vojnik je končano ljudsko štetje, občina šteje 928 prebivalcev in je od zadnjega štetja napredovala za 128 oseb.

Skale pri Velenju. Dawes, na Jurjevo nedeljo, ko je pri nas tudi cerkveni praznik, se vrši ob dveh popoldnih velika tombola v svrhu nabave zvonov. Sodeluje polnoštevilna Rudarska godba. Na nedeljo Jurjevo, vsi na Skalsko tombolo!

Sv. Ožbalt-Kapla. Na tabli cestnega odbora stoji: 12 km od Ožbaltu do Kaple. Pa pravijo, da je samo 7 km od cerkve do Kaple. Čemu bi uganjali »hohštaplirjoe«.

ranska Ostrava. — Langenberg: 20.00 Večerna glasba. 20.30 Dunaj. — Rim: 17.00 Koncert. 20.40 Večer lahke glasbe. — Berlin: 21.10 »Voda narasla«. 22.30 Plesna glasba. — Katowice: 20.30 Dunaj. 22.00 Varšava. — Muhlacker: 20.20 Koncert. 21.35 Iz Stambula v Teheran. 22.40 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 19.15 Radio kabaret. 20.30 Praga. 22.35 Koncert radio orkestra. — Leipzig: 20.30 Z »Zepelinom čez ocean«. 21.00 Simfonični koncert. 22.20 Plesna glasba. 0.30 Nočni koncert.

Torek, 28. aprila:

Belgrad: 12.45 Radio orkester. 17.00 Trio. 18.00 Popoldanski koncert. 20.30 Zagreb. 22.50 Večerni koncert. — Zagreb: 12.30 Plošče. 17.00 Popoldanski koncert. 20.30 Mussorgskijev večer. 21.30 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Koncert orkestra. 17.30 Koncert opernega orkestra. 19.45 Igra. 21.30 Koncert. — Dunaj: 12.00 Opoldanski koncert. 19.30 »Margareta« (Faust), opera, Gounod. — Milan: 19.15 Plošče. 19.50 Plošče. 21.00 Dvospevi italijanskih oper. — Praga: 20.00 Proslava 175 letnice Mozartovega rojstva: Koncert češke Filharmonije. — Langenberg: 20.00 Večerna glasba. 21.00 Plošče. — Rim: 17.00 Vokalni in orkestralni koncert. 20.40 Opera. — Berlin: 19.30 Plesni večer. — Katowice: 12.10 Koncert. 17.45 Simfonični koncert. 19.50 »Maurus«, opera (Paderewski). 23.20 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 19.00 Bratislava. 19.45 Praga. — Leipzig: 20.30 Saxofon. 21.00 — 21.40 Collegium musicum.

Slovenjgradec. V soboto, 2. maja se bo ob devetih popoldne na javni dražbi prodajalo posestvo in gostilna Ubela na Starem trgu. Posestvo obstoji iz enonadstropne hiše, v kateri je že od nekdanj gostilna in trgovina, več stanovanj in suhe kleti, dve dvorani, svinjaki, hlev z gospodarskim poslopjem, delavnica za opeko, kegljišče, ledenica, čebelnjak in koč. Dalje štiri stavbne parcele, tri vrtnice, tri njivske, 3 travniške in 2 pašniške. Cenilna vrednost je 452.505 Din, najmanjši ponudek pa 301.670 Din. Iliša stoji na prometnem kraju par minut od farne cerkve Stari trg in dobrih pet minut iz mesta, pripravno za letovišarje, z lepim vrtom za vrtnice veselice. Mimo vodilna turistijska pot na Urško goro, kjer se izletniki zelo radi ustavijo na okrepčilo. Vsi, ki se priporočajo vsem resnim interesentom, ki bi zamogli nuditi gostom točno, dobro in solidno postrežbo, da se radi zelo ugodne prilike udeležijo dražbe.

Dobrova. Te dni so odšli zopet naši mladi fantje k vojakom. Moramo pripomniti, da se je letos to izvršilo že v precej lepem redu. Tudi alkohol ni igral tako velike vloge kot prejšnja leta, če tudi je vina skoro pri vsaki hiši dosti. Kakor povsod je bilo sicer tudi pri nas nekaj nerod, vendar smo letos lahko skoro ponosni na naše fante. — Velik madož v naši fari pri fantih je preklinjanje. Posebno nelepo je, da se spravilo fantje najraje pri cerkvi in preklinjajo tako, da se kar megla dela. Ne vemo, ali fantje ne vedo, kaj govorijo, ali delajo to nalašč in s kletvinami še izživajo pred župnikom in kaplanijo. Če se ne bo ta navada odpravila z lepa, se bo morda s silo. Orožniško postajo pa prosimo, da vsak tak prostaki nastop prijavi in uvedejo kazensko postopanje.

Studenec pri Sevnici. V nedeljo, dne 19. t. m. je proslavilo naše prosvetno društvo Finčgarjev jubilej z »Verigo«. Igra je bila za naše kraje kakor nalašč izbrana in so se igralci kakor gledalci z lahkoto poglabili v njeno poučno vsebino. Igralo se je s takim elanom in tako naravno, da je človek pozabil, da sedi v mali podeželski dvorani. Vsi, prav vsi so rešili svoje vloge odlično. Nad vse pa nas je presenetil nastop pevskega zbora, ki ga vodi g. šolski upravitelj Boris Pečarič. Da bi bilo mogoče v tako kratki dobi napredovati tako visoko, se nam je zdelo skoroda nemogoče. Nudil se nam je vprav umetniški užitek. Bodi g. šolskemu upravitelju izrečeno za tem mestu najlepše priznanje, zboru in pa igralcem ključno: Le vztrajno tako naprej!

St. Janž na Dravskem polju. Ljudstvo marsi z duhom časa. Kolo ima že vsako dekle, vsak pastir. Po fari ropožejo trije motokliki in trije tovorni avtomobili. V kratkem dobimo še električno. — Kmetje se zavedajo, da gozpod iz mesta ne ume ublažiti gospodarske krize, zato pošiljajo svoje sinove in hčere v šole, predvsem v kmetijske, ki so v današnjem času zelo potrebne. Doma pridni so ti študentje in mnogo pomagajo domačemu Prosvetnemu društvu za ljudsko prosveto. Vobče duh časa!

Polensček pri Ptuj. Vse tri občine naše župnije na ostanje takšne kakor so bile doslej. Nobenega priključevanja; to je naše mnenje.

Gornja Radgona

Ker bi bilo zdravilišče Slatina-Radenci radi svojega povečanja prisiljeno si zgraditi v doglednem času svojo lastno novo električno centralo, ki bi jo stala ravno toliko ali pa še mogoče več kakor daljnovod iz Slatine-Radenci v G. Radgono, kjer ima občina na razpolago električni tok iz vodne

GAZELA TERPENTI-NOVO MILO PERE NAJ-USEPNEJŠE.

Dobite ga v vsaki boljši trgovini.

električne centrale v sosednji Radgoni, zaradi tega se je po daljšem pogajanju odločilo raje za zadnje, kar moramo na vsak način pozdraviti. S tem ne bo imelo namreč zdravilišče samo v prvi vrsti gotovih koristi, temveč tudi kraji Mele in Šratovci, skozi katere bo vodil daljnovod, ker bodo v doglednem času tudi sami zmogli si s primeroma majhnimi stroški vpeljati v svoje domove električno luč. Zdravilišče Slatina-Radenci zasluži torej zaradi svoje podjetnosti res javno zahvalo. Čudno oziroma otroče pa se nam zdi, da poziva »Jutro« dopisnik iz Gor. Radgone v svojem članku z dne 22. aprila 1931 k javni zahvali v prid g. županu dr. Boeziju! Kakšne zasluge pa si je pridobila z ozirom na omenjene kraje občina Gor. Radgona, oziroma njen župan g. dr. Boezio? Ti vsi skupaj so fungirali vendar kot posredovalci, oziroma prodajalci toka in ker menda niso z oziroma javno zahvalo električnega toka ceneje prodali, kakor ga mora občina sama plačati v Radgoni, oziroma ga ne bodo doplačevali iz lastnih žepov, zaradi tega tudi niso niti enkrat žrtvovali. Gospoda, ne bodite vendar tako malenkostni in ne dajte se na tak način javno smešiti.

Murska Sobota

Izročitev odlikovanj. Te dni je izročal g. okr. načelnik odlikovanec odlikovanja. Odlikovanji so bili zastopniki vseh slojev. Mnogo je med njimi kmečkih županov.

Smrtna kosa. V petek popoldne je bila pokopana okrog 60 letna mati Lipiča, uradnika Prekmurske banke. Prihujljeno staro je na zadnji poti spremljala velika množica ljudi.

Spomenik žrtvam osvobođenja. — Tukajšnji kamnoseški mojster g. Močnik je izdelal veličasten spomenik, ki se postavi na skupni grob petih dobrovoljcev, ki so padli v osvobodilnih bojih. Spomenik bo odkrit meseca junija.

Mojstrana

Na dopis, katerega je priobčilo »Jutro« pod naslovom »Skozi Mojstrano« 12. t. m. sporočimo: Vas Mojstrana, ki šteje nad 800 prebivalcev, obstoječo cementno tovarno obmejno četo in drugimi državnimi uradi, je glavno izhodišče na Triglavsko pogorje in je po svoji lepi legi in zdravem podnebju priznan letoviški kraj. Vas Mojstrano poseja mnogo zimskošportnih turistov in letovišarjev — lani jih je bilo nad 7000. Da bi se nudile v vsakem pogledu vse udobnosti letovišarjem kakor tudi turistom, bi bilo zelo uместno, da bi merodajna oblast dovolila poleg že obstoječe trafike vsaj še dve prodajalni tobaka, kakor tudi poštnih znamk, ker samo ena trafika nikakor ne odgovarja krajevnim razmeram. V Kranjski gori, ki je brez večje industrije, so kar štiri prodajalne tobaka. — Trditve »merodajnega« pisca, da zadostuje ena trafika za tukajšnji kraj, ne odgovarja tujskemu prometu, ter »merodajni« pisec nikakor ne bo odločeval glede dovoljenja novih trafik, ker so za to merodajne oblasti. — Ker je že dobro poučen pisec obiskal Mojstrano, zakaj si ni ogledal brvi na pradu pri kolodvoru, ki čaka že več let odreženja kot beranške hlače krp. Skrajni čas je že, da se omenjena brv spravi v stanje, ki bo odgovarjalo vnerskemu prometu. »Merodajni« pisec naj se ne vlika v zadeve, ki ga nič ne brigajo.

Cerkveni vestnik

Cerkvena slovesnost v čast Marije Matere dobrega sveta, varuhinje Družbe sv. Petra Klaverja, se vrši danes ob 3 popoldne v frančiškanski cerkvi. Govori dr. p. Roman; litanije in sv. blagoslov, nato darovanje za uboge afriške misijone. — Prišrčno vabimo k obilni udeležbi. Vsi verniki dobijo ta dan popolni odpustek pod navadnimi pogoji (Pij X.).

Nočni častivci presv. Zakramenta imajo v noči od 30. aprila na 1. maj redno celonočno čiščenje presv. Sreca Jezusovega v ljubljanski stolnici. Molila se bo z ozirom na pričetek Marijinega meseca 8. ura: Čiščenje preblašene Device Marije. Vljudo vabimo vse moške in mladeniče, da vsaj eno uro v mesecu molitve žrtvujejo v čast presv. Sreca Jezusa in Marije.

Kulturni obzornik

Novi „Dom in svet“

Ta članek se nanaša na prvi dve številki letošnjega letnika — to pomeni, da ne bo pomote, ker je zvezek izšel že pred poldrugim mesecem in je zgolj podpisana krivda, da prinaša »Slovenec« šele danes oceno.

Na zunaj je list pod novim uredništvom spreminil svojo obliko in moram reči, da je ta sprememba jako posrečena. Z zmanjšanjem formata ter drugačno razvrstitvijo stavka je v estetskem in praktičnem pogledu dosežen lep učinek.

Na znotraj pa ni sprememba tolikšna, kakor bi pričakoval kdor je izvedel, da so uredništvo prevzeli mladinci — revolucije torej ni nobene. Ta je tudi povsem nemogoča — saj so bili mladinci pod uredništvom dr. Steleta in prof. Koblarja prav tako sodružniki lista, kakor danes, in sta prejšnja urednika ostala listu zvesta sodružnika, kakor doslej. Dominovetovci tvorijo od nekdanj celoto in ta celota se more razširiti ali zožiti, razbiti pa nikoli — saj jih drži vendar poglavitna poteca: enotnost svetovnega nazora. Pa tudi v vseh drugih pogledih je več kot prirodno, da list ni mogel spremeniti svojega stališa ali svoje smeri, kajti idejno in formalno je bil »Dom in svet« ves čas glasilo »mladinov« in prejšnja urednika sta bila pisce generacije mentorja, z njunim najžjim sodelovanjem je rasla in se razvijala. Facit — uredniško breme je prešlo z ene rane na drugo, v popolnem bistvenem soglasju telesa, ki ga tvorijo dominovetovci. Ako je torej v prvem zvezku novega letnika čutili morda nekaj spremembe, gre gotovo ta sprememba le na rovaš začetništva novih

urednikov, ki so v svojem novem svojstvu kolikor toliko novinci. S tem spet ni rečeno, da ostane »Dom in svet« točno isti, ki je bil doslej. Naloga novega uredništva je — kakor je naloga vsakega uredništva — da list izpolni in poglobi, katero nalogo sta tudi prejšnja urednika od leta do leta — celo od številke do številke — vsikdar imela pred očmi.

Ideološka članka, ki ju vsebuje pričujoči zvezek — Franc Vojnik: Fragmenti o novem človeku ter Dr. Stanko Gogala: Človek in religioznost (poslednji je natis predavanja, ki ga je člankar držal v okviru prireditelj društva slušateljev filozofske fakultete v Ljubljani ter je »Slovenec« o njem že poročal) — sta najboljši dokaz, da vzdržuje »Dom in svet« še nadalje ista naziranja, zlasti priča o tem Fr. Vojnikov članek. Ideje, ki jih avtor tu fragmentirano podaja, je deloma že v prejšnjih letnikih »Doma in sveta« izrpnjeje obdelal; tu so zopet povzete, kakor sledetja formulacija: ... zmisel je v borbi zoper preteklost in njenega demona, egocentričnega duha, ki je poglavlje človeka v notranji razval in kaos, v beg iz centralnosti na periferijo. Novi človek pa se vrača nazaj k središču: od zunanosti v notranjost, od materije k duhu, od videza stvari k njih bistvu, od posameznosti k celoti, od kaosa osebne samovolje in duhovne brezčilnosti k svobodni etični pokorščini, dolžnosti in zvestobe, od nauka in pripadnosti k osebnosti in vrednotam, od mehanizma pojmovanja (racionalizem) k organskemu gledanju (duhovnost), od človeka — živali k človeku — osebnosti.

Med kulturnimi članki je omeniti na prvem mestu začetek Franc Koblarjeve studije o F. S. Finčgarju. Literarno pojmovanje in duh časa, iz katerega je izšel, oziroma v katerega je rasel Finčgar, je tako mojstrsko ponazorjen, da podob-

nega dela skoraj ne najdemo v naši esejistiki. Z napetostjo pričakuje čitatelj nadaljevanja. — Božo Vodusek je prispeval članek k problemu sodobnosti v naši literaturi, v katerem postavlja avtor mnenja, ki presenečajo po svoji točnosti, in ki doslej še niso bila izrečena. Zlasti se mi zdi resnično, kar pravi o Cankarju in njega vplivu na sodobno naše slovestvo. Ugotavlja, da se je lirika pri nas mnogo svobodneje razvila nego proza, v kateri se Cankarjeva vpliva je stežka otresemo, dočim v liriki sodobna generacija ni imela tako močnega predhodnika, kakor v prozi. Zanimivo so tudi avtorji vidiki v drugih panogah slovestva. — Iz svetovnega slovestva prinaša Dom in svet lepo Tine Debeljakovo studijo o poljskem pisatelju Ferdinandu Goetelu, ki tvori pendant k studiji o Ossendowskem, ki jo je priobčil v zadnjem zvezku lanskega letnika.

V pesniškem pogledu gre pozornost Božo Vodusekemu ciklu »Iz boja s poezijo, usodo in smrtjo« — V teh pozicijah — pesnik meni, da se s poezijo prav tako bori, kakor z usodo in smrtjo — presenečena amuzikalnost, kljub ohranitvi rime, skoraj popolna odsotnost metafore in težak, neuglajen ritem. Po drugi strani opazi, kako kleše pesnik mukoma iz brezobličnosti ne podobne, marveč spoznanja in dejstva, ki jih v obliki spovedi jemlje iz svojih globin. Božo Vodusek je svojevrsten in gotovo zelo pomemben pojav v naši najmlajši pesniški generaciji. — Pesem je prispeval tudi nadarjeni Joža Pogčnik: Odmev. Impresija, bežna, a lepa stvar, zajeta v izbrušeno in uglajeno formo.

Leposlovja Dom in svet že dolgo ni imel toliko kakor v tem zvezku. Med njegove stalne sodružnike je stopil na novo Rudolf Kresal, a povrnil se je Miran Jare, čigar pesmi in proze smo v poslednjih letih pogrešali. Nova pridobitev za Dom in svet pa je Mirko Javornik, ki je najmlajši

sodružnik in kaže veliko nadarjenost.

Kresal je prispeval novelo »Asja«. Z razmeroma skopimi sredstvi doseže pisatelj gotov učinek. Vsebinsko nekoliko eksotična, je Kresalova novela poskus mešanja poetike (romantične) in dušeslovja, ki ga moramo smatrati kot posrečeno stvar. Res je, da bi utegnili biti stvar zrelejša, ako bi avtor katero stilistično pomanjkljivost popravil, zlasti mestoma prenatrpano dikcijo, vendar je delo tudi v svoji sedanjí obliki lep in zanimiv pojav. — Bogomir Nagajna je dal v svoji črtici: »Kako je umiral Gausite« snovno in kar tiče mišljeta ter nastroja jako nenavadno belce. Nosi znamenje našega časa in priča o poglobilni avtorjeve zmognosti vživeti v neobičajne situacije, ki jo že poznamo iz drugih njegovih del. — Fragmenta iz romanov sta prispevala Mirko Javornik — ki je tudi izbral (vsaj v našem slovestvu) nenavadno snov ter jo morda nekoliko prepovršno in nedozorelo obdelal (Prvo poglavje življenja), a o tem radi fragmentarnosti dela ni moči izrpnjeje govoriti — in Miran Jare. Njegov odlomek iz romana »Srebrna palma« priča, da išče avtor nove izrazne oblike za svojo prozo, ki bi jo mogli — vsaj po čitanju tega odlomka — imenovati iskanje v kontrastiranju. Stvari prikazuje v kričečem protiposajevanju svetlobe in sence, v pretiranem, a zato tem bolj učinkovitem optičnem ponaziranju situacij, prizorov, dogodkov. Nekaj na Chestertonu spominjajočega tiči v Jarčevi novni prozi, ki obeta postati v našem slovestvu za nímiv pojav.

Pregledi iz slovestva (ocene) iz likovne umetnosti (Rajko Ložar) in o glasbi (S. Vurnik) ter zapiski dopolnjujejo obrežni zvezek.

Pet krasno uspeših umetniških prilog z reprodukcijami del Franca Kralja, Vena Pilona, Franca Pavlova, Draga Vidmarja, Mire Preglije in Matije Jare, izrazno prvo dvojno številko letošnjega »Doma in sveta«.

Dnevna kronika

Koledar

Nedelja, 26. aprila: (3. povelikonočna nedelja. Nedelja Varstva sv. Jožefa.) Mati božja dobrega sveta.

Ponedeljek, 27. aprila: Peter Kanizij; Peregrin.

Novi grobovi

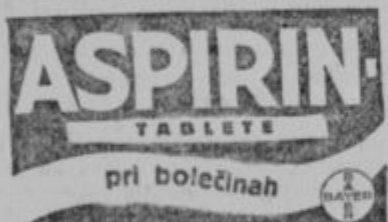
† Pogreb g. Marice Ieruc se vrši danes ob dveh popoldne.

Znatne stavbne prihranke

dosežete, če Vam izvrši načrte, proračune in nadzorstvo Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

Osebnosti

— Iz železniške službe. Nameščeni so za zvanikičke I—4: Križar Adolf, komerc. zvan., Maribor gl. kol.; Purgaj Rupert, prometnik, St. Ilj.; Potočnik Alfonz, komerc. zvan., Maribor gl. kol.; — za zvanikičke II—3: Sarec Bogomir, skladiščnik, Lesce-Bied; Jančar Janez, sklad. desetar, Zalog; Hanžič Valentin, premikač, Ljubljana gor. kol.; Medja Jožef, premikač, Bistrica-Boh. jezero; Krajnc Karel, premikač, Maribor gl. kol.; Divjak Janez, premikač, Maribor gl. kol.; Odrlejš Aleš, premikač, Maribor gl. kol.; Čad František, kretnik, Djurmance; Pirc Lovrenc, zap. voz, Rakek; Vodčar Fr., sklad. desetar, Zalog; Karlin Martin, tovar. prevodnik, Rogatec; Harnar Franc, tovar. prevodnik, Maribor gl. kol.; Ziberna Jožef, tovar. prevodnik, Maribor gl. kol.; Kešar Lavrencij, kretnik, Rogatec; Rožič Janez, tovar. prevodnik, Jesenice; Bivie Jožef, kretnik, Radohova vas; Kristan Ivan, tovar. prevodnik, Murska Sobota; Saje Franc, kretnik, Kandija; Perko Franc, tovar. prevodnik, Maribor gl. kol.; Kokelj Viktor, kretnik, Višnja gora; Urbanc Ivan, sklad. desetar, Metlika; Dovč Jožef, premikač, Ljubljana gl. kol.; Mihelič František, premikač, Ljubljana gl. kol.; Jesih Marcel, zap. voz, Rakek; Mihevc Anton, kretnik, Rakek; Arko Jožef, premikač, Rakek; Marc Miroslav, skl. desetar, Ljubljana gl. kol.; Skerl Marjan, sklad. desetar, Rakek; Kovič Ivan, kretnik, Laze; Tesner Janez, premikač, Zalog; Godec Ludvik, blokovnik, Maribor gl. kol.; Krajnc Karel, brozavec, Pragersko; Čot Anton, čuvaj proge, prog. sekcija Ljubljana gl. prog.; Fritz Franc, premikač, Ljubljana gl. kol.; Marčič Franc, kretnik, Pragersko; Sajovic Albin, tovar. prevodnik, Maribor gl. kol.; Teraš Rudolf, tovar. prevodnik, Maribor gl. kol.; Lenardon Peter, tovar. prevodnik, Maribor gl. kol.; — za služitelja: Dolmovič Alojzij, pisarniški sluga, Ljubljana gor. kol.; Premuš Josip, avizer, Čakovce — napredoval je v zvanikičke I—4 Brodnik Alojzij, strojevodja, kurilnica Ljubljana gor. kol., dosedaj zvanikički II—3.



Ostale vesti

— Skofjsko društvo za varstvo sirot v Ljubljani bo imelo svoj XIII. občni zbor v torek, dne 12. maja 1931 ob pol petih popoldne v Karlovitni pisarni (Poljanska cesta 28, Marjaničeve) v Ljubljani po sledečem dnevnem redu: 1. Čitanje zapisnika lanskega obnovega zboru. 2. Letno poročilo (1930). 3. Poročilo nadzorstva in odobrenje računskega poročila. 4. Volitve društvenega vodstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

— Razpis stipendij francoske vlade. Francoska vlada je razpisala svoje vsakoletne stipendije za tiste študente in absolvente jugoslovanskih visokih šol, ki želijo izpopolniti svoj študij v Franciji. Kompetentni naj v svojih prošnjah pregledno opišejo svoj dosedanj študij (diplome itd. se prilagajo v overjenih prepisih) in pojasnijo, zakaj bi hoteli študirati v Franciji. Prošnje naj vsebujejo priložiti predpisani formular z navedbo raznih podatkov. Na tem formularju potrjuje univerzitetni lektor francosčine, oziroma — za kandidate, ki niso stalno v Ljubljani — delegat francoskega konzulata, da obvlada prošle francosko tako, da bo mogel poslušati strokovna predavanja v Franciji. Ti formularji se dobivajo na rektoratu univerze. Kompetentni, ki so slušatelji ali pa absolventi ljubljanske univerze, naj vložijo svoje prošnje najkasneje do 7. maja na rektoratu univerze Kralja Aleksandra Prvega v Ljubljani.

— Ljudsko štetje na Ježici. Vseh prebivalcev je v občini Ježica 3189 (1921 2165); jugoslovanskih državljanov 3070, 119 tujecev (99 Italijanov, 9 Poljakov, 5 Rusov, 3 Čehi, 3 Avstrijci). Katoličanov 3188, 1 pravoslavni. Po jeziku je 3183 Slovencev, 3 Nemci, 3 razni. Jugoslovani 3186,



Duševo potrfti, ali morda na srcu, ledvicah ali na presnovi bolni?

Potem v SLATINO-RADENCI novodobno opremljeno zdravilišče. V čistem zraku in pomladanskem solncu se Vam bodo vrnila moči in veselje.

Pomladanska sezona

od 15. maja do 15. junija.

Tritedenska popolna oskrba za osebo: stanovanje, prehrana, kopelji, zdravniški pregled in nadzor Din 1400.—

— Vsem kmetijskim produktivnim zadrugam in kmetijskim društvom. S svojim odlokom z dne 9. t. m. No. 23965, opozarja ministrstvo za kmetijstvo, da zaenkrat ne more nikakor jemati v pretes prošnje za drž. podpore, ki prihajajo od raznih kmetijskih produktivnih zadrug in kmetijskih društev. Glede načina nadaljnjega vlaganja takih prošenj bo imenovano ministrstvo izdalo pozneje posebna navodila. — Od kraljevske banske uprave v Ljubljani, dne 17. aprila 1931.

— Izlet Jadranske straže na morje. Izletni odbor Jadranske straže, Ljubljana, nujno prosi vse delne in fiksno prijavljene izletnike, da takoj vplačajo polovico prijavnine in ostalo polovico do 5. maja. Dne petega maja je zaključek prijav. Ta dan zapadejo tudi pogodbe in izletni odbor se ne bo mogel ozirati na nobeno prekasno prijavo, nasprotno, ako niso tega dne vplačali vsi izletniki zneskov, izlet odpove. Vse informacije in prijave sprejema izletna pisarna, Ljubljana, Vogelnova ul. 3. (Posebno pa še prosi odbor mestne in oblastne odbore ter poverjenike Jadranske straže, da nemudoma javijo, koliko članov izletnikov so nabrali ter da vpošljejo zneske). — Izletni odbor Jadranske straže Ljubljana.

— VII. redni občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji bo v ponedeljek, 11. maja, ob 17. v Ljubljani v prostorih Slov. Matice, Kongresni trg 7-1. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obnovega zboru. 2. Poročilo odbora (s poročilom o kongresu v Londonu in o seji v Parizu) in nadzorstva. 3. Volitve. 4. Slučajnosti.

— Krajevne Kmetijske zveze, ki želijo, da jim določimo še več knjižnic: »Kako si sam izračunam davek«, naj nam hitro sporočijo, koliko izvodov naj jim še določimo. — Kmetijska zveza v Mariboru.

Izšla je iz tiska knjiga:

Predpisi o skupnem davku na poslovni promet, z vsemi najnovejšimi razpisi ministrstva financ.

Predgovor in opazke k tekstu tega zakona napisal je dr. Valdemar Lunaček, tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu.

Obseg knjige je 230 strani ter je cena za trdo vezano v plat o Din 70.—

Naročila sprejema ter odpošilja proti povzetju:

TIPOGRAFIJA d. d., Zagreb
Preradovičev trg 9.

— Ribarske izkaznice. Kraljevska banska uprava Dravske banovine razglašala: Po »Pravilniku o banovinskih pristojbinah na ribarske izkaznice« z dne 18. februarja t. l., ki ga je odobrila g. minister za finance z odločbo z dne 30. marca t. l. in ki je bil proglašen v »Službenem listu« kr. banske uprave Dravske banovine št. 27 z dne 22. aprila t. l., se mora plačati od vsake ribarske izkaznice za ribolov na področju Dravske banovine banovinska pristojbina za koledarsko leto a) 50 Din če lovi posestnik ribarske izkaznice samo ribe belice, b) 120 Din, če lovi tudi plemenite ribe. Pristojbina se plačuje pri pristojnih okr. načelnih (sreški izpostavi) in mestnih načelnih. Plačati jo morajo tudi tisti, ki so že v posesti za to leto veljavne ribarske izkaznice (v bivši mariborski oblasti). Ribarske izkaznice zapriženih ribarskih čuvajev so pod gotovimi pogoji oproščene banovinske pristojbine. Ribiči se opozarjajo, da se seznanijo z določili pravilnika, ker se prestopki kaznujejo do 500.— Din ali do 10 dni. Ribarske izkaznice se izdajajo v bivši mariborski oblasti, kot doslej, v bivši ljubljanski oblasti pa pri pristojnih okrajnih načelnih (okr. izpostavi) in mestom načelnstvu v Ljubljani.

— Mala obrt bo zastopana tudi na XI. mednarodnem vzorčnem sejstvu v Ljubljani, ki se vrši od 30. maja do 8. junija 1931. Ravateljstvo sejstva je namreč iz posebne naklonjenosti tudi letos nakazalo referatu za pospeševanje obrti primeren prostor. Obrtniki, ki žele razstaviti na tem prostoru, se opozarjajo, da prijavijo svojo udeležbo takoj na naslov: kr. banska uprava, referat za pospeševanje obrti, Ljubljana, Krekov trg 10-1.

Zdravilišče Las nitzhöhe

pri Gradcu — Avstrija — v prekrasni legi, obdano z zaraščenimi gozdovi — 555 m — za živčno in notranje bolezni, kakor tudi za one, ki jim je potreben odih. Dnevna penzija za kopalniške goste od S. 14.—, za penzionerje od S. 8.— višje. V juliju in avgustu za S. 2.— višje Zdraviliški upravitelj: dr. M. Litz.

— Ljubljana—Sušak zopet redna avtobusna zveza. — Odhod iz Ljubljane ob 5. postajališče hotel Miklič. Odhod s Sušaka ob 15. Obratuje avtopodjetje Pečnikar, telef. št. 3386.

— Slovensko društvo za varstvo živali v Ljubljani je razposlalo te dni svojim članom pošilne položnice s prošnjo, da poravnajo članarino za tekoče leto. Vsi oni, ki bi položnice ne prejeli, kakor tudi oni, ki želijo na novo pristopiti temu plemenitemu društvu in podpreti njegovo požrtvovalno delo, naj se blagovoljno obrniti ustmeno ali pismeno na naslov: Slovensko društvo za varstvo živali v Ljubljani, Poljanska cesta 59 (živozdravnik g. R. Bernak). Tam dobijo člani društva tudi vse strokovne nasvete.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 28 od 24. aprila t. l. je objavljen »Zakon o izvršbi in zavarovanju (izvršilni postopki)« in »Objave banske uprave o obninskih trošarinah, ki jih bodo pobirale občine v letu 1931«.

— Planinci, pozor! V nedeljo, 3. maja ob 14. bo v Lučah ustanovni občni zbor tur. kluba »Skalae« za vso Savinjsko dolino. S tem se obveščate vsi prijatelji planin in lekreno vabite k udeležbi. Planinski pozdrav!

— Parnik »Morosinac« bi zopet kmalu povzročil dve nesreči. Šibenik, 25. aprila. Včeraj je v kanalu rtiča Ciovo malo manjkalo, da ni prišlo do katastrofe, in sicer po krivdi znanega italijanskega parnika »Francesco Morosinac«, ki je pred meseci zakrivil nesrečo našega parnika »Karagorgijev«. Motorni čoln »Mir s vama«, ki je ob šestih odšel iz Splita natovorjen z blagom, je blizu Ciova naletel na »Morosinac«, ki je plul iz Šibenika. »Morosinac« se ni držal desne strani in je hotel prisliti motorni čoln, da bi krenil še bolj na desno. Po zaslugi naših vrlih mornarjev pa se je posrečilo, da so v zadnjem hipu okrenili motorni čoln na levo in tako preprečili katastrofo. Malo zatem je srečal »Morosinac« parnik »Slovenec«, katerega je »Morosinac« tudi skušal prisliti, da zavije na desno. »Slovenec« je bil prisiljen, da je ustavil stroj in dal »Morosinacu« signal, naj krene na desno. Po teh dramatičnih scenah je »Morosinac« mirno nadaljeval svojo pot proti Splitu, kakor bi se nič ne zgodilo.

Za pomladansko zdravljenje

čiščenje krvi in proti slabi prebavi
rabite naš nacionalni produkt

Planinka - čaj Bahovec

Pristen samo v zaprtih in plombiranih paketih z napisom proizvajalca:

APOTEKA MR. BAHOVEC, LJUBLJANA

— Senzacionalen proces v Subotici. Te dni se je pričel pred avstrijskim okrožnim sodiščem proces proti bivši upravi prvega jugoslovanskega pogrebnege društva, ki je obtožena, da je s svojim delovanjem oskodovala 500 svojih članov za nad 4 milijone dinarjev. Na zatožni klopi sedi 24 oseb iz Subotice. Za pričanje je povabljenih 414 oseb. Obtožnica navaja, da so člani uprave mnogokrat zavarovali tudi take osebe, ki so bile že mrtve. Obtožnica obsega 52 strani. Za razpravo, ki bo trajala kake tri tedne, vlada v Subotici veliko zanimanje.

Ivana Cankarja zbrani spisi, ki jih izdaja Nova založba v Ljubljani, so dospeli že do dvanaestega zvezka. To je najbolj točna in redna izdaja naših klasikov. Čim bolj se bo odzvala naša javnost z naročili, tem uspešneje se bodo nadaljevali Cankarjevi spisi in tem prej dobimo celoto. Odlično pisani uvodi urednika Iz. Cankarja in vedno zbrane opombe so najboljša razlaga vsakega zvezka posebej. Da je izdaja Cankarjevih spisov tudi po zunanji obliki dovršena, ni treba še posebej omenjati. Naročila sprejema pod ugodnimi pogoji Nova založba v Ljubljani.

— Nove knjige: Prehrana po novih zdravstvenih načelih (brezmesna hrana). Po dr. med. M. Bircher-Benner priredila Stefanija Humek broš. Din 30.—, vezana Din 40.—; Nemški glagol (das deutsche Zeitwort) priredila dr. Angela Pliskernik Din 6.—; Smarnice za l. 1931. — Pozdravljena Kraljica spisal dr. Jos. Jerše, vezana Din 45.—; Okrožnica papeža Pija XI. o krščanskem zakonu, Din 10.—; Jaz sem otrok Marijin spisal dr. Zagar, broš. Din 10.—, vezano Din 20.—; Prodane duše — trpljenje naših bratov v zasedenem ozemlju, spisal J. Likovčič Din 30.—; Daphne Adeane, roman spisal Maurice Baring, prev. dr. Stanko Leben, broš. Din 60.—, vezano Din 80.—; Zakon o uradnih z dne 1. aprila 1931. Din 18.—; Pogledno v Beneško Slovenijo, zbirka spominov na Beneško Slovenijo za mladino, spisal Rudolf Wagner, vez. Din 20.—; Iz Bagdada v Stambul, povest od Karl Maya IV. zvezek Din 13.—; Jagode, povestice za mladino Din 10.—; Mesia in leta, roman spisal Konstantin Fedin, prev. Jos. Vidmar Din 90.—, vezano Din 110.—; Kile divjih goš, spisal Marta Osteno prev. Griša Koritnik, roman, broširana Din 60.—, vezano Din 75.—; Nebeške rože I. del (člvenje z Jezusom, molitvenik Din 15.—, vezano Din 20.—.

Ker boste shranili Vašo zimsko obleko in kožuhe, ne pozabte jih zavarovati pred škodljivimi molji s

TARMOL-om

Tarmol dobite v vseh lekarnah in drogerijah.

— Likarjevi klobučki Radovednost, kaj je z Likarjevimi klobučki za sveče, o katerih se že del časa govori, da pridejo kmalu v promet, me je dovedla do tega, da sem se začel za to zanimati, in neverjeten Tomaž, kot jih je toliko, kar nisem mogel verjeti, da bodo res kaj prida. Pa smo sklenili — cela komisija nas je bila, trije duhovniki in en laik — da se sami prepričamo kako in kaj. Rečeno, storjeno. Vzeli smo dve sveči, dolgi po 32 centimetra. Na eno smo nataknili klobuček in obe našli. Goreli sta točno eno uro. Sveča s klobučkom lepo enakomerno in ne s prevelikim plamenom. Sveče brez klobučka je v eni uri zgorelo 3 in pol centimetra, sveča s klobučkom pa samo 2 in pol centimetra, torej v eni sami uri za 1 cm manj od one brez klobučka. Prihrani se približno ena tretjina na materialu, o čemer so se prepričali tudi zadnje tri dni velikega tedna v Kostanjevici, kjer so pred izpostavljenim sv. R. T. gorele sveče s klobučkom in brez klobučka. Klobuček se sam avtomatično pomika med gorenjem, dokler sveča ne dogori. Druga dobra stran teh klobučkov pa je ta, da ostane sveča, četudi dalj časa gori, gladka kot je, in tudi brez nevarnosti, da bi se pri vsled kapljanja, zlasti v vročini, pomazali. Minulo sredo so jih preizkusili tudi v zagrebški stolnici in so se pohvalno izrazili s tem, da so jih naročili 12 duhovcev. V dvomu so bili edino vsled tega, da ne bi morda estetično kvarno vplivali, pa se je tudi ta dvom razbil v nič in so prišli ravno do nasprotnega zaključka. — Ker so klobučki že v delu — da ni prišla vmes tehnična zapreka, bi bili že dogotovljeni — in ker jih bo dogotovljenih le toliko, kolikor bo naročil, je v interesu vsakega posameznika, zlasti pa župnih uradov, da jih čimprej naroče tako za župne, kakor za podružne cerkve. — Št. Jernej na Dolč, dne 17. aprila 1931. — Kovačič Anton, kaplan.

— »Kako si sam izračunam davek in kaj bi moral vedeti vsak davkoplačevalec.« To knjižico je izdala Kmetijska zveza v Mariboru. Cena 2 Din. Dobite jo pri vaši domači krajevni Kmetijski zvezi, ki bo to tudi pri cerkvi razglasila. Knjižico prodaja tudi tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Koroska c. 5 in Aleksandrova c. 6, ter Slomškova zadruga Celje.

— »Zamorčke«, misijonski mesečnik s slikami za mladino. Letnik 19. Prinaša lepe povestice, slike in popise iz zamorskih dežel. Za mladino jako vzgojen in poučen, zato ga č. gg. katehetom in cen. staršem toplo priporočamo. Cena na leto Din 7.—. Naroča se tam kot »Odmev iz Afrike«, Ljubljana, Metelkova l. — Vsebinska št. 4 (april): Pot k velikonočnim praznikom. — Zamorčki prvobojanci. — Naš Slavimir, prijatelj zamorčkov. — Šolska naloga zamorčaka. — Na vojsko molitve za zamorčke. — Zamorčkova pošta. — Za vse naročnike »Odmeva« in »Zamorčaka« berejo afriški misijonarji letno 500 sv. maš.

— Popularizacija zdravstvene vede. Svetovna vojska in njene velike izgube so naučile človeka, da zna bolje ceniti svoje življenje in paziti na zdravje. Od konca vojne pa do današnjega dne se zdravniki in učenci vedno bolj trudijo, da se najširše plasti naroda dobera pouče o higijeni. Ni skoro dneva, da se ne bi tu ali tam vršilo kako predavanje o negi zdravja. Največjo pažnjo pa zasluži brez dvoma pravilna prehrana in prebava.



Zaprte ali lenivost črev se da dandanes lahko odstraniti, ko imamo Artin-dražje, ki jih zdravniki priporočajo. Po 2 Artin dražji na večer je najboljša sredstvo proti zaprtju.

— Priporočamo ogled blaga za pomladanske obleke pri tvrdki Novak, Ljubljana, Kongresni trg št. 15 (nasproti nunske cerkve). Velika izbira in najceneje.

— Mozaični tlakovi, stopnice, ograje, cevi, podboji... Cementarna Gostinčar, Pešata — Dol pri Ljubljani.

© Zobozdravnik dr. Tavčar, Gledališka ul. 4, zopet redno ordinira.

— Bolečine in tiščanje v želodcu, zaprtje, gnuloba v črevesu, okus po žolcu, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdor češče pije naravno »Franz-Josef« grenčico, poln kozarec zvečer, preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavilih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vodo toplo priporočati kot zelo smotno, domače zdravilno sredstvo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in v špecerijskih trgovinah.

Gospod LUDVIK SEMEN, stanujoč v Ljubljani, Stari trg 6, nima pravice nabirati inserate za »Cankarjevo družbo«.

Odbor »Cankarjeve družbe«

Litija

Ljudske štetje v Litiji je končano in šteje vsa občina Litija 4449 prebivalcev, in sicer 2115 moških in 2335 žensk.

Kr. banska uprava je poslala litijskemu okrajnemu glavarstvu kot likvidacijski obračun okrajne blagajne iz leta 1929 Din 17.672.—, kot podporo kmetovalcem, ki so imeli leta 1929 licenčne bife in ki so redili merjase. Podpore znašajo od Din 100.— do Din 250.—. Te podpore prejme okoli 130 živinorejcev, katerim bo ta denar v sedanjem težkem času prav dobro došel.

Železniška komisija se je pretekli teden mudila v Litiji z ravnateljem ing. Hoffmanom na čelu. Z novina strojem, katere je prejela naša država na račun reparacije, so preizkusili železniški most pri Poganiku in vse mostiške do Litije radi nosnosti oziroma preobtežitve. Preizkušnja je dobro izpadla, tako da se je mostišče v Zalogu, v trenutku, ko je vozil novi stroj preko mostu, znižalo za 8 mm, kar je iz tehniškega ozira dopustno. Most pri Poganiku pa je brez vsega vso težo prenesel. Kakor se čuje, bodo v kratkem pričeli voziti s temi novimi težkimi stroji na progi Rakek—Maribor. Proti Zagrebu pa je za enkrat nemogoče, ker je proga v precej slabem stanju za tako težko preobremenitev.

Cerklje

Letos je hudo s krmo za živino, ko je pomlad mrzla in ne more nič zrasti. Ljudje kupujejo seno po 2 Din kg. Navadno je o tem času že napelja paša, a letos ni do sv. Jurija bilo nobenega toplega dne, čeprav je namočeno, da bi moglo rasti. Tudi žitnega klasa ni nikjer najti, dani je ob takem času vsako leto že bila rj. v klasju. Marelice in breskve kažejo kažejo že prve letošnje cvete. Pa mi kmečki ljudje živimo v vednem upanju in tako tudi sedaj upamo!

V Bušeti vasi, kjer imajo dobre toplice, bodo regulirali potok-hudournik, ki teče skozi vas. Komisijski ogled se je izvršil pred enim tednom. Vsa čast onim faktorjem, ki se zavzemajo za to, ker bo to res velika dobrota za vse hiše ob potoku in za celo okolico. Le še to bi bilo želeli, da bi regulacija segla višje proti Počehi vasi.

Pogorelka Oštr Marija, kateri je zadnja sobota na Gorenji Piroški pogorela hiša, se s tem zahvaljuje upravi Domoljuba, ki ji je v treh dneh poslala podporo Din 3000.— kot naročnici, ki je naročnino plačala v januarju. — »Domoljub« priporoča kot tudi »Slovenec«, ki ju rada prebira.

Trbovlje

Strokovna skupina rudarjev ima letos 1. maja izlet na Sv. Planino. Ob 10 bo služba božja, katero opravi g. Boštela. V slučaju slabega vremena izlet odpade in je sv. maša ob 9 v farni cerkvi.

— Nenadno, zadet od srčne kapi, je umrl v petek g. Majer Jože, ključavničar. Bolehal je že nekaj časa. Bil je udovec. Zapuščal 3 nepreskrbljene otročice. Bodi mu blag spomin, preostali pa naše sožalje! Pogreb bude v nedeljo 26. t. m. na občinski pokopališč ob 4 popoldan.

Promenadni koncert Delavske godbe bo v nedeljo ob 4 popoldne v trgu. V slučaju slabega vremena odpade.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 26. aprila: SLEHERNIK, premijera v opernem gledališču. Izven.

Ponedeljek, 27. aprila: ŽIVLJENJE JE LEPO. Red B.

Torek, 28. aprila: Zaprtro.

OPERA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 26. aprila: SLEHERNIK. Dramska premijera. Izven.

Ponedeljek, 27. aprila: Zaprtro.

Torek, 28. aprila: LUIZA. Red E.

Sreda 29. aprila: OJ TA PRESMETANA LJUBE.

ZEN. Premijera izvirne operete. Izvea.

Četrtek, 30. aprila: SLEHERNIK. Red D

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

Ugodna prilika

Dejanje se vrši v sprejemni sobi vile nekega filmskega podjetnika v Londonu. Steklena vrata za zastorom vodijo k balkonu. Druga vrata na levi vodijo k ostalim sobam in tretja na desni, ki so odprta, v malo šrambo, kjer je shranjen najmanjši posodje in jedilno orodje. Sredi sobe je pisalna miza, na njej telefonsko slušalo, nekaj ilustriranih revij, časopisov, kup zaprtih in nekaj odprtih pisem, na robu zlata doza za cigarete. V levem kotu je steklena vitrina, v desnem omara.

Čas: približno o polnoči.
Ko se zastor dvigne, ni videti nikogar. Izza zastora pred steklenimi vrati, ki vodijo na balkon, stopi počasi in previdno visoka, lepa mlada ženska. Stopa po prstih in graciozno. Prižge svetilko. Njen izraz kaže prijetno veselost, vse prej nego kakšen drzen, zločinski namen. V desnici ima majhen revolver. Pristopi k pisalni mizi in položi nanjo revolver. Zdaj skrbno pregleduje pisma. Najde nek daktilogram, ki ji očitno ugaja. Mora biti libretto. Ko ga je prelistala, pravi komaj slišno:

»Izborno... našla sem, kar sem iskala.«
Najde še nek dopis, ga zloži, vzame z mize zlato dozo za cigarete, dopis vtakne v dozo in spravi vse skupaj v notranji žep plašča. Nato s kritičnim pogledom motri predmete na mizi.

Ura bije polnoč.
Slišati je kako nekdo odklene večna vrata in stopa po stopnicah. Zdaj ona hitro ugasne luč in se skrije za zastor pred steklenimi vrati, ki vodijo k balkonu.

Vstopi lastnik vile, filmski podjetnik gospod Basil Halliday, vračajoč se od banketa v središču mesta. Je očitno malo pregledobno pogledal v kozarec, zato je tako razigran. — Igra se s cilindrom in površnikom. Stopi k pisalni mizi in pregleduje večerno pošto.

Halliday: »Nobena stvar tako ne osreči človeka, kakor uspeh v poslovnem življenju. Imel sem pogum, da sem pričel filmati — in zdaj mi čestitajo od vseh strani... radi moje spretnosti, podjetnosti in bistroumnosti. Narodna zavednost in patriotizem mojih preljubih sohravljancev sta mi pripomogla do prav lepega premoženja... za enkrat. Kaj prav za prav je rekel sinoči naš predsednik? Zgrabili ste ugodno priliko zopetnega oživilja britske filmske industrije... Moja ugodna prilika... To je moja ugodna prilika.« Pokaže s prstom na libretto na mizi. »Za dober kruh pa je treba dobre moke... Saj je film prav čeden, zlasti če bomo vrnili vmes še nekaj boljših prizorov... Toda, samo pod pogojem, da... da najdem pravo dekle... za glavno žensko vlogo... To je glavni problem... da, ravno to...« (Se zamisli, čita libretto, mrmra nerazumljivo predse in si prižge cigareto, ki jo je vzel iz steklene posodice na mizi.)

Zastor pred steklenimi vrati se razgrne in izza njega se prikaže dekle. Luč pada ravno na iztok revolverja v njeni desnici. Stoji popolnoma mirno. Oči ima uprte v Hallidaya.

Halliday položi libretto na mizo in živzga predse znano plesno melodijo. Ko se dvigne in obrne, zagleda dekle pred zastorom. Melodija zamre na ustnicah. Od osuplosti mu zastane dihanje.

Dekle (s pritajenim glasom): »Roke kvišku! Stojte mirno...! Ne ganite se...! Ostanite tam...! Sredi sobe!«

Halliday: »Ali... to... je strašno!«
Dekle (ostro): »Roke kvišku!«
Halliday: »Ali je... ta stvar... nabita?«
Umika se previdno sredi sobe. Ona meri v njegova prsa.

Dekle: »Nabita! In če sprožim...«
Halliday: »Kaj hočete... od mene?«

Dekle: »Ničesar! — Vzela sem že, kar rabim. Kaj, to boste videli, ko boste odprli predai. Nisem vedela, da se boste vrnili tako zgodaj. Toda... to me zdaj nič ne briga. Kakor vidite, moram zdaj nadlegovati tudi vas. Stopite v ono sobo na desni!«

Halliday (fingira mirnost, indiferentno): »Če hočem... in če nečem? Tu sem jaz gospod... (Povesi roke, toda njena grozeča kretnja jih zopet požene kvišku.) O, Boga mi... Dobro vam pristojta ta poza... kakor zdaj tam stojite...«

Smeh sije iz njenih oči, ne ganejo se pa stroge poteze na njenem obrazu.

Dekle: »Zares? — Toda... ali poznate to malo pripravo na cevni moje pištole?«
Halliday: »Ne! Prosim vas, nehaite vendar tako meriti... Moglo bi se sprožiti...«

Dekle (ignorira njegovo opazko): »To je... tako zveni silencer. Vi torej ne veste, kaj je to? To je... Roke kvišku, pravim! To je nov izum... S to pripravo na moji pištoli vas lahko ustrelim... tako neslišno... da se nihče... od vaših strežajev ne bo prebudil. Ne bodite nesramni, prosim vas... Roke...«
Halliday (ironično): »Kako ste obzirni, da ne marate motiti spanja mojih strežajev. Toda pomislite na jutri...«

Dekle: »Sem že... Našli vas bodo... zjutraj... in nihče ne bo našel ključa k umoru... Poskrbela sem za vse...«

Halliday: »Vi ste silno hladnokrvna ženska... in ne izgledate kakor kakšna tatica ali roparica... vlomilka... prav zares ne... niti malo ne...«

Dekle (neprijetno presenečeno): »Zares ne? Roke kvišku! Pa sem vendar v tem pošlu zelo verigrana... zelo spretna...«
Halliday (pogleda boječe na mizo): »Hotel sem kaditi cigareto...«

Dekle: »Prav... pustila bom, da vzamete cigareto.« (Sledi vsakemu njegovemu gibu z revolverjem. On se okrene proti mizi

in šele zdaj pogreša dozo. Vlomilka se zabava.)

Halliday: »O, Boga mi... čujte... vzeli ste mi dozo...«

Dekle: »To se razume! — Saj je zlato!«
Halliday: »No... toda... to je darilo... to je dragocen spomin...«

Dekle (se smeje): »Torej ste sentimentalni... Zdaj je doza moja!«

Halliday: »Ali... dam vam deset funtov za njo...«

Dekle: »V bankovcih?«
Halliday: »Kajpak, v bankovcih!«

Dekle: »Potem jih položite na mizo!«
Halliday vzame iz žepa listnico, odšteje na mizo deset funtov in hoče listnico zopet vtakniti v notranji žep.

Dekle (ostro): »Pustite to... Da, položite vse na mizo...« (On položi listnico poleg denarja.) »Zdaj pa nehaite... nobene besede več... kaj klepetate?... vi, čeljust... ali pa... bo slabo za vas... (melodramatično). Nehaite, prosim vas... da ne obupam... Nazaj... vi... v to sobo... v desetih sekundah... eden...«

Halliday (protestira): »Ali... prosim vas samo... o, Boga mi...«

Dekle: »Eden... dva... tri...«

Halliday (med vrati sobe na desni): »Ali ako vas pustim... da mirno odidete...«

Dekle (prezirljivo): »Če me pustite, da. Ta je pa lepa! To pot jaz diktiram pogoje... ne vi...«

Halliday: »Oj... to je grozno... to nima smisla... prosim vas...«

Dekle: »Noter! — Zdaj pa lahko kričite in razbijate, kakor vam je drago...«

Halliday: »Hvala! To tudi bom!«
Zasmeje se grenko in prisiljeno in izgine v šrambo za jedilno orodje.

Dekle obrača ključ v vratih. Vidi se, kako si prizadeva, da bi vdušila nasmešek na ustnicah. Ko stisne ustnice, se ji to posreči. Zdaj položi dozo na mizo, poleg pa bankovce in listnico. Poslednje dvoje pokrije z libretom. Izgleda čisto resna, malo vznemirjena. Še en pogled na mizo, nakar izgine skozi zastor na balkon kakor vizija. Minuto kasneje je slišati avto, ki odpelje izpod balkona.

Vse tiho.

Močno trkanje na vrata šrambe odzvenja. Trkanje se nadaljuje v presledkih, vedno močnejše, končno preide v razbijanje po vratih s trdim predmetom, dokler ni čuti ženskih glasov iz pritičja.

Vrata se odpro in Janet, stara kuharica Hallidayeva, vstopi. Z njo Jessie, mlada sobarica. Janet je oborožena z lopato za premog, Jessie pa z metlo.

Janet: »Za Božjo voljo, kaj se je zgodilo? Kdo je?« (Trkanje in razbijanje postaja močnejše, čuje se tudi glas iz šrambe.) »Kdo je tu notri?« (Stopa počasi, a pogumno proti vratom šrambe. Jessie tik za njo.)

Halliday: »Ali ste vi, Janet?«
Janet: »Da, gospod, jaz sem.« (Pogleda naokrog in ko ne vidi nič sumljivega, vpraša): »Kaj pa je, gospod?«

Halliday (iz šrambe): »Odprite! Zaklenjen sem... hitro... Razbijte vrata, če ne najdete ključa. Janet prime za kljuko in odpre brez ključa.

Halliday (se prikaže v vratih, silno razburjen): »Zaklenila me je v šrambo... neka ženska... tatica... vlomilka...«
Janet (leseno mirna): »Vrata niso bila zaklenjena, gospod!«

Halliday: »Da niso... bila... zaklenjena?«

Janet: »Res niso bila, gospod!«
Halliday: »Ali... pri meni je bila neka ženska... vlomilka...«

Janet (vsa njena drža in mimika izraža neodobranje in dvom): »Ženska? Vlomilka? Kakšna ženska?«

Halliday: »Da, mlada ženska... lepa ženska... (Janet se zdrzne.) Vzela mi je mojo zlato dozo, spomin, saj veste...«

Janet (pokaže s prstom dozo na mizi): »Nisem vedela, da ste imeli dve, gospod!«

Halliday (kar strmi od začudenja): »O, Boga mi... kako... kaj?... kako je to mogoče?«

Jessie se heheče brez rešpeka.

Janet (ostro): »Jessie, v posteljo!«
Jessie se ne gane.

Halliday: »Torej je bila sentimentalna... ta mlada ženska... Tega ne razumem... To mi ne gre v glavo...«

Jessie se zopet heheče.

Janet: »Jessie, takoj se mi poberi v posteljo, ti pravim!«

Jessie odide.

Janet (bolj v skrbeh kakor v jezi Hallidayu): »Gospod! Mislim... prišli ste domov od tistega vašega banketa malo utrujeni... seveda... toliko govorov in napitnic, pa še francoska vina... šampanjec... in ne vem še kaj... To ni dobro za vaše zdravje... in padli ste poleg mize in ste sanjali o tatih... vlomilkah... in o lepih... osebah... kakor je tista na zidu v vaši spalnici... Prehladili se boste... in zboleli boste gospod... še umrli boste... ne da bi govorila o tem, da je bila večeraj sobota in da je danes nedelja, Gospodov dan... in da morete kot dober kristjan... Lahko noč, gospod!«

Halliday (ostane sam popolnoma zmeden): »No... to niso bile sanje... in tudi pil nisem preveč... pijan gotovo nisem tako, da ne bi vedel... Toda doza je tu, to je gotovo. Da, to je res... ali denar... ta je šel... tega je vzela s seboj, na vsak način... (Malomarno tipa okoli mesta, kjer je denar poslednjič videl in najde vseh deset funtov in tudi listnico. Kakor izgleda, mu to ne ugaja, kakor

bi mu moralo.) »No... zares... tudi ne... Ali so bile vendar sanje... na vse zadnje? Ali je še čutili parfem v zraku?... bila je parfemirana... Ne! Torej so bile sanje! Neverjetno! Kaj takega še nikdar! In ta blamaža pred Janet! Kdo bi mislil, da človek tako živo sanja... kakor kak mesečnik. Norec sem bil, da sem se tako prestrašil. Res imam slabe živce... toda... Ali to bi bil lahko vedel, da ni bilo zares... da sem sanjal...«
Telefonski zvonec zapoje.

Halliday (nejevoljen radi motenja ob pozni uri):

»Halo... da, tu Halliday... Kdo tam...? Kdo govori?... Kdo ste vi?... Kaj želite?... Kaj?... Ne!... (se obrne proč od aparata) »Njen glas... Ona je zares... (v telefon) Pravite, da ste bil zares, tu, pri meni... Da, hvala, srečno sem prišel iz šrambe. Da,

vse sem našel, dozo, denar, vse... Ne, nisem prešel denarja... In kaj hočete zdaj pravzaprav? (poslušaj pazljivo) Kaj pravite? Vi niste vlomilka? Niste članica zločinske bande? Kaj pravite? Prosim glasneje! Nisem razumel! Prosim še enkrat! O, torej igralka... filmska igralka... Vidim, da... To torej... Prosim? Vi hočete igrati glavno vlogo vlomilke v mojem najnovejšem filmu... Ali je to? Da! Ne, nisem... nisem jezen na vas... to še manj... Zakaj neki? Bili ste silni!... da, bili ste sijajni!... (smeje se) Je že prav! Pridite jutri... izven mojih poslovnih ur... pridite k meni jutri dopoldne... pred deseto uro... Bomo videli... tega ne vem... Da napravi bomo nov kontrakt... Lahko noč! Torej jutri dopoldne... na svidenje! (Obesi slušalo) Boga mi, kako ugodna prilika!«
Iz angleščine prevedel K.

Prokletstvo zlata

(Indijanska pravljica.)

To se je zgodilo nekoč zdavnaj — — — Živel je Indijanec. Bil je brhek, stasit mladeček. Z velikim samozatajevanjem je postal hrabrostno preizkušnjo pred Nipikvazi-munom ob solnčnem plesu in s ponosom nosil znamenja svojih mučiteljev na hrbtu.

Ta Indijanec ni ljubil tihega, skromnega življenja v gorah. Hrepenel je daleč proč od svojega plemena. Hrepenel je daleč tja, kjer živijo v razkošnih vele mestnih palačah beli ljudje. Mnogo je že slišal o njih. Tako iskreno rad bi živel med njimi...

Zapustil je svoj rod in se napotil preko divjih prerij v nepoznani svet. Za ciljem svojih želja. Za srečo. Bil je pač še zelo mlad in neizkušen — ta Indijanec. Ni vedel, kako mu je bila sreča blizu. Samo roko bi mu bilo treba iztegniti — in imel bi jo. Na svetu bodo pač zmirom živeli ljudje, ki bodo v svoji slepoti in otroški malovernosti iskali srečo vseh povsod, le tam ne, kjer že od rojstva čaka nanje.

Šel je mladeček — in ostavil svojo srečo doma. Lepa, temnooka hčerka indijanskega poglavarja — Solnčno oko — se je bila zagledala vanj in ga je na tihem ljubila. Po njegovem odhodu si je od žalosti izplakala oči.

Dve poletji sta odzoreli. Indijanec se je vrnil v tiho samoto gora. Ves izpremenjen: zanemarjen, upadlih lic, blodno razmršenih las. Njegove oči so žarele kakor dvoje izgubljenih luči iz brezna noči. Ljubezen se je bila prikradla v njegovo srce. Ljubezen do hčerke belega plemena. Njeni lasje so bili rdeči kakor slap solnčnega vzhoda, njene oči svetle in zagonetne kakor zrcalo gorskega studenca, njena lica nežna in rožno nadahnjena kakor cvet divje črešnje. Vsa ta lepota pa se je ostro razlikovala od lepote Solnčnega očesa, hčerke indijanskega poglavarja. Bila je blede, hladna, tuja. V očeh indijanske deklice je bilo samo solnce, sama iskrenost; na dnu belkinih oči pa je prežalo izdajstvo na svoje žrtve. Da se poigra z njimi. Da jih z vrhunca opoja in lažnjive sreče kakor naveličano igralko vrže ob tla...

Bela žena ni ošabno zavrnila mladega Indijanca, ko ji je odkril svoje srce. Nasmehnila se je. Prešerno. Brezobzirno. Njen smeh je bil hujši od neprijazne besede.

»Kdo si?« ga je milostno vprašala.

»Ubog Indijanec.«

»To vidim. In kaj mi moreš nuditi? — Zlato? Nakit? Oglej si to ogrlico! Moj oboževatelj od včeraj mi jo je podaril. — In ta prstan! Poglej, kako se leskeče v mesečini! Moj oboževatelj od danes mi ga je poklonil. In kaj mi moreš dati ti?«

»Moje delo. Poglej moje roke! Močne so kot železo. Ves svoj trud in sad bodo posvetile tebi. Tvoj hlapec bom.«

Smeh bele žene je zrastle v žgoč porog. »Hlapec? Haha... Otroci! Misliš, da si ljubezen bele žene priboriš z delom? Moje srce si bo osvojil mož, ki bo z zlatom zakraljeval nad menoj.«

»Moja ljubezen naj ti kraljuje. Vroča je, silna je kot prerijski kres.«

»Ljubezen ubogega Indijanca, za katerega nima človek belega plemena drugega kot breč!« Bedak! Pojdi in prinesi mi zlato! Si slišal? — Zlato! Poišči ga v gorah. Ko ga najdeš, se vrni. Morda te bo potem vzljubilo moje srce. Morda...«

In se je iznova prešerno zasmejala. Nato se je ponosno vzravnila in odšla. S svojim mesečinskim obrazom in vodeno vrtinčastimi očmi lovit novo žrtev. Da se poigra z njo. Da jo poniža do tal in pohodi kot črva. Kot črva.

Indijanec je srepo strmel za njo in trepetal. Od jedkega gneva. Od blazne ljubosumnosti. Čutil je pogled lastnih oči v sebi. Kot razbeljen nož ga je žgal v mozeg in kri.

Planil je za odhajajočo in ji prigovarjal in jo prosil kot otrok. Iskreno. Prisrčno.

Prekipevajoč smeh je bil njen odgovor. Tedaj se je Indijanec okrenil in šel.

»Vrnem se!« ji je zaklical v slovo. »Z zlatom. Potem boš moja!«

Prikimala mu je in se nasmehnila, da so se ji zalesketali beli zobje kot tigrinji. In v njenih očeh... kaj je bilo tedaj v njenih očeh? — — —

Molčoč kot grob, izgubljen kot senca je taval Indijanec križem rodni gorah. Ljubezen se mu ni zagrebala samo v srce, zagrizla se mu je tudi v možgane.

Ko je prišel njegov čas, se je iz rodne vasi napotil tja, kamor gredo vsi mladeči in mladenke njegovega plemena. Takrat, ko prenehajo biti otroci. Takrat, ko se hočejo uvrstiti med odrasle. Tam molijo in se postijo in čakajo čudežnih prividov.

Tudi on je molil in se postil. Dolgo vrsto dni. Klical je Kiči-Manita in ga rotil, naj mu pomaga iz bridkosti in gorja.

Ko je postal od bdenja, molitve in posta tako slab, da je čutil bližino smrti, se mu je prikazal Kiči-Manitu.

»Kaj hočeš od mene?« ga je vprašal.

»Čemu me kličeš vse dni in noči?«

»Bodi mi milostljiv — in ti bom služil vse svoje življenje!«

Kiči-Manitu se je nasmehnil.

»Ljudje mi ne morejo služiti. Služijo le sebi, medtem, ko verujejo, da služijo meni!«

Kaj bi rad, povej!«

»Zlato. Mnogo zlata.«

»Čemu ti bo zlato?«

»Podaril ga bom ženi, ki jo ljubim.«

»Ali te ljubi tudi ona?«

»Ljubila me bo, ko ji prinesem zlato.«

Iznova se je nasmehnil Kiči-Manitu.

»Neumen si, mladeček. Ljubezni si ne moreš kupiti. Ljubezen se podari, kajti ona je sveta. Prosi kaj drugega in ne bom ti odrekel.«

»Daj mi zlato!« je vztrajal Indijanec v svojem blaznem hotenju.

»Zlato ti ne morem dati,« je odkimal z glavo Kiči-Manitu. »Od mene izhajajo samo dobra dela. Gospodar zlata je Mači-Manitu. Zlato je poguba človeštva. Tudi tebe bo pogubilo.«

»Naj bom pogubljen!« je kričnil Indijanec. »Kaj zato! Vsemu se odpovem — da bo le bela žena moja.«

Kiči-Manitu je žalostno sklonil glavo in se zamislil. Nato je resno dejal:

»Naj ti bo želja uslišana, mladeček. Pozva bom Mači-Manita. Dal ti bo zlato — in z njim pogubljenje.«

In je izginil.

Prikazal se je Mači-Manitu.

»Kaj hočeš od mene?« je vprašal.

»Zlato! Mnogo zlata! Daj mi ga in ti bom služil vse svoje življenje. Prisegam!«

»Ni treba prisegati,« se je zlohotno zasmejal Mači-Manitu. »Kogar obsujem z zlatom, mi služi brez prislege. Pojdi z menoj!«

Indijanec se je obotavljal.

»Ali ne zahtevaš, da prej zapečatim pogodbo s svojo krvjo?« je vprašal.

»Dal ti bom zlato,« je odgovoril Mači-Manitu. »Zlato bo trdnjša vez med nama kot kri. Zlato je veriga, segajoča v brezkrainost, močnejša od železnih verig. Ljudje mislijo, da jih napravi za gospodarje sveta. — Zmota. Velika zmota! Sužnje napravi iz njih — mo je sužnje. Pojdi!«

In ga je odvedel nekam daleč. Na zapad. Na temno goro. Tja, kjer se je vzpenjala pod oblake strma skala. Na vrhu te skale so imeli orli svoje gnezdo. Na vzhodni strani te skale je zevala razpoka. Pred davnimi, davnimi leti je bil v to skalno bog ognja zazidan. Nekeč je razkral skalo na oni strani in se osvobodil. Zdaj teče iz razpoke studenec in v tem studencu je zlato.

Indijanec si je prilastil zlata, kolikor ga je mogel nesti.

Vrnil se je z njim k beli ženi.

In ona je postala njegova.

Dnevi so tekli. Indijanec je bil srečen. Tako srečen. Bela žena ga je vodila iz omame v omamo, iz sijaja v sijaj. Tudi ostali ljudje belega plemena se niso več s prezirom odvrčali od njega, ker je bil Indijanec — kajti imel je zlato.

Napočil je dan, ko je Indijanec z žgočim gnevom spoznal, da ima pač njo — belo ženo — ne pa njene ljubezni. Njeno ljubezen je imel drugi.

Razsrdil se je mladeček, strašno razsrdil. Ona pa se mu je smejala. Škodoželjno. Neusmiljeno. Kakor smeh Mači-Manita je odmeval njen smeh v njegovo dušo. In ko se je smejala, niso bila njena lica več sveža in nežna kot cvet divje črešnje; bila so siva in odurna. In tudi njene oči niso bile več svetle in kakor zrcalo gorskega studenca vedre; iz njih se je hudobno smejal sam Mači-Manitu.

Nekega dne je bela žena pobegnila. Z drugim oboževateljem.

Indijanec jima je sledil in jima prestregel pot. Krčevito je stisnil nož v rokah in jima ga zobodel v prsi. Nemo. Brez besede.

In ko je tako nekaj časa topo strmel v trupli ob svojih nogah in čutil, kako mu curkoma lije kri iz rane, ki si jo je bil tudi sam sebi nehotel zadati, je spoznal vso strahoto prekletstva. Prekletstva zlatá.

Imel je še toliko moči, da se je vrnil k svojemu plemenu.

A tedaj je bilo že vse končano. Smrt je bila v njem.

Ko je umiral, je vedel, da se bo njegova duša pogreznila v večno grozo in temo Mači-Manita, kjer bo morala z drugimi pogubljenimi dušami izza strme skale noč in dan prežati in kakor kletev obviseti na vsakomur, ki ga bo pohlep po zlato zvalil k pogubonosnemu studencu na goro — — —

(Priredil Mirko Kunčič)

Inž. Jakob Turk:

Nova umetna gnojila

(Nadaljevanje.)

Apneni dušik izgublja kot umetno gnojilo v vnanjem svetu na svoji veljavi, ker ga izpodirajo drugovrstna sintetična umetna gnojila, ki so za umetno gnojenje prikladnejša od njega. Zato pa se uveljavlja apneni dušik čim dalje bolj zlasti na Nemškem kot izborno sredstvo za zatiranje plevela. Za nas je apneni dušik važen poglavito zaradi tega, ker je se vedno edino dušikovo umetno gnojilo, ki se more proizvajati v veliki meri v domači zemlji. Obžalovati moramo zategadelj prav zelo, da kaže to odlično in razmeroma ceneno dušikovo umetno gnojilo poleg svojih vrlin velike napake, ki odvračajo potrošnike od njegove uporabe in še zlasti tedaj, če se trosi z roko, kot se to dela večinoma pri nas. Apneni dušik namreč silno praši in je tudi zelo jedke naravi ter je še celo strupen, vsled česar more biti pri nepravilni in nepravilni rabi kvaren in nevaren ljudem, živalim in rastlinam. Za obvezno preprečitev apnenega dušika ga poolljijo z mineralnim oljem ter skušajo odpraviti in ablažiti tudi ostale njegove napake s tem, da za mešajo z drugimi umetnimi gnojili in spravljajo kot zmesno umetno gnojilo na trg. Toda, če hočemo biti objektivni pri presoji tega za nas toli važnega dušikovega umetnega gnojila, priznati moramo, da ima oljen apneni dušik še vedno dovolj napak, ki mu jemljejo ugled in da cena njegovih mešanic s superfosfatom in kalijevo soljo ni povsem v skladu z njihovo uporabno vrednostjo. Te mešanice kažejo poleg tega tudi še slabost, da izgubi v njih superfosfat svojo topljivost v vodi in s tem znaten del svoje učinkovitosti. Treba bo zato iskati po novih načinih, kako bi se dale popraviti in odpraviti slabe lastnosti apnenega dušika, ne da bi se zaradi tega pri današnji agrarni krizi bistveno podražilo to za nas nadvse važno dušikovo umetno gnojilo. Takih načinov ne bo težko izslediti, saj je več prav dobrih patentiranih postopkov za ta namen na razpolago in imamo za to že tudi jugoslovanski patent. Kadar in kjerkoli se bomo posluževali apnenega dušika, ki vsebuje 20% dušika, gledati nam bo, da ga spravimo čimprej in, če mogoče, tudi pri jarnih že na jesen v zemljo, da nam se zastripi posevek.

V poslednji dobri je prišla na trg še ena drugovrstna sintetičnih umetnih dušikovih umetnih gnojil, ki so večinoma nemškega izvora. K tem nam je prištevati solnokisl ali amonijev hlorid, nadalje dvojnooksiid amonij ali amonijev bikarbonat, potem leunski soliter, kaliamonijev soliter, apneni amonijev soliter, kakor tudi kalijev soliter, kali-natronov soliter in seeno.

Solnokisl amonij ali amonijev hlorid ima zaradi svoje visoke koncentracije — vsebuje namreč približno 25% dušika — veliko upanja, da se tudi pri nas uveljavi kot dušikovo umetno gnojilo.

Dvojnooksiid amonij ali amonijev bikarbonat, s približno 17% dušika, še ni pri nas znano umetno gnojilo, pa se mu zaradi njegove dobrote obeta dobočnost tudi v naših krajih, če se bo kdaj izdeloval doma.

Leunski soliter je obenem amonijakalično in solitrovo dušikovo umetno gnojilo, ki vsebuje skupaj 27% dušika. Izvrstno je kakovosti in je zaradi svoje zgoščenosti prikladno dušikovo umetno gnojilo tudi za daljše prevoze.

Kali-amonijev soliter je zmesno kali-dušikovo umetno gnojilo, ki vsebuje 15 do 16% dušika in 25% kalija. Dušik je v njem s polovico kot amonijak in z drugo polovico kot solitrova kislina in je torej prav priporočljivo umetno gnojilo.

Apneni amonijev soliter je eno izmed najnovejših umetnih dušikovih gnojil, ki vsebuje 20,5% dušika v obliki amonijevega solitra in 35% talenega apnovega karbonata. Pri gnojilnih poizkusih se je prav dobro obnesel.

Kolijev soliter s 13% dušika in 44% kalija je

že tudi kot zelo zgoščeno zmesno gnojilo v prometu. Z daljšimi prevozi se to izvrstno umetno gnojilo znatno poceni in se mu zavoljo tega obeta pri nas prav lepo bodočnost.

Kali-natronov soliter, s 15% dušika in 30% kalija, je posebno zmesno gnojilo za gnojenje sladkornih in krmnih pesi in prihaja torej v poštev posebno za kraje, kjer goje mnogo sladkorne pese.

Sečnina je za sedaj še vrtnarsko umetno gnojilo. Zaradi svoje izredne visoke zgoščenosti — vsebuje 46% dušika — pa je sečnina pri daljših prevozi prikladno dušikovo umetno gnojilo tudi za splošne gnojilne namene.

II. Fosforovokisla umetna gnojila.

Tudi na trgu fosforovokislih umetnih gnojil se je v poslednji dobri marsikaj izpremenilo. Poleg starih ter že zdavnaj preizkušenih in priznanih fosforovokislih umetnih gnojil, h katerim prištevamo zlasti superfosfate, Thomasevo žilindro in kostno moko, prihajajo v promet kot fosforovokisla umetna gnojila tudi prašnodrobni sirovi fosfati, dalje napolrazklenjeni fosfati, ki se pripravljajo s kemijskim razklepom pri zmanjšani uporabi kislin in pa žareninski fosfati, ki so proizvodi žareninskih kemijskih postopkov.

Superfosfate izdelujejo po naprednejših kemijskih krajinah v vedno večjih količinah in jih prištevajo k najhitrejšim in najuspešnejšim fosforovokislim umetnim gnojilom, ker vsebujejo fosforovo kislino v vodotopni obliki. Prilegajo se vsakojakim zemljinam, ki niso prepeščene ali pa preubožne na apnu.

Thomaseva žilindra je odpadni proizvod železne industrije in je zaradi tega v veliki odvisnosti od nje. In, ker vsled povišane gospodarske krize sila trpi železna industrija, je s tem močno prizadeta tudi proizvodnja Thomaseve žilindre. K nam se še vedno uvaža, četudi ne v tako velikih količinah kakor v predvojni dobri. Ker jo naš kmet plačuje dražje od superfosfatov, znači, da ni le slab račun, temveč da je obenem tudi zelo slab kmetijski strokovnjak, ko ima vendar za Thomasevo žilindro enakovredna in cenejša fosforovokisla umetna gnojila na razpolago, kadar in kjerkoli se mu zdi, da bi bilo treba gnojiti z njo. V bodoče je pričakovati, da jo bodo izrinili z našega trga umetnih gnojil boljši in cenejši proizvodi domačega že patentiranega izuma.

Kostna moka je proizvod tudi naše domače industrije, ki pa jo mora z 90% celotne produkcije izvažati v našo sramoto v daljino Ameriko, dasi bi jo mogli vsi do njenega poslednjega praška prav koristno porabiti doma. Upajmo, da bo pomogel tudi njej na noge že omenjeni domači izum.

Sirovi fosfati so, če so zemeljske naravi in prašnodrobno zmleti, prav koristna fosforovokisla umetna gnojila za barske in prav kisle zemljine. Pri nas se ne uporabljajo še v ta namen. Predelani po že patentiranem domačem izumu pridobijo prav znatno na svoji gnojilni moči.

Napolrazklenjeni fosfati, pripravljani po raznih načinih, se že tudi pojavljajo na mednarodnem trgu umetnih gnojil pod različnimi imeni kot n. pr. idealni fosfat, nevtralni fosfat, reformni fosfat itd. Pridobili bodo še na svoji veljavi, ko se bodo izdelovali po domačem patentiranem postopku.

Žareninski fosfati postajajo čimdalje bolj važna fosforovokisla umetna gnojila, ki ne samo, da dosegajo po svoji gnojilni moči Thomasevo žilindro, temveč jo še prekašajo. Znani in že tudi priznani tozadevni gnojili sta Wolterjev in rhenanski fosfat, katerih prvi vsebuje 15 do 17% citronske kisline in drugi približno 25% citratnotopne fosforove kisline. Poslednji učinkuje podobno kot učinkujejo precipitanti, ki pa so predragi za gnojilne namene in se zavoljo tega porabljajo največ za pokrajno apno. Takozvani tetrafosfat, ki je prišel kmalu po preobratu s kričečo reklamo z italijanske strani na mednar. trg, pa ni opravičil nade, ki so se stavljale vanj. Dozdaj nas še ni doseglo ne eno ne drugo teh fosforovokislih umetnih gnojil.

(Dalje.)

Gremij trgovcev v Ljubljani

Statistika članstva Gremija trgovcev v Ljubljani izkazuje, da je v letu 1930 naraslo število trgovcev od 1326 na 1368. Število protokoliranih trgovcev je naraslo od 427 na 442, število neprotokoliranih pa od 899 na 926. Zanimivo je, da je število protokoliranih trgovcev do leta 1926 naraslo na 511, nato pa se je do 1929 znižalo na 427.

Najnovejše stroke ljubljanske trgovine so tele: (v oklepajih številke za 1929) trgovina z mešanim blagom 180 (183), agenture in komisije 107 (107), konfekcija in modno blago 73 (70), manufaktura 55 (54), spečerija 48*, papirji in pisarniške potrebščine 47 (46), les 38 (31), kurivo 38 (33), delikatese 33 (32), deželni pridelki 30 (33), kolesa, avtomobili, šivalni stroji 32 (24), usnje, čevlji 40 (40), galanterija in drobno blago 42 (45), železnina, stroji 21 (20), elektrotehnika in radio 21 (20), barve in laki 12 (11), vino in alkohol 30 (30).

Gremijalna šola ima v tekočem šolskem letu 251 učencev, v devetih razredih v primeri s 257 v desetih razredih v preteklem šolskem letu. Število ženskih vajenk prekaša število moških vajencev. Kajti v tekočem šolskem letu je 140 (v prejšnjem 145) vajenk in 111 (112) vajencev. Vse skozi do leta 1925 je prevladovalo število vajencev. Uspehi v šoli so dobri, ker je zadnja tri leta bilo treba za predizobrazbo imeti: tri razrede srednje ali mešanske šole. Število učnih moči na šoli je neizpremenjeno in znaša 14.

* Za 1929 v trgovini z mešanim blagom.

»Trgovski Tovariši«. Ob jubileju Gremija trgovcev v Ljubljani je izšla slavnostna številka »Trgovskega Tovariša« s sledečo vsebino: Ob petdesetletnici Gremija trgovcev v Ljubljani (L. Smuc), Ivan Gregor: Naša organizacija. Jos. J. Kavčič: Izobrazba našega trgovskega podmladka. Rado Grum: Razvoj gremialne trgovske šole v Ljubljani. Drago Potočnik: Statistični doneski k zgodovini ljubljanske trgovine. Pregled dohodkov in izdatkov grem. trg. nadaljevalne šole od 1919—1930. Izkaz o gibanju trgovstva od 1881—1931. Pregled trgovskih strok v l. 1930. Drago Potočnik: Francoske kolonije.

Peko otvarja nove podružnice. Pred kratkim je »Peko«, d. z. o. z., Ljubljana-Tržič odprla svojo prodajalno v Vukovarju. V kratkem bo otvorila svojo prodajalno v Crikvenici in Kragujevcu. Nadalje so končane že vse priprave za otvoritev podružnice v Celju. Tako razširja »Peko« polagoma svojo prodajno organizacijo v cel državi, kakor smo že svedočeno poročali. Zanimivo je, da je »Peko« odprla prodajalno v Vukovarju, v čegar bližini bo, kakor se govori, sezidal svojo tovarno Bafa.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode. Iz poslovnega poročila za leto 1930. posnemamo, da je podjetje prevzelo od ljubljanske kreditne banke 30.000 komadov njenih delnic, ki jih

Večve izkazujejo med efekti rezervnih skladov. Pripominjamo, da je vseh delnic ljubljanske kreditne banke 263.000. Istočasno pa poroča ljubljanska kreditna banka v letnem poročilu za 1930, da je kupila od jugoslovanskega bančnega društva 60.000 delnic vevškega podjetja. S tem je postala ljubljanska kreditna banka največja delničarka vevških papirnic, v katerih ima absolutno večino. Ta pojav je sličen pojavom v Nemčiji, ki so v zvezi z nizkimi tečajmi na svetovnih borzah. Tako so velike banke kupile za milijone mark svojih lastnih delnic nazaj. Kakor je razvidno iz računskega zaključka, so te delnice bilansirane po 125, kar odgovarja borzemu tečaju. Produkcija podjetja je lani neznatno nazadovala v papirju, dočim se je produkcija lesovine, kakor tudi celuloze znatno povečala. Bilanca izkazuje pri glavnici 25 milij. Din 23,4 (23,0) milij. Din upnikov in znaša čisti dobiček 2,75 (2,68) milij. Dividenda je ostala neizpremenjena: 8%.

Borza

Dne 25. aprila 1931.

Denar

Devizni promet je bil ta teden nekoliko manjši kakor prejšnji. Znašal je 17,1 milij. Din v primeri z 19,7, 20,7, 18,1 in 13,9 milij. Din v prejšnjih tednih. Največ prometa je bilo v devizah New York, Berlin, Curih in Praga. Gotovo najvažnejši dogodek na deviznem trgu pa je bilo znižanje tečaja za Curih. Narodna banka je 21. t. m. znižala od 1095,60 na 1095,30. Zadnjič je Narodna banka izpremenila tečaj Curiha dne 18. marca z znižanjem od 1095,90 na 1095,60. Tečaj 1095,90 je bil v veljavi od pričetka leta 1929.

Curih. Belgrad 9.1312, Pariz 20.2975, London 25.2325, New York 519.15, Bruselj 72.18, Milan 27.1875, Madrid 52, Amsterdam 208.575, Berlin 123.63, Dunaj 73, Stockholm 139.05, Oslo 138.95, Kopenhagen 138.95, Solija 3.76, Praga 15.375, Varšava 58.20, Budimpešta 90.50, Atene 6.75, Carigrad 2.46, Bukarešta 3.08875, Helsingfors 13.075, Buenos Aires 16.95.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 81.625—82.625, New York: 8% Bler. pos. 91.75—92.50, 7% Bler. pos. 81.625—82.50, 7% pos. Drž. hip. banke 82.25—83.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica gbč. 79-80 kg 165—170. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 18 vagonov pšenice, 1 vagon ječmena, 12 vagonov koroze, 10 vagonov moke, 2 vagona otrobov. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence prijazna; pšenica slabša. Promet miren. Pšenica maj 15,52—15,70, zaklj. 15,56—15,57, junij 15,55—15,73, zaklj. 15,59—15,60, rž maj 13,85—14,05, zaklj. 14,05—14,10, koroza maj 13,42—13,57, zaklj. 13,54—13,55, julij 13,80—13,92, zaklj. 13,92—13,94, avg. 14,20, zaklj. 14,20—14,25, tranzit maj 10,80, zaklj. 10,85—10,90.



Ruhalni aparat na petrolejski plin „SVEA“



Brez stenja

Se da popolnoma regulirati

1 l vode zavre v 3 minutah

Snžno

Praktično

Dobiva se v vseh dobro za'loženih trgovinah z železnino.

AKTIE-
BOLAGET **MAX SIEVERT**
STOCKHOLM (Schweden)

Jogurt (mleko) vedno sveže v Mlekarni —
Dunajska cesta št. 17. — Naročila se sprejemajo.

REKLAMNE CENE! REKLAMNE CENE!
TRAJNA ONDULACIJA

120—150 Din, zajamčeno mojstersko delo, brez bolečin in opeklin. F. KRANJC, frizer za dame, Celje, Glavni trg št. 18, E. PAIDASCH, frizer za dame, v hiši trgovca Königa.



Velika zaloga žog „Tehnik“ Josip Banjai Ljubljana, Miklošičeva c. 20

Sportni klubi pri nakupu velik popust



PROJEKTIPI IN GRADI V MODERNEM ZELEZOBETONU

NAODALNE ZGRADBE
INDUSTRIJSKE ZGRADBE
TEKSTILNE TOVARNE
PODIALNE ZGRADBE
HIDROCENTRALE
MOSTOVE, JEZOVE
CESJE, ŽELEZNICE
VODOVOD, KANALIZACIJE

ROGAŠKA SLATINA

je svetovno znano zdravilišče za bolezni želodca, čreves, ledvic in jeter, srca in živcev.

Naravna, mineralna zdravilna voda iz znamenitih vrelcev

TEMPEL - STYRIA - DONAT

se razpošilja kot zdravilna in namizna voda po vsem svetu.

SEZONA od 1. maja do oktobra

Izven glavne sezone t. j. od

1. maja do 15. junija in od 1. do 30. septembra

je zdravljenje najuspešnejše, bivanje v zdravilišču najudobnejše in znatno ceneje.

Za glavno sezono naročite stanovanje takoj! — Prospekte dobite v vseh pisarnah „PUTNIK-a“.

Podrobna pojasnila zahtevajte od RAVNATELJSTVA ZDRAVILIŠČA

Zahvala

Za premožne dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki so nam došli ob nenadomestljivi izgubi našega dobrega soproga, skrbnega očeta, deda, strica, tasta svaka in zeta, gospoda

Ivana Gregoriča

železniškega uradnika

kakor tudi za poklonjene krasne vence in cvetje se tem potom vsem najiskrenejše za hvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni zastopnikom Direkcije državnih železnic, načelniku gradbenega oddelka g. ing. Emilu Hoffmannu, šefu oddelka g. ing. Franju Zelenku ter šefu progovne sekcije g. ing. Cirilu Petrželi. Nadalje gre naša globoka zahvala g. ing. Sternu za njegovo izredno pozornost, Udruženju jugoslov. nar. železničarjev in brodarjev, njega predsedniku g. Leop. Juhu, pevskemu zboru in glasbenemu železn. društvu »Sloga« za v srce segajoče žalostinke in g. Ivanu Škerjancu za prekrasne poslovilne besede ob odprtem grobu.

Končno naša topla zahvala vsem stanovskim tovarišem, prijateljem in znancem, ki so draga nam pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem naša ponovna iskrena zahvala.

Ljubljana, dne 25. aprila 1931.

Zalujoči ostali.



Ivan Albreht:

Pesem

Tik, tik, tik, tako beži
dan in noč — in že ga ni:
vedno dalje proč od nas
se odmika mladi čas.

Tik, tik, tik! To kladivo
vse nas kuje z naglico
v smeh, radost in žalosti
dan za dnem in vse noči.

Tik, tik, tik, tako lepo
mlada leta nam svetijo:
Da nam dobro sad zori,
angel zvesti, kuj nas ti!

Na vrtu

Lepo grahasta koklja spreva svojo družino po dvorišču in jo nazadnje odpelje še na vrt. Rumeni malčki čivkajo in tekajo za kokljo, ki jim pridno kaže žive, jim odgreba gliste in črve ter jih vneta uči vseh spretnosti, kar jih mora znati dober kurji rod.

Izpod vlažne ruše odkrije dolgo glisto de-fevnic in veselo zakliče:

»Sem, sem, deca, sem!«

Z vseh strani leto rumenci skupaj in pi-kajo z malimi kljunčki dolgo glisto, toda ži-valca se izmika in zviža, da je nobečen ne mo-re premagati. Nazadnje se posreči dvema naj-močnejšima, da odneseta deževnico iz gneče in odkobacata z njo po vrtu. Koklja medtem najde novih sladčic in vsa družina se spet gnete okrog nje, le dva junaka ostaneta pri deževnici.

»Moja bo,« pravi prvi, »jaz sem ja naj-prej začel vleči iz gneče!«

»Moja bo,« čivka drugi, »saj veš, da sem dosti močnejši od tebe in sem jo prav za prav le jaz privlekel sem!«

»Ni res, močnejši sem jaz,« se razjezi prvi.

»Ti brž pokažem,« ga drugi pikne s klju-nom.

»Čakaj, čakaj!« se zdaj prvi zakadi vanj in ga začne kljunovati, »glista je moja!«

»Moja!« čivka drugi.

»Moja!« stoka prvi.

»Moja!« se zasmeje vrabec, ki je ogledoval njun boj.

Piščanca se ozreta, toda deževnice ni več. Visoko z jablane se jima smeje vrabec in si zadovoljno čedi kljunček, češ:

»Hvala lepa, prijatelja! Kadar bosta imela še kaj, se zopet spoprimita!«

In odtrči, a piščanca osramočena odčivkata h koklji.

Prebrisani zajec

1.



Hrabro lovec Jaka
s svojim psom koraka
v gozd na zajčji lov.

2.



Na samotni poti
zda se — hop! naproti
zajec jima plane.
Lovec puško sname...
»Bum! bum!« krogla poči —
zajec živ in zdrav
v črno luknjo skoči,
pes za njim: »Hov! Hov!«

Hojo, otroci!

Istuhajte k tej loriški zgodbi kakšen poseben zabaven in smešen konec. Vse dobre domisleke bom objavil, najboljše pa bo nagrajen z lepo knjigo.

Rešitve pošljite najkasneje do četrta, 30. t. m. na naslov Kotičkov striček, uredništvo »Slovenec« v Ljubljani.

Izvrsten lovec

Mihec: »Oče, kaj pa delate na lovu?«
Oče: »Takšno neumno vprašanje! Zajec streljamo vendar in srne in lisice.«

Mihec: »Hm, pa niste še nikoli kaj podobnega domov prinesli...«

Mirko
Kunčič:

Godec Martinek in čarovnik

1.

Nekje za devetimi gorami in devetimi vo-dami je živel godec. S sviranjem na veselih svatbah si je služil kruh. Njegovo edino pre-moženje so bile stare gosli. Iz njih je znal iz-vabljaliti čudovito mile glasove. Včasih so mu pele sladko in otožno, da bi sklonil človek gla-vo, zakril z dlanjo obraz in zaplakal... Včasih pa so mu izpod gibkih prstov kipele divje, poskočne melodije, da bi človek razpel roke in objel od radosti ves svet...

Nenadkriljiv umetnik je bil godec Mar-tinek. Z lahkoto si je osvajal srca. Obrazi, ki so bili ta hip še veseli in razigrani, so se ne-nadno zresnili in bridek smeh jim je za-drhtel na ustnih.

Martinek jim je igral o človeku, ki ni lju-bil svoje matere in se je izgubil na mračnih potih... Igral jim je o popotniku-desetem bratu, ki roma po svetu nepoznan in ubog in nima nikogar, kateremu bi mogel potožiti svoje gorje... Igral jim je o hrepenenju cigana-muzikanta, ki je hotel, da bi padlo solnce z neba in se poklonilo njegovi veliki umetnosti; možje postavljajo pa so ga vtaknili v ječo, kamor ni imel dostopa najskromnejši solnčni žarek in kjer je umrl bešen in zapuščen... O vsem tem jim je igral godec Martinek. — V obraze pa, ki so bili pravkar še mrki in nemo za-grenjeni, je znal dehniti sijaj pravljic in ra-dost paradiza...

Velika je bila umetnost Martinkova. Še večja pa je bila vršina njegovega srca: robato-st, kvanta in kletev, ki leži vsakemu godcu kot prirojena na jeziku, je bila njemu tuja. Imel je srce polno ljubezni do bližnjega. Ta ljube-zen je bila vir njegovi poznejši sreči.

2.

Nekoč je zavladala v tisti deželi globoka žalost. Zlohotne sence so se priplazile odnekod. Zakrile so obzorje, vtihotapile se v srca in jih napolnile z grozo.

Skrivnostni tujec je romal iz doline v do-lino. V dolg črn plašč je bil zavit in nosil je klobuk, ki je bil nenavadno širok in čudovito izoblikovan. Roke pa so se mu oklepale po-potne palice, ki je bila podobna okameneli kači.

Na tisočere duri je že potrkala roka ne-znanca. Gorje onemu, ki mu jih je nič hudega sluteč odprl in uprl pogled v njegov mrtvaško blede obraz! Prebledel je tudi on in njegovo oko ni več videlo in njegovo uho ni več slišalo; srce mu je postalo brezčutno za vse utri-pe življenja. Postal je živ mrlič.

Neizprosni je bil skrivnostni romar-čarovnik v svoji mržnji do ljudi. Gnil ga ni ne jok ne steklenec. Njegov posmeh je od-meval zamolklo kakor glas iz groba. Število njegovih žrtev se je množilo od dne do dne. Prizanesel ni niti otrokom in starcem.

Ljudje so s pridruženim glasom govorili, da je bil skrivnostni neznanec nekoč poglavar roparske tolpe, ki je počenjala vsemogoča grozodejstva po deželi in ki je štela 12 mož. Vsi ti razbojniki so bil bratje svojega pogla-varja, kri ene matere, enega očeta. Po dolgem trudu se je orožnikom posrečilo poloviti vse člane roparske tolpe. Kralj jih je pustil brez usmiljenja pobesiti. Za njega, poglavarja, je bila določena najhujša smrt: razčrtvorili naj bi ga pri živem telesu. On pa je zapisal svojo dušo hudobcu. Z njegovo pomočjo se mu je posrečilo pobegniti. Tedaj se je zaklel, da se bo strahovito maščeval nad smrtjo svojih dvanajstih bratov. Hudobec mu je podelil čarovno moč. Z njo je kakor šiba božja pustošil po de-želi...

3.

Nekega dne so se begotni čarovnikovi ko-raki vtihotapili v kraljevski vrt. Kraljična, le-pa kakor pravljica iz »Tisoč in ene noči« in sladka kakor sen o raj, se je izprehajala po njem. Hodila je od rože do rože in zaupno kramljala z njimi kakor s svojimi sestrkami.

Pa je nenadoma kakor od strele zadeta obstala in vztrepetala v silni grozi. Stekleno oko skrivnostnega tujca se je bilo uprlo vanjo. Kraljična je imela občutek, da se pogreza ne-kam globoko na dno. Kamor se ni posijala luč dneva. Kjer kraljuje nevzdramna tiho-ta. Odkoder ni povratka.

Iz doline v dolino, od srca do srca je šla žalostna vest. Še niže so povesili ljudje glave in še hujše mačušje jih je obšlo.

»Prekletstvo leži nad nami. Ni je več rešitve...«

Na kraljevskem dvoru je bila žalost naj-večja. Po prstih in s šepetajočim glasom so hodili zdravniki po mehkih, pisanih preprogah sobe, v kateri je ležala začarana kraljična. Bu-lila je topo in brez znaka življenja predse. Za-man je bilo vse prizadevanje, zbuditi jo iz skrivnostnega sna. Kraljična je ostala, kakor vse žrtve čarovnika — živ mrlič.

Kralj je razglasil po deželi, da pokloni kraljestvo in roko onemu, ki izsledí zločinea in reši kraljično čarovno moč!

Brez števila mladcev je poskusilo srečo, hoteč si priboriti slave, bogastva in roko kraljične. Zaman. Skrivnostni romar je po vsa-kem novem zločinu izginil neslišno in brez sledu, kakor da ga je bila požrla zemlja.

Ves obupan nad usodo biserke - edinke, je prišel kralj popivati. Toda zlih slutenj tudi v pijači ni mogel utopiti. Še z večjo težo so legale nanj. Hiral je z vsakim dnem bolj. Zdravniki so se jeli resno bati za njegovo živ-ljenje. Občutili so bridko, kako neznanca in brez moči je včasih vsa njih učenost...

4.

Vest o čudni kraljičini bolezni je prišla tudi godecu Martinku na uho. Globoko usmilje-nje ga je obšlo. Nič več ni imel obstanke v dolini. Zbežal je v gore. Vse dni in noči je blodil po molčečih šumah in iskal rešilne misli.

Nekoč so ga zanesli onemogli koraki do samotne kolibe pod strmimi pečinami.

Zejen in lačen je potrkal na vrata.

Mož z dolgimi, preko ramen valujočimi lasmi in do pasu segajočo sivo brado je stopil na prag.

»Pozdravljen, mladeč! Kakšna želja te je privedla k meni? Vstopi in odpočij se. Skro-men je moj dom, a gostoljuben.«

»Hvala vam, dobri mož. Truden sem res in počitka željan. Bog naj vam s stoterim po-vrne vse.«

»Bog?« se je hripavo iztrgalo samotarju iz grla. Preko ustn mu je šinil zaničljiv, ne-izrekljivo oduren smehljaj, ki ga pa Martinek ni opazil. »Bog da mi bo povrnil? Mladeč, ve-lika je tvoja vera Vanj, kakor vidim. Bla-gor ti!«

Martinek ni čutil posmeha v njegovem glasu. Izmučen se je zleknil na šop slame v kotu in se zagledal v žerjavico, ki je tlela na malem ognjišču sredi kolibe.

Starec, ki ga je Martinek smatral za po-božnega puščavnika, je prinesel odnekod mle-ka in kruha in mu ga ponudil. Z veliko slastjo je použil Martinek skromno jed. Ko se je okrepeč, ga je obšlo otroško zaupanje do ča-stiljivega moža. Prišel mu je razodevati svojo in svojega naroda bol.

Globoko se je zamislil sivi samotar in je dolgo premišljeval. Šele proti jutru, ko je prvi svet zarje prisanjal do njega in mu poljubil blede lice, ga je obšlo — vsaj tako se je Mar-tinku zdelo — sveto navdihnjenje. Izprego-voril je trudno in zamolklo:

»Le ena rešitev je, mladeč. — Nekje za deseto goro živi cigan - muzikant. Čudovita je pesem njegovih strun. Kamen bi omeščala in ga izpremenila v solze usmiljenja in ljubezni. Edino on bi mogel s svojo veliko umetnostjo ganiti čarovnikovo srce in zdruniti njegove žrtve iz čarovnega sna. Toda zapomni si: mo-ral bo dehniti strunam melodijo, ki bo tako polna miline, kakor je bila uspavanka, ki jo je v davnih dneh pela mati nad zibelko čarov-nika in njegovih dvanajstih nesrečnih bratov. Pojdi in poišči tega cigana! A bojim se, haba, da bo zaman tvoja pot!«

V Martinkovi duši se je zgenilo nekaj silnega, neizrekljivega.

Vstal je. Ponosno se je vzravnil in pla-men velike samozvesti mu je zaplapolal v o-čeh. Izpregovoril je z glasom, ki je drhtel od prekipeljavajoče radosti:

»Ne bom ga iskal, dobri mož. Tudi sam vem, da bi bilo iskanje zaman. Umrl je pred letom dni. A umrla ni z njim njegova umet-nost. Živi in raste v njegovem učencu — v človeku, ki stoji pred vami ves neznan in ubog!«

In je Martinek vzel gosli v roke in jih je prislonil k licu in zaigral...

Kaj ni obmolklil vihar in posluhlil?

Ali niso zastrmele daljine in se bližale s pritajenimi koraki?

Ali ni stopilo solnce z neba, pljusknilo v izbo in jo napolnilo z doslej neznanim si-jajem? —

Martinek je igral, s puščavnikom pa se je godilo čudo. Zgrudil se je na kolena. Uda-ril je s čelom ob tla, zarjul z glasom ranje-nega leva in si pričel v divjem obupu ruvati lase z glave.

Njegov obraz je postajal mrtvaško blede. Oči so mu steklenele in se izgubljale v du-plinah...

Še hip — — — in pred zavzetim Mar-tinkom je stal skrivnostni čarovnik sam...

Martinka je spreletela nečloveška groza. A igral je dalje. Vedel je: ako preneha le za minuto, je izgubljen vse...

Kakor še nikoli so mu pele gosli. Iz davne prejšnosti, iz sanj in spominov so vsta-jali znani, ljubi obrazi. Videl si solze v nji-hovih očeh. Slišal si vzdihne njih duše...

Kakor trepetlika, preko katere divja vi-har, se je zvil čarovnik pred Martinkom na tleh — premagan, strl...

A čudovita Martinkova pesem še ni ho-tela izveneti. Martinku se je zdelo, da igra že vso večnost. Toliko duše in srca je položil v svojo pesem. Bila je to pesem-žalostinka matere nad grobom svojih trinajstih nesre-čnih sinov...

Igral je Martinek. Ko se je izjokal po-slednji zvok iz drhtečih strun, je videl z grozo in slastjo: globok prepad je zazijal na mestu, kjer je stala prej koliba, prepad, ki je kakor gladna zver pogoltnil njega — poslednjega izmed trinajstih nesrečnih bratov, maščeval-nega čarovnika in skrivnostnega puščavnika v eni osebi...

Na robu tega prepada pa je stal on — godec Martinek. Zmagovalec. Umetnik, ki je prekosil samega sebe.

5.

Vihar navdušenja je zaoril po deželi. Ves narod je vriskal in pel in se klanjal junaku, ki je z veličino svoje pesmi in ljubeznijo svo-jega srca rešil kraljestvo proteče pogube.

Kaj je sledilo temu, si lahko mislite. Ves srečen nad čudežnim ozdravljenjem biserke - edinke je kralj podaril njeno roko rešitelju — godcu Martinku. Na ženitovanje sem bil povabljen tudi jaz. Dobil sem piti in jesti, da me še danes trebih boli. —

Stričkov kotiček

151.

Dragi Kotičkov striček!

Veš, ti Kotičkov striček, pošteno sem huda nate. Preteklo leto sem ti pisala obšir-no pismo, ki sem ga sestavljala dva dni. Ne-strpno sem čakala vsako nedeljo tvojega od-govora — zaman. Do danes mi še nisi odgo-voril. Najbrž si čisto pozabil name. Kljub te-mu se te spominjam in upam, da mi boš pri-hodnjič zvestejši.

Ti pošiljam z gorenjskih višav iskren pozdrav!

Mimica Markošek,

učenka I. razr. gimnazije v Ljubljani

Odgovor:

Draga Mimica!

Se kar nič ne vznemirjam radi tvoje iz-jave, da si »pošteno« huda name, kajti dobro vem, da je poštenost prelepa čednost, ki zasluži javno priznanje in pohvalo. Če bi bila nepošteno huda name — o, saprot, potem bi pa zaorala midva, potem! Nepošte-nost je ena najgrših in vse obsodbe vrednih človeških lastnosti in jo je lahko sram. Sem od srca vesel, da moji kotičkarji nepošteno jeze ne poznajo. Ostanite še nadalje pošteno jezni name — in bo vse lepo v redu in prav. Živijo poštena jeza! Kotičkov striček.

152.

Dragi Kotičkov striček!

Ze dolgo je tega, kar sem se namenila, da ti pišem tudi jaz. A nisem vedela nič po-sebnega. Danes sem našla na svoji gredici dve vijolici. Pošiljam ti jih za šopek.

V nadi, da se tudi mene spomniš v ko-tičkovem stričku, te pozdravlja in teško pričakuje odgovora

Cvetka Ramovš,

učenka II. razr. v Ribnici.

Odgovor:

Draga Cvetka!

Za vijolice se ti prav lepo zahvaljujem. Preimenitno so dišale. Dišale so tako, da so celo Požgančkov očeta privabile v sobo. »Lej ga spaka,« sem se čudil, »tega pa res ne bi nikoli verjel, da so Požgančev oča tako navdušeni za rožice.« Toda sem kaj kmalu moral s kislim obrazom ugotoviti, da sem se bridko zmotil. Ne vonj vijolice, nego vonj pe-čene piške, ki mi jo je teta Meta podarila za god, je privabil Požgančevega očeta v sobo.

Mm! so začmekali z jezikom in se blaženo potrepjali po trebuščku. In sem komaj ute-gnil šteti do tri — že je bums! izginila pe-čena piška v njih... Kaj sem hotel? Da ne bi bil onega dne povsem brez kosila, sem se do mile volje naučil vonja tvojih vijolic — in sem bil sit. Priporočam take sorte kosilo vsem, ki drugega nimajo.

Prosiš, naj se te spomnim v »Kotič-kovem stričku«. Hm, veš kaj, to bo pa res malo težko šlo, to. Tako učen in moder pa res še nisem, da bi znal pisemca namesto v stričkovem kotičku — v Kotičkovem stričku objavljati...

Pa se še kaj oglasi!

Kotičkov striček.

153.

Dragi Kotičkov striček!

Tudi mene so prijele skomine po tvojem kotičku. Zato te prosim, ne vrzi mojega prve-ga pisma v koš.

Dragi striček, če si ljubitelj zvončkov, te povabim, da prideš na »Zlatek«. Tam je vse polno zvončkov — oznanjevalcev pomladi.

Drugič kaj več!

Te pozdravlja

Božidar Boštjančič,

učenec IV. razr. v Zgornji Šiški.

Odgovor:

Dragi Božidar!

Tudi tebe so prijele skomine, praviš. Hm, meni se zdi, da te skomine večkrat »pri-mejo«, pa ne toliko po mojem kotičku, kolikor po sladkorčkih in piškotih in drugih ta-kih sladkih skušnjavah. Jaz vem, kaj bi se tebi nad vse imenitno zdelo! — Če bi bila vsaka črka v mojem kotičku — Zalaznikova torta in vsaka pika na koncu stavka — slad-korček. Holali, potem šele, potem bi te pri-jemale skomine in ne rečem dvakrat, da ne bi nastala celo strahovita vojna med vami — sladkosnedeži, za moj kotiček. Vsak bi hotel prvi polizati torte in sladkorčke iz njega. Še dobro in hvalabogu, da sem Kotičkov striček jaz in ne kdo drugi. Kdo drugi bi na mojem mestu morda kar zares napravil iz kotička nekakšno sladčičarno, kjer bi bili pretepi in poboji na dnevnem redu... Vidiš, kako pa-metno je, da je na svetu nekaj tako razsodnih in preudarnih mož, kot sem jaz —

Kotičkov striček!

Samo en očenaš zna

Nežika pride vsa objokana od prve spo-vedi domov.

Ko jo mati ugleda, jo vpraša: »Zakaj so pa tako jokaš?«

Nežika (ih): »Oh, mamica, tri očenaše so mi dali za pokoro, znam pa le enega...«

Tolmačenje

Pekovski vajenec je videl na železniškem vozu tri črke SDZ. Nekaj časa premišljuje po-men črk in slednjič meni: »Aha, že vem! Črke SDZ pomenijo: »Slovenske dobre žemlje!«

A. P. Garland:

Himbo, strup za podgane

»Poberite se odtod« je zakričal Mr. Himbo.

Splošno je bilo znano, da je do Mr. Himba bilo približno tako lahko priti kakor do Dalaj Lame v Tibetu. To se pravi, ako nisi bil vsaj kabinetni minister ali pa, kakor se je šušljalo, izredno lepa ženska. Zato je bilo pa čudno, da je Jack Brebner na svojo prošnjo za sprejem prejel odgovor, naj se glasi prihodnji tork ob poldvanajstih dopoldne v hiši Kosmos na Regent Streetu. S tem da je čas sprejema določil na poldvanajsto uro, je Mr. Himbo hotel preplašiti posetnika, ki naj bi tako dobil vtis, da je vsaka minuta v življenju Mr. Himba, ki lahko s par besedami povzroči paniko na borzi, neizmerne vrednosti. Ob poldvanajstih določenega dne je Jack stopil v sprejemnico Himbove palače. Dve minuti kasneje ga je lift dvignil v pisarno v petem nadstropju, kjer je nanj čakala Miss Grammar, pomožna tajnica Mr. Himba. Ozrla se je na uro ter dejala: »Sedite prosim, čez dve minuti vas povedem v zasebno pisarno Mr. Himba.

»Kako pa se moram vesti pri njem?« je vprašal Jack s hudomušnim nasmehom na obrazu. »Mar moram koleno pripogniti in se trikrat prikloniti, ali pa smem vstopiti kot navaden zemljan?«

»Ne razumem vas,« je odvrnila tajnica. »Ze dobro, ze« je dejal Jack ter izvlekel cigaretno dozo, a jo takoj zapet skril, ko je opazil grozeči pogled pisarniške pomožne moči. Po preteku dveh minut je spregovorila: »Tu notri, prosim.«

Mr. Himbo je bil širokopleč in visok možak petdesetih let. Ko je Jack vstopil, je dejal na kratko: »Sedite. Vaše ime je Jack Brebner. Govoriti hočete z menoj. O čem?« je drdral brez prenehljaja.

»Tako je,« je odvrnil Brebner. »Poznali ste mojega očeta, kaj ne?« »Da.« »Dobro. Prihajam iz Kanade da govorim z vami o neklih delnicah, to se pravi, o delnicah rudnika Frontenac.«

Obraz Mr. Himba se je nekoliko spremenil, ko je skoraj jezo dejal: »Jaz se ne interesiram za kanadske rudokopske delnice.«

»Tudi meni se tako zdi. Toda zanimali ste se, recimo, pred tremi leti.«

»Čujte,« ga je zavrnil Mr. Himbo »moj čas je dragocen. Kaj hočete pravzaprav?«

»Prišel sem, da vas vprašam, kako je z onimi dvajsetstisoč funti, katere ste dolgovali mojemu očetu za njegove Frontenac delnice.«

»Dolgoval vašemu očetu?« je zatulil Mr. Himbo. »Ničesar mu nisem dolžan. Delnice, katere mi je izročil, sem plačal pošteno.«

»Da plačali ste jih. Sto funtov ste dali zanje.«

»Po takratni tržni ceni, nič drugače: Cenjene, so bile takrat po en šiling in vseh dvatisoč sem kupil tako.«

»Samo trenotek, prosim,« je dejal Brebner. »To pripovedko obdržite zase. Moj oče mi je pred smrtjo vse povedal. Prosil vas je, da dobite za delnice, kar se da ugodno ceno.«

»To sem tudi storil. Kupil sem jih od njega po tečaju istega dne.«

»Da da, toda bilo je še popoldne, ko ste jih kupili, to je ob času, ko vam je bilo že znano, da so na borzi v Montrealu delnice poskočile od enega šilinga na deset funtov kot posledica odkritja velike zlate žile v rudniku.«

»O vsem tem takrat nisem ničesar vedel,« je dejal Himbo.

Jack se je nasmehnil: »Pred tremi tedni sem v Winnipegu naletel na Georga Tabuteana iz Montreala, ki je bil nekoč tudi vam znan, mar ni res?«

»Poznal sem ga pač,« se je glasil klaveren odgovor.

»Tabutean je večji družbi v salonu hotela, v katerem sem se tudi jaz nahajal, pravil

svoje doživlja na borzi in med drugim tudi omenil, kako je bilo ob priliki, ko so Frontenac delnice v par urah skočile od enega šilinga na deset funtov, toraj dvestokratno. Ne samo, da je zase pridržal lepo število do takrat cenjenih delnic, pač pa je tudi vam brzojavil, da skušajte pokupiti vse delnice, ki jih dosežete na kontinentu. Toraj, iz tega je jasno razvidno, da ste natanko poznali ceno delnic, ko ste jih mojemu očetu plačevali po en šiling za komad.

Mr. Himbo je vstal. »Vi tratite moj dragocen čas,« je dejal, »kaj hočete toraj?«

»Jaz zahtevam denar, za katerega ste mojega očeta ogoljufali,« je odločno povedal Jack.

Pri teh besedah je Mr. Himbo vstal, kakor smo omenili v pričetku.

Brebner je ostal popolnoma miren. »Mar vam je ta očitek neprijeten?«

»Zadosti imam tega — — tega izsiljevanja,« je vpil Himbo. »Poberite se s svojimi izmišljenimi pripovedkami, sicer vas vržem ven.«

»Dobro, grem. Prostor, v katerem se vi nahajate, je itak precej poln. Toda pomnite, da s tem ta zadeva še ni pri kraju. Prejalslejši vam primem. Sedaj imate sicer vse karte v rokah, toda v kratkem pride do zopetnega deljenja.«

»Izginite,« je tulil Himbo ter pozvonil.

Dve minuti kasneje je Jack taval po Regent Streetu zatopljen v kovanje načrtov, kako priti Himbu do živega.

Njegov oče je bil skromen človek, ki si je s poučevanjem glasovirja prištedil par sto funtov, s katerimi je kupil Frontenac delnice. Rudnik pa ni uspeval in oče se je bal, da bo ob vse. Vedel je, da Himbo kupuje in prodaja vrednostne papirje, zato se je obrnil nanj, ki mu je baš usodnega dne plačal delnice po šilingu. Prejel je zanje borih sto funtov ter tako rešil vsaj polovico svojega prihranjenega premoženja. Pozneje je zvedel, kako je bilo z delnicami, a molčal, pač pa je na smrtni postelji vse razložil sinu.

»Prasec,« je mrmral Jack »na onih dvajsetstisoč funtov je zgradil svoje milijone in seveda se mi sedaj lahko posmehuje.«

Na koncu Regent Streeta je ugledal veliko reklamo, ki je bila slikana na visok plot še ne dovršene nove stavbe. Ustavil se je ter čital, a samo trenotek. Obraz mu je zažarel veselja, ko je sam pri sebi mrmral: »Himbo, si že moj, te že imam.«

Brebner & Komp.
402, Gray Inn Road W. C. 1.
Sir.

Ako se zanimate za razvoj tovarne s kemikalijami, v kateri se med drugim izdeluje tudi strup za podgane, kateremu smo navedli ime Himbo, prosimo, da pišete po prospekte, kjer tudi lahko dobite vse potrebne informacije in podrobnosti.

Spoštovanjem Brebner & Comp.

Mr. Himbo je bulil v dopis in nemir se ga je loteval. S tem torej ga hoče pritisniti. Seveda je vse to sama preteza. Kako more in sme uporabljati ime poštenega državljana v trgovske svrhe. Toda, kaj pa ako vendar izvede, kar namerava? Himbo je ime, ki ga je težko dobiti še kje. In ponosen je bil na to ime. Prejalslejši se je nadejal, da ga kralj poviša v plemiški stan in kako vse drugače se bo glasilo, plemeniti Himbo, kot pa n. pr. plemeniti Robinson, ali Brown. In to njegovo čestito ime naj bo združeno z imenom novega podganjega strupa?

Poklical je avto ter se odpeljal k svojemu pravnemu zastopniku. Tu je vse, kar je bilo potreba, obrazložil, zamolčal pa seveda pravi vzrok, t. j. spor z Jackom. Naročil je odvetniku, da to namero na vsak način prepreči.

»Nemogoče,« je odvrnil izkušeni advokat, ponatis imen ni zabranjen.«

»Toda — — vraga — — podganji strup,« je divjal Mr. Himbo. Mar naj dopustim, da me bo ves svet zasmehoval? To je izsiljevanje.«

»Indirektno pač. Toda pri sodišču ne opravi nič. Tam bodo rekli, ker je proizvod namenjen podganam, nima ime...«

»Vi hočete torej reči, da tu ni mogoče ničesar ukreniti in da naj se mi svet posmehuje?«

»Poskusil bom, kar bo v moji moči,« je dejal odvetnik, ki se je bal zgubiti tako bogatega klijenta. »Začel bom z grožnjo.«

Toda grožnja ni imela uspeha. Jack Brebner ne samo da od namere ni odnehal, pač pa je sporočil naslov svojega pravnega zastopnika, ki mu bo pomagal, da izvede, kar si je zamislil.

»Poslušajte, Mr. Himbo,« mu je dejal njegov odvetnik, »ako protestiramo, vložimo tožbo itd., bo vse to obelodanjeno v časopisju. S tem pa že itak nastane za vas položaj, kakor da bi bil proizvod že na trgu. Humoristični listi bodo porabili priliko ter zbijali šale na vaš račun, vsepovsod bo govorenje o podganjem strupu Himbo. Ne preostaja nam drugega kakor pogajanja in kompromis.«

»Kompromis?« je zakričal Himbo in kar vrglo ga je z naslonjača. »Raje vse kakor to.«

Ves teden se je Mr. Himbo bavil z mislijo, kaj mu je storiti. Ko pa je prejel Brebnerjevo pismo, je bil njegov sklep storjen. Pismo se je glasilo:

Mr. Himbo!
Tu vam prilagam par reklamnih vzorcev, kakršne nameravam objaviti v časopisju. Eden izmed teh se je glasil: Himbo, za podgane najuspešnejši strup. Kadar imate v mislih podgane, spomnite se na ime Himbo. Poleg tega je naznanil, da bo na 160 vo-

galih londonskih ulic napravil velikansko reklamo, na kateri bo stalo: »Himbo, strup za podgane, je najboljši.«

Mr. Himbo bi se bil najraje zjokal, ker je bil tako brez vsake moči. In če ti oglasi izidejo in mogoče že v nekaj dneh? Ne, ne smejo! Nikomur ne bo mogel več pogledati v obraz, nemogoč postane v družbi, povsod bo le zasmehovan.

Telefoniral je svojemu odvetniku: »Stopite takoj v stik s tem nesrečnim človekom. Razumete, takoj! Recite mu, da mu izplačam 10.000 funtov. Ne, vraga, na to ne bo pristal, recite, 20.000 funtov dobi izplačanih, ako vso to namero takoj opusti. Ne, ne, jaz ga bolje poznam kot vi. Dvajset tisoč, pa ne zamudite nobenega trenotka. Določite z njim sestanek v vaši pasarni. Hitite! Sporočite mi o rezultatu.«

Dva dni nato je Jack Brebner v pisarni advokata vprico Mr. Himba in odvetnika podpisal dokument, da imena Himbo ne bo nikjer in nikoli uporabljal v trgovske namene, ako mu Mr. Himbo izplača 20.000 funtov šterlingov.

»Škoda,« je dejal Jack, ko je podpisal, »vaše ime je tako imenitno, baš primerno za take izdelke. S tem imenom bi delal ogromne dobičke, vlekle bi.«

»Pojdite k vragu,« je zarentalil Mr. Himbo, ko je uvidel, da se hoče Jack navse zadnje še norčevati iz njega. Našel mu je dvesto bankovcev po sto funtov in Jack jih je mirno spravil.

»Preden grem, dovolite, da vam nekaj podarim v spomin.«

Iz notranjega žepa površnika je privlekel na dan majčkeno kovinasto škaltjico ter jo položil pred milijonarja in finančnega mogoca.

»To je za vas. V škaltjici se nahaja vsa zaloga podganjega strupa Himbo.«

Frtaučku Gustl ma beseda



Asin. Iblana u ja vnder zdej enkat pumladi. Sej je pa tud že zadn čas. Kamer se ganem, pousod se govuri ud pumlajene Iblane. Usi časupisl sa pouh ud pumlajene Iblane, nubedn pa na pove, na kašna viža ja mislja pumladet. Jest sm že sprašov pulcaje, dinstmane in buhve kerga use, pa m ni mogu nubedn ně ta prauga puvedat. En prauja tku, druh pa tku.

Jest pa prauu tkula: Če že res čja Iblana pumladet, nej ja pumladeja tku, de u kej zalegl. Tu na gre, de b ja tie mal puflikal, tam mal. Vornk al pa nč.

Sej sem u te reč že guvuru iz sammu gespuđam podžepanam, pa m tud nisa vedl ně ntančnga puvedat kuku in kaj. »Tu je gviša,« sa rekl, »pumladi ja uma na usaka viža, ampak kdaj in kuku, tu je pa še uradna tajnost. Uš že zvedu, kedr u u treba, zdej pa še ni čas pršov za tu, de b na ta velk zgum ubešu.«

Gespuđ podžepan sa drač prou prjazen in tud zguvorn gespuđ, kar se pa pumlajevalna am tiče, se pa držeja tku nekam rezerviran. Seveda men, keč žurnaliste, pa tud na skoč sree prec u blače, če me prou edn mal zafrkne. Zatu tud pr te prloznast nisem prec vrgu puška u kuruza, ampak sm še naprej tišu vajne: »Veja, gespuđ podžepan, jest mislem, de b blu še ta nar bulš, če b ja na Voronova viža pumladi Prauja, da se je ta viža še ta nar bulš ubnesla.«

»Na Voronova viža prauš?« sa se začedil gespuđ podžepan. »A misleš, de mi guar pu cest

puberama? A na veš pu čim sa afne?«

»Prou pu cen nisa, tu vem iz lastne skušne Ampak jest mislem, de b se zdej duble lobka za ena bagatela, ke je Praga zavrnila Kludskituva ponudba, ke jm je tou kar cela menažarija na urat ubest. Kua pa, če b uni stupil dol k našm severnem bratem u Praga, pa b tala reč tku kok vn spelal de b saj ene par afn Iblan prepustl, če že ne glih zastojl, pa saj pu en prjern cen. Seveda, de b Iblana afne iz Afrike naročala, al pa, de b jib šli mi u Afrika luvit, tega seveda Iblana na zmore sej ja že tku na ush konech in krajech stiskaja, de hmal na u dala nubenga žumfta več ud sebe.«

»Gustl, zdej pa že vidm, de nis tku naumen kokr vn videš. Ampak tie je treba pumisl, de je Iblana velika in de u kratkem še več, ke ji uma Zgurna Šiška, Vič, Muste, Višna gora in tku napre, zraven prštukal. Use Kludskituve afne b ble premal, de b use tula pumladi.«

»Le ne prec scagat. Afn mama tud duma precej. Brati Hrvati in Srbi b nam jh pa tud rad udstupil, ke vem, de nisa brez nh. Kar kurajža. Use mora jt. Daukarija tud nkol na praša, a u šlu al ne. Kar prtisne te in zmeri še za soja putreba ke vn stisne.«

»Na vem, kuku u šlu. Seer se pa u udseke u te reč še nisma tku natančn zmenil. Na afne sploh na rotuže še nubedn mislu ni. Če b nam preh afne u glava padle, b jh že lobka pr ludekem štetji use pupisl, pa b dons že vedl, če u šlu pumlajenje na Voronova viža. Viš, Gustl, za kua ti na kandederaš za ubčinskega svetnika? Kulk skrbj b nam lobka pršparu iz toja brihtna buča. In na blu b se nam treba za usaka figu nuč in dan glava belt, predn kej pametoga pugruntama.«

»Kuku um kandederu in ki čm kandederal in kdaj čm kandedera? Sej lobka kar tku u ubčinsk svet cepnem, kokr muha u župca.«

»Veš Gustl, iz tojmu jezikan na uš nkol naprej pršov. Za kam naprej pridet je treba vse drgačen jezek. Le zamerkl s tu.«

F. G.

KSILOLITNI TLAK

za kuhinje, kopalnice, veže, trgovske lokale, hotele, urade, industrije, ni mrzel, se z lahkoto čisti, je trajen in ne drag — polaga

MATERIAL IRG. DR. Z. O. Z.

LJUBLJANA

Dunajska cesta 36/II.

Telefon 27-16

Brzjavni Material

NOGAVICE, KRAVATE, ŽEPNE ROBCE, damske torbice, toaletne potrebščine kupite najceneje in najboljše pri **JOSIP PETELINC** blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Na varnejše in najboljše naložite denar pri Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani

Miklošičeva c. 21 - Ustanovljena leta 1911

Telefon 2183 (Palača Vzajemne zavarovalnice) Pošt. ček rač. 10545

ki je edini pupilarno varen zavod kmečkih občin. Za varnost vlog jamči 19 kmečkih občin ustanoviteljic z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Nalagajte svoj denar v ta zavod, kjer je denar najbolj varen. Hranilne vloge obrestuje po 5%, vezane na 3 mesece po 6% in plačuje rentni davek iz svojega. Vložne knjižice vseh drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar in se obrestovanje ne prekine. V to hranilnico nalagajo sodišča in občine ter župni uradi denar mladoletnih, skrbilencev, preklicancev, ustanov in drugih javnih zakladov, varščin in zapuščin. Posojuje svoj denar na posestva in občinam proti amortizaciji in na menice proti mesečnemu odplačevanju. Hranilnica je pod nadzorstvom kr. banskega komisarja.

Delniška družba pivovarne

Union

Pivovarna in sladarna. — Tovarna za špirit in kvas v Ljubljani I. Poštni predal 45. — Podružna pivovarna (preje T. Götz) v Mariboru. — Priporoča svoje izborne izdelke in sicer svetlo in črno pivo v sodih in steklenicah. — Pekovski kvas. — Čisto rafinirani špirit.

Ljubljana

Telefon: LJUBLJANA 2310 in 2311 MARIBOR 2023

Brzjavni: Pivovarna „UNION“ Ljubljana Pivovarna „UNION“ Maribor

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10 349.

Zaradi nesreče inventurna odprodaja

manufakturnega in konfekcijskega blaga po gl. boku znižanih cenah. — Se vladno priporoča

Marija Rogelj, Sv. Petra cesta št. 26 Ljubljana

Službe iščejo

Kuharica

za vsa hišna dela išče službo k dvočlanski družini v mestu. Ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Zanesljiv« št. 4502.

Kot skladiščnik

sluga, vratar, tekač, polnik, hišnik ali slično zaposlenje išče mož, srednje starosti, nekadilec, trezen in zanešljiv, govori slovensko, nemško, italijansko, rusko in francosko. Cenj. ponudbe na upravo pod »Uporaben« št. 4627.

Spretna krojačica

išče takojšnje namestitve. Cenj. ponudbe pod »Marjiva« št. 4624.

Za majhen honorar

bi uradnica opravljala pisarniška dela po 6 zvečer. Ima stroj. Ponudbe na upravo pod št. »300«.

Dekle

vajeno vseh hišnih del, zna tudi šivati, želi mesta v kakšni mali trgovini ali kot sobarica k mali družini. Naslov se izve v upravi pod št. »4608«.

Deček

s Primorskega, star 15 let, se želi izučiti mizarstva. — Naslov v upravi pod št. 4470.

Krojaški pomočnik

pošten, vajen malih in velikih kosov, išče stalno mesto za takoj. Naslov pove uprava pod št. 4529.

Otroška vrtnarica

vzgojiteljica, išče mesta službe. Naslov pove upr. lista pod št. 4604.

Oskrbovalec

motorjev, več vseh el. inštalacijskih del, samostojen v popravilih in montaži el. motorjev, razume se tudi pri Diesel-motorju, išče primerne službe pri kakšni manjši električni centrali ali pa pri večjem podjetju kot električar, kjer bi tudi lahko oskrboval čistilno napravo proti kotlovcu in vršil tozadavne vodne analize. Cenj. ponudbe na upravo pod »Dober delavec« št. 4628.

Mlinar

samski, z večletno prakso išče mesto mlinarja, ali vzame mlin v najem. — Naslov v upravi lista pod št. 4575.

Mlinar

z dobrimi spretnostmi, vojašine prost, sposoben vseh popravil, išče službo. Želim se priučiti tudi v valjenem mlinu. Pod upravo lista »Nekadilec« št. 4649.

Sirar

dobro izučen v mlečnih izdelkih, zmožen tudi voditi razne poslovniške posle, išče službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sirar« št. 4666.

Kuharica

starejša, samostojna, vajena vsakega dela, zna šivati, išče službo. Naslov Marija Kolšek, Ruše 121.

Gospodinja kuharica

starejša, z dolgoletnimi spretnostmi, išče službo k finemu samostojnemu gospodu ali gospe. Vajena le tudi v trgovini, gre v mesto ali tudi na deželo. Vprašati je: Vodnikov »4« 4/12.

Krojaško vajenka

takoj sprejme damska krojačnica B. Pavlovič, Poljanski nasip 10.

Mizarskega vajenca

krepkega, takoj sprejem s vsi oskrbo. Alojzij Ferbežar, Smarje pod Ljubljano.

Vajenca

za ključavničarsko obrt, s hrano in stanovanjem, takoj sprejme Ciril Podraž, ključavničar, Ig 147

Šofer

za tovorni avto, trezen in zanesljiv, se išče. Ponudbe pod št. 4648.

Sedlarski in tapetniški

pomočnik se sprejema pri Andreju Hriberniku, Pravalje.

Vrtnar

mlad, samostojen, za privatno hišo, se išče. Vprašati: Hotel »Zamorec«, Jančar, Maribor.

Vajenca

za krojaško obrt sprejemem. Hrana in stanovanje pri mojstru, drugo po dogovoru. Josip Setina, krojaški mojster — St. Vid n. Ljubljano.

Dva klepar. vajenca

sprejme proti plači — A. Golob, Ljubljana, Puharjeva ulica 3.

Vajenca

za krojaško obrt sprejme I. Golter, Stožice, Ježica pri Ljubljani. Hrana in stanovanje pri mojstru. Drugo po dogovoru.

Vajenca

za mizarstvo obrt sprejme Andrej Drinkovič, Vič-Glince cesta XVII št. 4.

Povzvedbe

Kdo ve?

Meseca marca je izginilo iz Trbovelj 17 let staro dekle drobne, visoke postave, rumenih las, Jožeta Guna. Ako bi kdo kaj vedel o njej, naj sporoči podružnici »Slov.« Trbovlje.

Kdor bi kaj vedel

kje se nahaja Franc Kovčič, pristojen v Vukovino, kateri je lansko leto odšel iz Litije, naj sporoči na naslov: Karolina Kovčič, Jesenice št. 64, Gorenjsko.

Zastoj dobri vsak,

ki kupi v modni trgovini Jesih, Pražakova 15 (bližina železniške direktije), za 100 Din blaga — predtiskani prtiček.

Zahvala.

Zahvaljujem se tem potom g. dr. Romanu Lesniski, okrož. zdravniku v Mozirju, kateri mi je z velikim prizadevanjem in njegovo zdravniško spretnostjo rešil gotovo smrti mojo zeno Franciško. — Franc Hren, Nazerje pri Mozirju.

Pouk

Krojači, šivilje,

nešvilje! Ne zamudite ugodne prilike, da se priučite novih krojev, brez katerih vam ne bo mogoče delati moderne garderobe. Posetite sem inženirstvo, ki ogleda kroje, modele, katere bom poučeval. Damam za samopoučbo specialen lahki pouk. Pričetek 8. maja. Revnejšim znižano. Krujno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19, generarno zastopstvo modnih listov.

Kupimo

Iščemo knjigo:

Pomladansko cvetje — spisal Vekoslav Raič leta 1871. — Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana.

Srebrne krone

stare zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Vsakovrstno

zlato tucenje

po najvišjih cenah

CERNE: tvelet. Ljubljana. Wolfova ulica št. 3

Vsa

trgovska

oprava

za specerijsko trgovino se kupi. Ponudbe pod A. J. 15 na podružnico »Slovenca« v Celju.

Širite »Slovenca«!

Stanovanja

Solčno sobo

meblirano, z zajutrkom, išče boljši gospod v sredini mesta za takoj. Ponudbe na upravo pod »Takoj« št. 4625.

Letovišarske sobe

s kuhinjo se oddajo v najem na Gorenjskem, za dva ali tri mesece. Cena po dogovoru. Naslov v upravi pod št. 4528.

2 sobno stanovanje

opremljeno (3 postelje, 1 divan), 5 minut od kolodvora na Jesenicah, oddam v najem od 15. maja do 1. oktobra. Naslov v podružnici »Slovenca«, Jesenice.

Stanovanje

2 sobi išče tričlanska družina. — Ponudbe na upravo lista pod »Junij« št. 4599.

Stanovanje

dveh sob in kuhinje oddam s 1. majem samo odraslim osebam. Vodo-vod v hiši. Selo, Predovčeva 15.

Prazne sobe

takoj oddam. Marmon-tova ulica 19.

Stanovanje

2 sobi, kabinet, kuhinja, shramba, elektrika, vodovod, oddam s 1. majem. Naslov pod št. 4635.

Stanovanje

1 ali 2 sobi, kuhinja in shramba se odda takoj pri Sv. Križu 67.

Dva prostora

prilagodljiva za stanovanje ali pisarno, na Jesenicah, oddamo. — Pojasnila v Osrednji vinarski zadrugi, Kongresni trg 2.

Stanovanje

soba in kuhinja, se odda v Dravljah, Rakova pot št. 135.

Lepo stanovanje

treh eventual. dveh sob, s kopalnico — oddam s 1. majem. — Naslov pod št. 4714.

„POSEST“

Realiteta pisarna, dr. z o. z.

LJUBLJANA

Miklošičeva cesta 4,

odda v najem

sledeča stanovanja:

Trisobna: mesto, 900 Din in 800 Din, strogi center, komfort, avgust, 2000, 1700, 1500 Din, pri »Stadionu«, 1100 Din, Siska, 900 Din, Moste, 600 Din, Trnovo, 1200 Din. Dvosobna: kabinet, Sp. Siska, 700 Din, Bežigrad, 900 Din, za junij. Dvosobna: Siska, 650, 750 Din, Trnovo, 800 Din, Moste, 500 Din, 400 Din, St. Vid, 300 Din, Rožna dolina, 450 Din, mestni del Rožne doline, 850 Din. Enosobna: Sp. Siska, 490 Din, Zg. Siska, 400 Din, Izan-ska cesta, 300 Din, opremljeno, center, 900 Din, Vič, 250 Din, 1 uro od mesta, 250 Din, Mirje, 500 Din.

Poleg tega več opremljenih in praznih sob, lokalov itd. v največji iz-beri.

Restavracija

tik kolodvora pri Dev. Mar. v Polju, popolnoma urejena, z novim inventarjem, z najpomembnejšim krajem, tik farne cerkve, se da s 1. majem v najem. Tudi prostor za trgovino na razpolago. Dobremu kupcu se tudi prodaja. Najugodnejša prilika. Ponudbe na lastnika Janeza Demšarja — Slape.

Inserati

v »Slovencu«

imajo največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ima največji uspeh.

ALI POZNATE ENO IN VEČBARVNI

BAKROTISK

TO NAJLEPŠO TEMNIKO MODERNEGA ILUSTRACIJSKEGA TISKAT OGLETE SI DOSEDANJE ŠTEVILKE, ILUSTRIRANEGA SLOVENCA" REVIZIJE "ILUSTRACIJA" IN DR., KATERE JE TISKALA

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Ako želite dati v tisk Vaše ilustracije, n. pr. v zvezi s: razpisne, albume, prospekte in dr., odločite se za bakrotisk in zahtevajte od Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani polasniata glede cen in izvršitve

Mesar. pomočnika

izvežbanega v sek. mesa, prostega voj. sprejemem. Vpoštevajo se samo do-bra spravevala. Naslov: Domobranska cesta št. 7.

Torbarski pomočnik

dobra moč, se sprejme. Dopisi na Ivan Kravos, torbarska delavnica, Maribor.

Dobro vzgoj. dekle

ve starosti 18—25 let, se takoj sprejme k fini mestni družini. Veselje mora imeti do pospravljanja finih sob in do kuhanja. Biti mora velike postave, zdrava in snažna, lepega mišnega obnašanja in za delo pridna. — Naslov v upravi pod št. 4707.

Kuharica

ki je bila več let v odlični hiši, se sprejme proti dobri plači v zelo dobro hišo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4678.

Pisar. praktikančinjo

z znanjem knjigovodstva, stenografije in nemščine iščemo. Obširne ponudbe nasloviti na: Tehnična pisarna, Ljubljana, poštni predal 307.

Dekle

nad 20 let, najraje z de-želo, zdravo, pridno, raz-umno, ki je v Marijini družbi, iščem za vsa hišna dela. — Ponudbe na upravo pod »Služba« št. 4622.

Mlažje dekle

sprejemem za hišna dela, ki bi bila tudi sposobna streči v gostilni. Naslov pod »Poštenost« na upra-vo »Slovenca« v Mari-boru.

Zasluzek

Samo znamko

za odgovor pošljite, pa Vam pošljemo pojasnila in prospekte radi stalne-ga zasluzka takoj. Breza, Ljubljana, poštni predal 245.

2500 dinarjev

zaslužite najmanj meseč-no, če obiskujete v Vašem okolišju ljudi! — Tovarna Vega, Ljubljana, poštni predal 307. — Priložite znamko za odgovor!

Ne verjemite nikomur

Zahtevajte od nas, pro-spekte o dobičkanosnem in lahkem hišnem obrtu in naslove onih, ki se z njim že bavijo in se pre-pričajte sami o stanju stvari in možnosti za-služka. Ponudbi je treba priložiti znamko za od-govor. Zadruga jugoslov. pletilcev, Osijek.

Objave

Izjavljam,

da ni res, kar se je go-ovorilo o gospodini Viki Dovžan. — M. S.

Dražbeni oklic.

Na prostov. javni dražbi dne 10. maja ob 13 se prodaja dobrodoča gostil-na Dolinar v Poljanah nad Skofjo Loko, po do-mače pri »Polonovcu«, in poleg stoječa hiša, ki je zelo pripravna za vsa-kovrstnega obrtnika. — Prodasta se skupno ali posamezno. Dražbeni po-voji so razvidni na licu mesta.

Denar

Starejša samica

ali samec dobi do smrti hrano in stanovanje, če za dve leti posodi Din 10.000 proti 9% obresti, z zastavo zemlji. Naslov v upravi pod št. 4486.

Iščem družabnika

ali družabnico s kapita-lom 30.000 Din za trgo-vino z mešanim blagom na deželi na Dolenjskem v dobro idočem kraju — ali upokojenega gospoda, osamljenega gospo z do-smrtno oskrbo. Ponudbe na oglasni oddenek »Slo-venca« pod »Podjeten in preskrbljen« št. 4578.

Priporočamo

izredno poceni

Blago za obleko in kompletno podlogo:

Sportni-mode ševiot 3 m blaga in celotna podloga za Din 298-

Modni polkamgarn, kupon 3 m in kompletna podloga za Din 445-

Modni čisti kamgarn, kupon 3 m in kompletna podloga Din 575-

Velika izbira -- priznано dobro blago!

Pri takojšnjem plačilu popust — sicer plačilne ugodnosti!

Specielna trgovina sukna in krojaških potrebščin

Novak - Ljubljana

Kongresni trg št. 15. Nasproti nunske cerkve

Domače ognjišče

Pravni nasveti

Prenehanje plačevanja alimentov. F. V. B. — Imate v Avstriji nezakonskega otroka in plačujete zanj 160 Din (20 šilingov) mesečno. Deček je star 14 let. Kdaj preneha dolžnost vzdrževanja? — Preživnino ste dolžni plačevati tako dolgo, dokler se otrok sam ne more preživljati. Če mislite, da se že otrok sam lahko preživlja, n. pr. kot pastir, hlapčič itd., vložite tozadevno vlogo na varstveno sodišče, ki bo o tem obvestilo varuha, da se ta izjavi, ali se strinja z ustavitvijo nadaljnjih plačil. Če varuh na Vaš predlog ne pristane, morete le s tožbo doseči ugotovitev, da niste več dolžni plačevati preživnine, ker se otrok že sam lahko preživlja, kar boste v tožbi morali dokazati.

Kanalizacija. P. P. St. J. — Mimo Vašega posestva bo občina izvršila kanalizacijo s cemeunimi cevmi. Pred leti pa ste sami dali položiti za prehod na posestvo dve cevi, ki jih Vam bočejo vzeti in drugod uporabiti. — Če ste sporni dve cevi pred leti sami kupili, Vam jih tudi sedaj občina ne more vzeti.

Brezobrestno posojilo. L. C. in drugim. Iz pravil »Jugradac« je točno razvidno, kako se deljujejo članom »brezobrestna« posojila. Če se tudi računajo razni prispevki, ki jih morate vplačati, predno prejmete posojilo, kakor tudi režijski prispevek, ki ga morate plačevati, dokler ne odplačate posojila, se kljub temu tožnega računa za posamezni slučaj ne more vnaprej napraviti. Povsem nedoločen je namreč za posameznika čas, kdaj pride vrsta nanj za izplačilo zaprosenega posojila. To povsem zavisi od hitrega ali počasnega pristopanja članov. Če imate srečo, da prejmete izplačano posojilo po prvem letu čakanja, boste plačali za »brezobrestno« posojilo kljub temu dejansko 3% obresti. Če pridete na vrsto po petih letih, plačate dejansko 9% obresti. Če takoj potrebujete posojilo, ga najamite pri domači posojilnici.

Priposestovana pravica vožnje. F. V. T. — Posesnik si je pridobil po 50 letih pravico do vožnje po bližnjici. Pozneje pa je pridobil gozdno parcelo. Vprašate, če ima pravico tudi in nje voziti drva po pridobljeni poti. — Važno je, kakšne vožnje je ta posestnik skozi 50 let opravljal po bližnjici. Če je n. pr. vedno vozil po bližnjici le ob času košnje seno in otavo, je pridobil pravico do teh voženj. Če pa je vozil po bližnjici vse, kar je potreboval za svoje gospodarstvo, torej tudi drva iz drugih gozdov, je s tem priposestoval pravico služnosti za vse vožnje in mu te pravice ne boste mogli brniti.

Priposestovanje dela njive. L. F. K. — Poseđujete njivo, ki jo v sedanjih obliki uživate že 20 let; pred Vami pa jo je Vaša teta ravnotako uživala skozi 40 let. Sedanji mešaj pa trdi, da uživate njivo preko mapne meje v njegovo škodo. Po svojem odvetniku Vas je pozval, da se zglasite pri njem, mu pojasnite, zakaj tako uživate njivo in mu plačate dosedanje stroške 100 Din, drugače da Vas toži. — Če ste res sami s svojimi posestnimi predniki nemoteno sporni konec njive uživali več kot 30 let, ste s tem priposestovali tudi ta konec njive. Lahko se zglasite pri mejašem zastopniku. Tudi s tožbo Vas nasprotnik ne bo mogel prisiliti k plačilu stroškov, ki jih niste Vi povzročili.

Zadeva stranišča. A. L. — Radi nepravilne izpeljave stranišne odvodne cevi se je ta cev ponovno zamašila, kar ste sproti javljali hišnemu gospodarju. Ko ste pred dvema leti sami skušali urediti odtok, se je pri tem odkrulo koleno cevi in je to dal gospodar po zidarju popraviti. Sedaj Vam je ga gospodar stanovanje odpovedal in zahteva od Vas napravo novih stranišnih cevi. — Hišni gospodar je dolžan vzdrževati in najemu dano stanovanje in prilikline v takem stanju, da odgovarjajo svojemu namenu. Če bi namenoma n. pr. pokvarili straniščno cev, ste dolžni plačati tozadevno škodo. Ne more pa od Vas zahtevati gospodar napravo vseh novih cevi.

Pravice najemnika. R. L. D. — Kot najemnik stanovanja ste dali v eni sobi postaviti toplo dar, v podstrešju pa ste svoj oddelček dali obiti z deskami. Vprašate, če smete te stvari pri izselitvi vzeti s seboj. — Dolžni ste ob izselitvi pustiti stanovanje v takem stanju, v kakšnem ste ga prevzeli. Toplo dar smete vzeti proč, ravno tako deske na podstrešju. Morate pa zidovje spraviti v prejšnje stanje.

Katehetske nagrade. A. B. S. B. — Glede katehetskih nagrad je banska uprava že junija 1930 odredila, da jih imajo kriti občine. Ako občine niso mogle kriti teh nagrad iz tek. proračuna, so imeli krajevni šolski odbori pooblastilo najeti posojilo, ki ga je bilo kriti v prihodnjem proračunu. Zato je izgovor šolskega odbora, da v občinski blagajni ni denarja za to nagrado, ničev. Obrnite se v tej stvari na bansko upravo.

Začasna nesposobnost za vojaško službo. I. K. K. — Kam se Vam je obrniti, da čimprej izpolnite vojaško obveznost, ker so Vas pri naboru spoznali za časno nesposobnega? — Če Vas naborna komisija ne spozna za sposobnega, ne morete samo radi Vaših domačih razmer v vojaško suknjo. Če bi radi pred ženitvijo zadostili vojaški dolžnosti, boste že morali z isto počakati, da Vas pri rednem letnem naboru spoznajo za sposobnega, najkasneje do 25. leta starosti. Kakšna prošnja Vam ne more pomagati.

Sprejem v državno službo in vojaška obveznost. F. P. P. — Zakon o uradnikih določa, da sme biti sprejet v državno službo, kdor je poleg drugih pogojev po dovršenem 21. letu starosti odslužil obvezni rok v stalnem kadru, razen če je po odredbah zakona o ustroju vojske in mornarice kot člani hranitelj nesposobnih zadržarjev ali kot

stalno ali začasno nesposoben oproščen službe v stalnem kadru; odnosno če je zavezan vojnici, da dokaže, da je plačal vojno. Mnenja smo, da je ta določba popolnoma jasna in ne potrebuje razlage.

Banovinska taksa na sečnjo gozdov. L. Z. S. — Banovinska taksa na sečnjo gozdov znaša 2% od prodajne cene lesa ali od vrednosti posekanega lesa, namenjenega za prodajo. Ta taksa se ne plačuje, če izkupišek za posekani les v enem koledarskem letu ne presega zneska 10.000 Din. Prav tako se taksa ne plačuje od lesa, ki ga lastnik poseka za lastno uporabo, ali ki ga kot industrijec vzame iz lastnega gozda in porabi kot surovino za industrijski izdelek. To takso plačuje praviloma kupec, lastnik pa, če predeluje les zaradi prodaje ali če enkratna prodaja lesa ne presega zneska 10.000 Din, mora podati prijavo le prodajalec. V prijavi je navesti ceno ter predložiti kupno pogodbo in prepis. Prodajalec jamči za takso, če ni prodaje prijavil. Če še sedaj mogli zahtevati kakšno odškodnino za internacijo ob času vojne.

C. L. P. Ne poznamo zakona, po katerem bi se pojavilo zoper napovedano prodajno ceno osnovani pomisleki, ugotove vrednost lesa po potrebi okrajni šumarski referenti. Če znaša ugotovljena vrednost 20% več nego prijavljena, plača stroške za ugotovitev oni, ki je podal napačno prijavo.

Za naše zdravje

Utrjevanje

je bilo že večkrat omenjeno in razmišljanje o njem obljubljeno. Ko prihaja sv. Jurij v deželo, nastopa čas, ko smemo brez škode in nevarnosti pričeti z utrjevanjem svojega telesa. Utrjevati se da telo, ki je mehko, to je mehkuzno, preobčutno ali slabotno. Utrjevati moramo telo v različnih smereh. Brali smo o staroveškem kralju Mitridatu, ki se je tako utrdil, da mu noben znani strup ni mogel škodovati; vedno slišimo o indijskih fakirjih, ki so utrjeni zoper bolečine; na kmetih in raznovrstnih telesnih delavcih občudujemo utrjeno delavno moč, pri športnikih včasih utrjeno moč, včasih utrjeno vztrajnost, včasih utrjeno mirnost in smirnost nevarnostih; pri materah in bolnišniških strežnicah neutrudno utrjenost v bedenju in požrtvovalni strežbi. O vseh teh in podobnih utrjevanjih ne bomo razmišljali na tem mestu, marveč samo o utrjenosti proti toplotnim premembam, kakor nam jih prinašajo vreme, stanovanjske in poklicne razmere, naše življenjske navade in razvade.

Da razumemo

bistvo utrjenosti,

moramo poznati tozadevni ustroj telesa, kako gošpodari s toploto. Človek ima v svojem telesu vzorno izvršeno osrednjo kurilno in ogrevalno napravo, ki daje telesu v celoti in posamičnim udom in organom toplino, potrebno za njihovo delovanje. Toplota se tvori z izgorjevanjem hranilnih snovi (ponajveč v mišicah in žlezah). Kri jo s svojim naglim kroženjem prenaša in porazdeljuje povsod po telesu. V notranjosti (drobni, možganih) znaša toplina 38°—39° C, na površju za 2° manj. Ako se temperatura zviša za 3°—4°, nastopi velika nevarnost za telo, zakaj nekateri, za življenje važni organi, prav posebno možgani, ne prenašajo radi svoje izredno nežne sestave zvišane toplote, strjevat se začne neke beljakovinske sestavine že pri 42° C, živčna stanica obnemore in ustavi svoje delovanje trajno. (Tak je vzrok smrti pri vročinski kapi.) Znižanje toplote pod pravno mero prenašajo organi dokaj bolje; ustavljajo pač svoje delovanje in tudi nekako otrpnejo, a se po prestali opasnosti opomorejo. Kolikokrat najdemo zmrznjena čez brez zavesti in z ledeno mrzlim telesom, ki ne nudi več znakov življenja, pa ga s previdnim ogrevanjem in umetnim dihanjem spravijo spet do življenja brez trajnih okvar;

V zdravem telesu in pravih razmerah pa ne koleba temperatura navzgor ali navzdol, marveč se drži gori označene višine 36°—37° C na površju in za 2° C več v notranjosti, in sicer stalno navzile menjajočim se okoliščinam v notranjosti telesa in zunanjega sveta. Stalna toplina, ki je za redno in nemoteno delovanje telesa nujno potrebna, se da vzdrževati, ako točno posluša v nas naprava za uravnavanje ali regulacijo toplote, naprava namreč, ki odvaža toploto pri obilju in jo zadržuje pri nedostajanju.

Tako ravna telo ali regulirano napravo telesne toplote imamo v svojem živčnem — žilnem sestavu, napravo, ki deluje sicer podzavestno, a zelo točno in zanesljivo, ako jo pametno rabimo in ne zanemarjamo.

Koža — ravnalka toplote.

Ko nam je vroče, močnejše in hitreje dihamo, s segretim izdihanim zrakom odvajamo že nekaj odvišne toplote. A ta ravnalka naprava je malenkostna v primeri s kožo, ki je glavna ravnalka telesne toplote. Ko nam je vroče, nam koža nekako zabrekne in pordeči, kar pomeni, da se je gosta žilna mreža, ki prepleta kožo, s krvjo napolnila; hkrati seve so se morale žile v notranjosti zožiti. Ker je kri nosilka toplote, se telesno površje izdatno segreje, notranjost primerno ohladi. Na površju pa se toplota lahko izžariva na okolico in tako se telo v celoti ohlaja. Ako je vročina bujša, začne koža še z izdatnejšim uravnavanjem toplote, iz nešteti žlez znojnic puhti para, kmalu tudi drobne kapljice, ki orošajo in močijo kožo kot znoj ali pot. Mokra koža pa se kajpada hitreje in močnejše ohlaja, ker na topli koži pot izhlapeva, izhlapevanje pa veže toploto, ali kakor pravimo, hladi.

Ako nas zebe, je naše dihanje bolj plitvo (ali počasno) in redko, a glavno vlogo za varovanje telesne toplote proti shlajenju prevzame koža. Koža zbledi in nekako omahne, ker se krvno žilje v koži skrči in požene kri proti notranjosti, kjer je bolj varna proti premrženju. Nižjo količino kože in površni organi prenašajo brez

še enkrat: prodajanje zdravil. G. B. Z. — Zakon določa, da smejo zdravila izdelovati in dati v promet: javne lekarne, bolniške lekarne, trgovine z zdravili (drogerije) na debelo, in kemijsko farmacevtske tvornice. Ker mora biti oseba, ki v teh obratih kvalificirano v smislu predpisov, ni verjetno, da bi vi dobili dovoljenje za prodajo zdravil na debelo. Obrnite se pa v tej stvari na bansko upravo.

Skrajšanje vojaške službe. R. H. L. — Skrajšanje vojaškega roka na šest mesecev sploh ni mogoče drugemu, kakor bogoslovcu z dovršenim bogoslovjem ali fakulteto. Ker ima Vaš sin odslužiti devet mesecev, ima že itak »skrajšan« rok. Če bi ga pa smatrali za vašega hranilca, bi bil pa sploh oproščen. Za hranilca bi pa smatrali vašega edinega sina le tedaj, če bi bil vaš moč nad 60 let star ali popolnoma nesposoben, če ne bi plačeval nad 120 Din neposrednega davka na leto in če bi bil sin res hranitelj družine. Samo vsled tega, ker od 1. 1927 živite ločeno od moža, sina ne bo mogoče smatrati za hranilca, ker je moževa zakonita dolžnost, da vzdržuje ženo in, če tega noče prostovoljno, ga žena lahko s sodnijo prisili.

Obdelava njive za sosedovim plotom. F. O. — Sosed zahteva, da morate fižol na svoji njivi vsaditi pol metra proč od sosedovega plota, da bo mogel v slučaju potrebe plot popravljati in ker mu fižol dela senco. — Ta sosedova zahteva je očitno gola šikana, za katero sosed v slučaju pravde pač ne bo našel opore pri sodišču. Če nima sosed za svojim plotom na vaši njivi kakšne služnostne pravice (poti ali podobno), vi lahko fižol vsadite do meje.

škode, da je le drobje oskrbljeno z zadostno toploto. Ko preli nevarnost, da bi se telo še bolj ohladilo, priskoči koža na pomoč. Oblje nas »kurja polit«, to je na prej gladki koži se pojavijo nešteti brbončki ali grbice, nastale radi tega, ker so se dvignile vse kožne dilačice navpik. Ta dvig kožnih dilačic povzroča mišice v koži, s skrčenjem teh mišic se napravi nekaj toplote več v telesu. Ako to segreje ne zadošča, pride na pomoč še drugo telesno mišičje, Loti se nas trepet, to je neprostovoljno, nekako krčevito krčenje in stezanje mišic v željstih, v udih, včasih po vsem telesu. Trepet preneha, ko se je s trepetanjem (mišičnim delovanjem) napravilo dovolj toplote v telesu. Seve, zavesten človek ne čaka, da ga za-grabi trepet, marveč začne, ako nima drugih sredstev za segretje na razpolago, s hotnim gibanjem.

Mehkuznost.

Vloga naše kože kot ravnalka ali regulatorke telesne toplote je menda s tem dovolj povdarjena, označena pa je tudi vloga obleke, obutvi in odeje, ki naj bodo koži samo v pomoč, a ki naj je ne nadomeščajo, ker je ne morejo. Kdor kožo zamenja, da izroča njeno delo odelu, jo mehkuzi in bo navzile vsej opreznosti imel sitnosti in škodo, zakaj tolikokrat ne more preminjati obleke, kolikorkrat se spreminja toplina v telesu in zunaj, zdaj se pregreje, zdaj shladi, kar je združeno ne samo z neprijetnimi občutki, marveč tudi z zdravstvenimi okvarami.

Koža nas zanesljivo varuje premraženja in pregreja, ako je tej nalogi vajena. Utrjen je oni človek, čigar koža zmora izravnavati vse toplešne razlike vremena, poklicnega dela in življenja sploh brez nevarnih občutkov in brez zdravstvenih nevarnosti. Čim višja je topleška razlika, ki jo koža obvladuje, tem širša in varnejša je življenjska cesta; ozke steze po življenjskih strminah so nevarne!

Navzile vsej zdravstveni prosveti se širi pri mnogih mehkuznost, pri drugih pa vodi pretirano utrjevanje do nasprotnega učinka. Utrditi se more in mora vsak, tudi bolehen in ostareli človek do neverjetne mere. Kako dosežemo tako stanje, da nam ne bo škode ne v mrazu in ne v vročini, nam pojasnijo naslednji sestavki o utrjevanju z zrakom, solncem in vodo, ki so najboljši in najcenejši pripomočki za obrambo zdravja!

Opomba. Odgovore na vprašanja in pobude »Slovenčevih« čitateljev priobčimo prihodnjič.

Modne novosti



1. Popoldanska obleka iz volnenega blaga v barvi rdečega vina: širok zvončasti ovratnik in manšeti, okrašeni s pisanim vezom. Neposredno za vratom in za pestjo še bel ovratnik odnosno manšeti iz china-kreppa.
2. Popoldanska obleka iz china-kreppa z belo ovratno in zapestno garnituro ter zeleno borduro ob robu krila.

Jedilni listi za april

(Dr. Krekova mešč. gospodinjstva šola.)

Nedelja, 26. aprila.

Kosilo: Golobja juha s praženimi žemljami. Judovska pečenka, pražen riž in grahova prikuha. Pijan kmet (šarkelj polit s kuhanim vinom) Sadje.

Večerja: špinačni puding in šunka.

Ponedeljek, 27. aprila.

Kosilo: Riž na juhi. Pečena svinjska rebca in solata. Kremove rezine. Večerja: Francoski krompir.

Torek, 28. aprila.

Kosilo: Francoska juha. Klobase brez črev s kislim žemljem. Ocvrte kašarice s šato. Večerja: Jajčna solata in pečen krompir.

Sreda, 29. aprila.

Kosilo: špinačna juha. Telečja obara in žemljini cmoki. Kompot od rabarbare. Večerja: Artičke in palačinke s šunko.

Četrtek, 30. aprila.

Kosilo: Rezanci na goveji juhi. Govedina, pražen krompir, čebulova poljvka. Zabeljen brokoli. Pomarančni kolač. Večerja: Garniran liptauer in čaj.

Petek, 1. maja.

Kosilo: Zeliščna juha z vlitimi rezanci. Ocvrte košarice nadevane s špinačo, volovska očesa, zmečkan krompir. Pečen štrukelj od rabarbare. Večerja: Ajdovi žganci z mlekom ali gobovo poljvko.

Sobota, 2. maja.

Kosilo: Ponedova juha. Mesni cmoki v paradižnikovi omaki in makaroni. Kuhanu sadje. Večerja: Narezek in solata.

Dora je bila sredi pevske ure, ko je vstopila mati.

»Ali moja hčerka dobro napreduje? Ali je upanje, da bo postala slavna pevka?«
Učitelj je pokašljeval, ker ni vedel, kaj bi odgovoril. »Je pač težko reči,« je končno dejal.
»Toda gotovo ima nekatere kvalifikacije, ne?«
»Hm — ja — no, usta seveda ima.«

Redna stolica

lahka in naravna, brez bolečin in driske, se doseže z uporabo staroznanih

KROGLJIC IZ KRVAVINE.

Domača cascara To izvrstno domače sredstvo čisti želodec, urejuje stolicu, zmanjšuje lenost in natrpanost črev. Cena skatlice močnejših 12 Din, cena skatlice slabših 10 Din. Proizvaja in razpošilja stara. l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačičev trg 20. Dobiva se v vseh lekarnah.



Najnovejši

„Sachs“

motorji, dvokolesa, otroški vozički, švaljni stroji, nosna mezni deli, pnevmatika. Ceniki franko. Najnižje cena.

„TRIBUNA“ F. B. L.

Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.



Če kupite 12 kopalnih listkov, dobite popust.
»Ali ste znoreli? Kdo pa jamči, da bom še 12 let živel.«

Cement trboveljski in dalmaški
v juta in papirnatih vrečah, nadalje vseh vrst
umetna gnojila za spomladansko gnojenje, oves,
detelje in travna semena dobite najceneje pri
Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Blago za ženske obleke
svilen, vošeno in perilo,
zadnje novosti velika izbira in znano solidne cene
R. MIKLAU - Pri Škofu
LJUBLJANA

Sobo- in črkoslikanje

vedno najnovejši vzorci na razpolago, izvršuje po cenah, hitro in okusno **Franjo Ambrožič**, Grajska ulica 3, za kavarno »Astoria«, Maribor.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.



NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Natečaj

Potrebuje vrtnarja, ki je popolnoma uveden v vse vrtnarske posle. Prošnje z dokazi o sposobnosti in sedanjem nameščenju naj se predlože ravateljstvu te bolnice najkasneje do 5. maja 1931.

V poštev pridejo samo marljivi, trezni, sposobni in zdravi ter neozhejeni, ne nad 40 let stari vrtnarji. Plača znaša 700—1200 Din mesečno, ter se določa po sposobnosti.

Poleg plače pripada vrtnarju tudi brezplačno stanovanje in hrano v bolnici. Začetno nameščenje je poskusno, ako pa bo sprejeti vrtnar odgovarjal vsem pogojem, bo nameščen stalno s pravico do pokojnine.

P a k r a c, dne 22. aprila 1931.

Ravnateljstvo banovinske bolnišnice.

Prvi dve knjigi

„Leposlovne knjižnice“

iz knjižnih zbirk Jugoslovanske knjižarne:

Feliks Timmermans

Župnik iz cvetočega vinograda

Francois Mauriac

Gobavca je poljubila

sta razprodani!

Novi naročniki dobé mesto navedenih po izbiri druge knjige naše založbe v enaki višini cene

Marla Ostenso

Klic divjih gosi

smo natisnili v povišani nakladi ter je ta knjiga tudi našim naročnikom „Leposlovne knjižnice“ na razpolago, dokler še traja zaloga

Ta izredni uspeh „Leposlovne knjižnice“, za katero ostale naše knjižne zbirke ne zaostajajo mnogo, Vas prepriča, da se morate

takoj naročiti

ako se doslej še niste naročili!

Prospekte pošilja brezplačno

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA, Ljubljana

Polytechnična univerza — Paris

20. leto.

Studij za inženjerje »In Absentia«. Oddelki: gradnja avtomobilov, aeroplanov, elektrarn, železobeton. Centralna kurjava. V nemškem in v francoskem jeziku. Krajši študij za kandidate s posebno predizobrazbo. — Pravila in programe daje: General-Sekretariat, dept. L. S. 38, rue Hallé, Paris.

VATA

tudi po 50 kg bale, vedno na razpolago. — Zahtevajte vzorce in ceniki — **TOVARNA VATE, Maribor.** Dravska ulica 15.

Modni kamarni, sportni ševji, ZA FINE OBLEKE.
Velika izbira, ugodne cene.
R. MIKLAU - Pri Škofu
Ljubljana

Naznanilo

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem svojo krojaško obrt in konfekcijsko trgovino preselil na Sv. Petra cesto št. 25 (hotel tratnik).

Priporočam se slav. občinstvu za mnogobrojni obisk, s pripombo, da bom glede postrežbe, točnosti in najnižjih cen v popolno zadovoljnost ustregel.

Obleke bom izdeloval po najnovejšem kroju. — Likanje od obleke 15 Din. — S spoštovanjem **IVAN MOHORIC, krojaški mojster.**

Najbolje kupite
šivalni stroj in kolo
za dom, obrt in industrijo samo
GRITZNER-ADLER



Svicaški pletilni stroj „Dubled“
Elegantna oprema, neprekinljiv material, pisalni stroji v treh velikostih.
Novosti:
Šivalni stroj
kot damska pisalna miza
Samo pri
JOS. PETELINC - LJUBLJANA
TELEFON INTERURBAN 2913
Zmerne cene, tudi na obroke

JOSIP KREGAR
TESARSKI MOJSTER
LJUBLJANA - KODELJEVO 19

se priporoča p. n. občinstvu za vsa tesarska dela in sicer: ostreže razne razpetine, različne lesene stropne, vrtnice, čebelnjake, lesene ali heraklitne stanove, hišice po naročilu. Vsa v to stroko spadajoča dela po najnižji ceni. Izvršitev točna in solidna.

MEHANILČNA
POPRAVILNICA
ZA

PISALNE - RAČUNSKO - RAZMNOŽEVALNE - STROJE
BLAGAJNE - GRAMOFONE
FOTO - APARATE

SE PRIPOROČA:

LUDV. BARAGA
LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA ULICA 6
TEL. 29-80

Earl Derr Biggers:
Kitajčeva papiga 46

»Dobro!« Madden je vstal. »Bom ukrenil, kar je treba. Čeprav, ako vam je kaj do mojega mnenja...«
»Hvala!« se je prijazno nasmejala doktorica.
»Nisem upravičena povpraševati vas po vašem mnenju, spoštovani gospod Madden. Kakor vidim, je najin razgovor končan.« Ozrla se je na papigin drog. »Kako pa je kaj Tonyju? Zelo bo pogrešal Louieja.«
»Tony je mrtev,« je robato zagodrnjal Madden.
»Kaj? Tudi Tony?« Osupla je umolknila zdrav-nica. »Tokratno vaše bivanje tukaj je pa res čudo-vito,« je rekla počasi. »Pozdravite mi mojo hčerko! Je ni tukaj?«
»Ne — ni je!«
»Škoda — tako srčkano dekle!«
»Ljubezni st! Prosim, en hip! Moj strežaj vas bo spremil do avta.«
»Ne trudite se!« se je vmešal Bob. »To prevza-mem jaz.« Šel je pred njo skozi razsvetljeno jedil-nico, kjer je čepel Gamble za ogromno knjigo.
Na dvorišču se je doktorica obrnila k Bobu.
»Neomajen človek je ta Madden! Trd ko granit! Mislim, da ga Louiejeva smrt ni prav nič pretresla.«
»Tudi jaz se bojim, da ne.«
»No, zanašam se na vas! Če o mojih podatkih ne bo obvestil sodnikov, morate vi poseči vmes!«
Mladenč se je obotavljal. »Rad bi vam nekaj zaupal: storjeno je vse, kar je mogoče, da bi se po-jasnil umor. Seveda tega ne dela Madden, temveč nekdo drugi.«
Doktorica je sedla v svoj nerazsvetljeni avto.

»Mislim, da razumem. In iz vsega srca vam želim uspeha, dragi fant!«
Eden je prijel njeno roko. »Če bi se več ne vi-dela, vedite, da je bilo najino srečanje zame izredna čast!«
Gledal je, ko je vodila svoj avto ritensko skozi odprte dveri. V izbi je zopet našel Maddena in Gambleja.
»Stara klepotulja!« je godrnjal milijonar.
»Oprostite!« ga je hladno zavrnil Bob Eden. »Ta pogumna žena je s svojima drobnima rokama na svetu storila več dobrega kakor vi z vsem svojim denarjem! Ne pozabite tega!«
»Žato pa še nima pravice, vtikati svoj nos v tuje zadeve.«
Mladenč je že imel na jeziku oster odgovor, pa se je premagal. Ura je kazala tri četrti na devet! Thorna in Eveline Maddenove pa še vedno ni bilo. Bob je čutil, da v tej sobi ni prav nič dobrodošel, vendar je ostal — radoveden, kako se bodo dogodki raz-vijali. Ob desetih se je pobral Gamble v svojo sobo, češ, da puščavski zrak utruja. Pet minut pozneje je priropotal velik avto na pokojno dvorišče, Bob Eden je pokonci sedel na stolu in njegove oči so švigale od vrat do vrat. Steklena vrata na patij so se odprla. Vstopil je Martin Thorn. Sam. Brez besedice je vrgel klobuk ter se utrujen sesedel na stol. Mučen molč.
»Ste li dobro opravili?« je veselo vprašal Bob.
»Da,« je zamrmral Thorn. Nič drugega.
Bob se je dvignil. »Sedaj grem spat.«
V svoji sobi je slišal Gambleja čofotati po vodi v kopalnici, ki je bila poleg med njegovo in profesor-jevo sobo. Poslej ne bo več sam v tem koncu. Moral bo biti previdnejši!

Kmalu ko je prižgal luč, se je pojavil med vrati Ah Kim. Bob je položil prst na usta in pokazal na kopalnico. Kitajec je razumel. Šla sta v drugi konec sobe in šepetala.
»No, kje je Evelina?«
Chan je skomizgnil. »Nova skrivnost!«
»Kaj neki je najin prijatelj Thorn počel zadnje štiri ure?«
»Menda se je ob mesečini vozil po puščavi na sprehod. Preden je odpeljal, je kazal števec dvajset tisoč petsto štiri in štirideset kilometrov. Šest kilo-metrov v mesto, šest nazaj. Ko pa se je voz vrnil, je kazal dvajset tisoč šeststo šest kilometrov.«
»Charlie, vi mislite prav na vse!« mu je občudo-vaje zašepetal Bob.
»Thorn se je vozil po čudnih potih, kjer mora biti v tleh mnogo rdeče ilovice.« Kitajec je pokazal košček gline. »To sem postrgal z voza. Morda ste tu kje blizu videli tako zemljo?«
»Ena uganka več!« je mrmral Chan.
Bob je prikimal. »Steer je pa jutri torek. Biseri pridejo, hura! Vsaj P. J. Madden misli tako. Jutri ne bo dobro z njim češenj zobati.«
Tiho je potrkalo na vrata na notranjem dvori-šču. Charlie je komaj še mogel smukniti nazaj h kaminu ter tam začel brskati, ko je vstopil Madden, proti svoji navadi neobičajno tiho.
»Vi ste...« je spregovoril Bob.
»Tiho!« Orjak je pogledal h kopalnici. »Bodite čisto tiho! — Ah Kim, poberi se!«
»Glem, gospod!« Pokorno in urno je izginil Ki-tajec.

Glasba

Harmonij

rabljen, kupi proti takojšnjemu plačilu požarna bramba v Škofljici pri Celju.

Philipsov jubilejni pianino

5 letno garancijo je najcenejši kvaliteten izdelek. Minka Modic, Ljubljana, Coizova cesta 9.

Pianino!

Iz Nemčije je prišel potnik tovarne klavirjev, ki ima s seboj v svojo reklamo tri pianine s pravim angleškim mehanizmom, katere prodaja zelo ugodno. Vprašati v hotelu »Sloven«.

Pianino

dobro ohranjen, lep glas, ceno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4674.

Posestva

Mala gostilna

stara, lep vrt, bukov gozd in njiva, zaradi bolezni naprodaj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4609.

Hiša

enonadstropna, novoizdana, eno štirisočno, parketirano, dva manjša stanovanja, elektrika, vodovod, kanalizacija in čez 1300 m² vrta, pod Rožnikom naprodaj za 285.000 Din. Naslov v upravi pod št. 4572.

Trgovska hiša

na prometni cesti, že vpeljana, naprodaj. Reflektanti naj pišejo na upravo »Slovenca« Celje pod »Sijajna bodočnost« št. 4595.

Hiša z vrtom

mesnico, klavnico in delavnico ter pritlikinami, ob avtobusni in železniški postaji, za 125.000 Din naprodaj. Naslov pod številko 4412.

Hiša

nova, podobna vili, spodaj 3 kuhinje, 4 velike sobe, klet z vodovodom, zgoraj 6 najemnikov, 8 sob, tik cerkve, pri glavni cesti, vrt s sadonosnimi (1 oral), 10 minut od farne cerkve, meščanske šole, postaje, nad 2 orala prvovrstnih njiv tik mesta, več vrst sadja in vinskih trt, po ugodni ceni takoj naprodaj. Ivan Lender, Slov. Bistrica.

„POSEST“

Realitetna pisarna, družba z o. z. LJUBLJANA Miklošičeva cesta št. 5

PRODA:

Hišo, novoizdano, vili, elično, dvostanovanjsko, ves komfort, 900 m² vrta, bližina Tobacne tovarne, 220.000 Din. Hišo, predvojno, 1100 m² vrta, blizu bolnice, 265.000 Din. Hišo, novoizdano, visokopritlično, dvostanovanjsko, pritlikline, lep vrt, pri Kemični tovarni, 160 tisoč Din. Hišo, novoizdano, tristanovanjsko, lep vrt, ob Vodovodni cesti, 290.000 Din. Hišo, novoizdano, tristanovanjsko, 400 m² vrta, 215.000 Din. Kodeljevo. Hišo, visokopritlično, tristanovanjsko, 1700 m² vrta, Vič, 110 tisoč Din. Hišo, visokopritlično, novoizdano, dvostanovanjsko, 700 m² vrta, Pod Martinovo cesto, 220.000 Din. Hišo, dvostanovanjsko, delavnica, 1800 m² zemljišča, primerne za stavbišča, v bližini nove remize, 125 tisoč Din. Hišo, vili, enonadstropno, novoizdano, eno štirisočno, dve manjši stanovanji, velik vrt, Podrožnikom, 285.000 Din. Stavbne parcele: Na Friškovec 800 m² po 140 Din, Kodeljevo 400 m² po 50 Din, pri Sv. Krištofu 600 m² po 125 Din, ob Staničevi ulici 600 m² po 77 Din, za Bežigradom 1200 m² po 65 Din in 1000 m² po 60 Din, pri novi cerkvi v Sp. Šiški, vogalno, 800 m², po 100 Din, pri Taboru, 800 m², za zidanje enonadstropne hiše, po 200 Din. — Poleg tega več drugih stanovanjskih, trgovskih, gostilniških hiš, kmečka posestva, graščice, industrije itd. v najnižji ceni.

Hiša

nova, se poceni prodaja. Potrebni 10.000 Din. Stanovanje takoj. Studenci, Maribor, Ob izvirkih.

Hiša

zidana, s tremi sobami, eno kuhinjo, z gospodarskim poslopjem ter pritlikinami, v dobrem stanju, velik vrt in gozd, se poceni prodaja. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Pet posestev

v Dravogradu in v Kottljah pri Guštanju na Koroskem naprodaj. V Dravogradu vse na ravni in v dobrem stanju, poleg lepi sadonosniki, travniki, njive, gozdovi. — V Kottljah malo na hribu, poleg tudi gozd, lepa polja in travniki. Cena za ta posestva v velikosti od 20 do 120 oralo je 110 do 550.000 Din. Pavel Sedovnik p. d. Dular, Vir, Dravograd.

Zemljišče s hišo

lepo, veliko do 9000 m² — Zaloška cesta, Moste, primerno tudi za večje obrtnike, poceni prodaja Franja Snoj, Ljubljana, Prešernova ul. 30.

Hiša

3 stanovanjsko v Ljubljani prodam. Potreben kapital 100.000 Din. Naslov v upravi lista pod št. 4495.

Stavbena parcela

največ 400–500 m² kupim v predmestju Ljubljane. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Predmestna stavb. parcela« št. 4500.

Posestvo

na Stajerskem, blizu železnice, najraje v bližini Celja, kupim. Ponudbe s ceno je poslati na Jožef Smolej, Dravljica št. 143, p. St. Vid nad Ljubljano.

Hiša

z vrtom, njivo, elektriko in vodnjakom, 5 minut od okrajne ceste, 20 minut od postaje Otoče — zelo lepa solčna lega — takoj prodaja Valentin Pogacnik, Zg. Dobrava 31, p. Podnart.

Posestvo

v prijaznem kraju na Dolenjskem, 10 minut oddaljeno od postaje Stična, je naprodaj. Hiša, gospodarsko poslopje, za 14 mernikov poselje njiv in 2 orala gozda. Poizve se pri Alojziji Skubic — Škrjanec, p. Stična.

Enodružinsko hišo

s sadnim vrtom prodam za 65.000 Din. — Anton Mazovec, Kamnik — Zaprice 30.

Enonadstropna hiša

3 stanovanjska, zraven velik vrt za zemljišče in sadonosni v centru najljepšega trga se prodaja radi odstopanja v Ameriko. Cena 130.000 Din. Ponudbe na Stifter Fr., Celje, Razlagova 9.

Parcelo

477 m² veliko, prodam samo še do 1. maja za nizko ceno. Elektrika, vodovod. Naslov v upravi pod št. 4669.

Prodaj posestvo

hiša, kovačnica, vrt itd., pripravno za vsako obrt. L. Pustisek, Zdole št. 33, pri Krškem.

Hišico

z vrtom, novo, v bližini Ljubljane, se zelo poceni prodaja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4671.

Gostilno z mesarijo

v trgu, blizu rudnika — prodaja za 160.000 Din Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Posestva, graščine

od 2 do 600 oralo prodaja Posredovalec, Maribor, Sodna ulica 30.

Trgovsko hišo

prometno, pri veliki postaji, prodaja za 170.000 Din Posredovalec, Maribor, Sodna ulica 30.

Nova hiša

z vrtom in zemljiščem za reje ene krave, v okolici Ljubljane, se ugodno prodaja. Naslov v upravi pod št. 4664.

Hiše 25–70.000 Din

tudi več posestev, ugodno naprodaj. Posredovalnica »Marstan«, Maribor, Koreška cesta 10. (Priložiti 3 namke.)

Stavbna parcela

1500 m² — naprodaj pri Čiuha Ivan, Brdo 47.

Posestvo

na lepem kraju pri Mirni peči prodaja Povše, Novo mesto 4.

Razno

Plijučal

Dom dr. Pečnika za pljučne rekonvalescente (Privat - Lungenheilanstalt). Sečovo, pošta Rogaska Slatina. Prospekte 3 Din.

Avinal

za odvado pijančevanja stane 235 Din. Nikoprost za odvado kajenja pa 76 Din. Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska 3.

Pomoči! Nasvete!

v težkih življenjskih zadevah, gospodar. vprašanih daje: Posvetovalnica »Marstan«, Maribor, Koreška 10. (Priložiti tri namke.)

Starejšo žensko

s 15.000 Din vzamem v dobro dosmrtno oskrbo. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Starejša ženska«.

GRAFOLOG

s številnimi priznanji iz tu- in inozemstva. Vam hoče vse Vaše lastnosti in navade iz rokopisa povedati, ako mu še danes pišete. Za stroške lahko priložite 3 dinarje v znakmah. Dopise na upravo pod »Grafolog« št. 4550.

Kakor indijski fakir

boste s kolesom lahko vozili po želežih brez defekta, ako kupite Peralin, ki stane 15 Din in se dobi v vseh boljših trgovinah. Kjer ga nimajo, naročite direktno pri nas. Peralin, Ljubljana, Poštni predal 245. Preprodajalce sprejememo povsod.

Prodajmo

Pletilni stroj

št. 8/70 'prodaja Parzer, Trnovski pristan 14.

Naprodaj

poceni: dve skoro novi omari s predali za perilo, 1 voziček (dirca), 1 miza in 1 stojalo za rože (Blumenständer). Naslov v upravi pod št. 4623

2 postelji

hrastovi, novi, prodam skupaj ali posamezno. — Naslov v upravi lista pod št. 4497.

Pes

volčje pasme se prodaja. Jarše št. 31, p. Moste.

Pletilni stroj

(achtschloß No. 9), malo rabljen, skoraj nov se ugodno prodaja. Poizve se v upravi pod št. 4469.

Prodaj

malo rabljen pletilni stroj »Ideal« 8/50, pod ugodnimi pogoji. Kupcu odam tudi stalno tovarniško delo. Ponudbe pod značko »Dobro zaslužek« št. 4547, na upravo lista.

Puch motor

popolnoma nov, 250 kb, prodam vsled bolezni. — Zglasiti se je pri g. A. Lah, Zg. Poljskava pri Pragerskem.

Nov posnemalnik

»Libela« po nizki ceni prodam. Ponudbe na upr. lista pod »Posnemalnik« št. 4552.

Mlekarski stroji

na parni pogon, v dobrem stanju ugodno naprodaj. Naslov v upravi lista pod št. 4494.

Špargljeve sadike

erfurtski velikan in snežna glava, prodaja podružnica SVD na centralnem šolskem vrtu — Zelena pot.

Pohišto

Ne zamudite si ogledati sledeče: 1 spalnico iz češnjevega lesa, 1 spalnico iz brstovega lesa, 2 spalnice iz javorovega lesa. Kompletno, solidna izdelava, po ugodni ceni. Franc Martinec, lesna industrija, Škofljica.

Skobelnik

(Hobelbank), se prodaja po zelo nizki ceni. Mušič Franc, mizar, Menges.

Čevljarji, pozor!

Prave vzorce in gornje dele dobite pri Karlu Blatniku, Ljubljana, Hrenova ulica 20.

Ugodna prilika!

TRGOVINO z oblekami, klobuki in galanterijo ter perilom na prometni cesti v Ljubljani, blizu gl. kolodvoru prodam takoj. Ponudbe na upravo lista pod »150.000 Ljubljana«, št. 4438.

Drva

odpadki od parketov oddaja v vsaki količini parna žaga Lavrenčič & Ko Ljubljana, Vošnjakova ul. 16, za gorenjskim kolodvorom

Ključavničar. orodje

kompletno, za 4 pomočnike, z električnim vrtalnim aparatom itd., se prodaja ali da v najem z lokalom vred po zelo nizki ceni. Proda se tudi lahek avto za teže do 800 kg. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Fermum« št. 4661.

Mivko

lepo, savsko, dobavlja na vsako železniško postajo Kozjek Martin, Zbilje, p. Smlednik.

Konjsko opremo

prodaj za manjšega konja, ob enem pa tudi voz finega gnoja. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 4653.

Obročno železo

(valjanec), večja množina, v dolžinah od 4–8 m, 1–1½ mm debelo, 18 do 20 mm široko, primerno za pakovanje in škafarsko obrt, se poceni odda. Vprašanja pod »Obročno železo« št. 4642 na oglasni oddelček »Slovenca« v Ljubljani.

Kolesa

na 12 mesečna odplačala »Tovarna koles«, Ljubljana, Poštni predal 307.

Pubasto perje

čisto bobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gospe po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštenu povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Naprodaj

razni pisarniški pult, mize, 2 veliki železni blagajni (Panzerkassen), ena 2 m visoka in druga 1-10 m visoka, 2 železni avtomatični tehničari. Ob enem se oddajo v najem veliki lokali, primerni za trgovino ali pisarno. Poizve se v Ljubljani VII, Medvedova cesta 7.

Gledališki oder

kompletan, s 3 garniturnami kulis, kompletno električno napeljava in drugimi prodaja po zmerni ceni Pevsko društvo »Zora« na Ježici. Informacije se dobe v Stirnovi gostilni na Ježici št. 12.

Malo modno trgovino

prodaj na prometni točki v Ljubljani. Ponudbe na upravo pod 10.000.

Pohišto

po najnižjih dnevnih cenah, oprave ali posamezne dele, postelje, omare, kredence itd. Mizarstvo Velkavrh, Krakovska ulica št. 7, Ljubljana.

PROSTOFEN PAVILJON

ki se bo odstranil na vinskem oddelku velesejma se ugodno prodaja. Poizve se v uradu velesejma.

Sesalec prahu

(Staubsauger) »Santos«, z vsemi pritlikinami, v najboljšem stanju, skoraj nov — poceni naprodaj. Naslov pove oglasni zavod Aloma Company — Aleksandrova cesta 2/L.

CEBULCEK

ima se oddati FRAN POGACNIK, LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 36.

Pisalna miza

iz trdega lesa — dobro ohranjena — naprodaj. Frančiškanska 4/L, levo, na ogled od 2–4.

Pletilne stroje

vseh števil, na enopolletno odplačevanje! — »Persson«, Ljubljana — Poštni predal 307.

Premog, drva, koks

prodaja tudi na obroke Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Tel. 33-13.

Obrt

Ure popravljaja

z enoletnim jamstvom — Fran Korošec, urar, Sv. Petra cesta 55, preje Barvarska steza.

Pozor, dame!

Trajno ondulacije izvršuje od 100–150 Din — Salon Hešik, Ljubljana, Kolodvorska 35.

Posteljno perilo

zavese, monograme veže najcenejše umetno, mehnično in ročno. Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. Entlanje 25 par meter, specielni entel oblek, ažuriranje, predtiskanje. — »Breda« robci komad 2 Din.

»EF-A-KS«

Zahtevajte povsod priznane Effaxin-barvo za usnje in Effax-kremo. Kemično barvanje usnenih izdelkov, čevljev, torbic, suknjic, klubskih garnitur itd. Ljubljana, Napoleonov trg 7.

Stalna razstava

umetniških slik in velika izbira okvirjev, prevzame vsa rezbarska in pozlatarska dela

A. Kos

Ljubljana, mestni trg 25 (nasproti magistratu).

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetne izdelke nudi na ceneje

RUDOLF RADOVAN

tapetnik, Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva

USNENICO MOKO

na najboljših mlhov, andi najceneje veletrgovina čita in mlevskih izdelkov A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24

GNOJNICNE SESALKE

iz močne pocinkane pločevine, 4 m dolge, 15 cm premera, od 550 Din naprej.

»VEKA«, LJUTOMER.

»Javor«

lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani, v novi palači Vzajemne zavarovalnice.

OPEKA

zidake polne in votle, strešnike vseh vrst, oblikovnike za betonske stropove, drenažne cevi itd. priporoča po zelo ugodnih cenah opekarna Emona. Naročila se sprejemajo v pisarni v Ljubljani, Dunajska c. 23 in na opekarni »Emona« Brdo-Vič.

Botrom in botricam

se priporoča za nakup ur, zlatnine in srebrnine po nizkih cenah zlatar Stanko Japelj Dunajska cesta 9

Stanko Japelj

Dunajska cesta 9 Lastna delavnica. Popravila in nova dela točno in poceni.

Stanko Japelj

Dunajska cesta 9 Lastna delavnica. Popravila in nova dela točno in poceni.

Stanko Japelj

Dunajska cesta 9 Lastna delavnica. Popravila in nova dela točno in poceni.

Stanko Japelj

Dunajska cesta 9 Lastna delavnica. Popravila in nova dela točno in poceni.

Stanko Japelj

Dunajska cesta 9 Lastna delavnica. Popravila in nova dela točno in poceni.





VEDNO ZADOVOLNI

boste z Vašim perilom, ako ga perete po preizkušeni Schichtovi metodi. To se pravi: zvečer z Žensko hvalo namočiti — s tem nesnaga popušča, zjutraj s Schichtovim terpentinovim milom enkrat izkuhati — s tem se nesnaga odstrani.



TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

Maribor

25 letnico umetniškega oderskega delovanja slavi v kratkem gledališki igralec g. Edo Grom. Ob tej priliki bo v gledališču posebna slavnostna predstava. Slavljencu, odličnemu igralcu in visoko čislane članu mariborskega teatra, kjer deluje z umetniško neustrašnostjo in lubeznijo že od leta 1919, ob redkem jubileju naše najpriskrnejše čestitke!

Ljudsko štetje v Košakih. Prebivalcev 2253; Nemcev jedva 76. Tujih državljanov 95; moških 1085, ženskih 1168.

Nič Ilirije. Ilirijanov ne bo. Se drugod udeležujejo. Pač pa imamo danes: ob 16 na Rapidovem igrišču prijateljska nogometna tekma med Železnici in Rapidovci.

Promenačnega koncerta danes ne bo. V Kamnici imajo danes teden slovesno blagoslovitev motorne brzgalne.

Rokoborci pridejo. Rokoborci srednje kategorije, ki so nastopili lansko leto v Unionu, pridejo v kratkem v Maribor. Kakor znano se je lanskoletni spoprijem končal z zmago Polgara Beliča. Te dni je bil v Mariboru Madjar Bogar, ki je izvršil vse potrebne predpriprave.

Mariborski časniki so imeli v petek zvečer pri Orlu svoj občni zbor. Izvoljen je bil sledeči odbor: Udo Kasper, predsednik; V. Spindler, podpredsednik; S. Voglar, tajnik.

V porotni dvorani se je včeraj nadaljevala obravnava proti četvrtki. Občinstva natlačeno. Dopoldne je bilo zaslišanih mnogo prič, med njimi tudi nekatere iz Avstrije, ki so za Bežjaka izpovedale zelo obtežljivo. Bežjaka so namreč zatolili avstrijski finančari lansko leto v decembru pri tihotapstvu v Avstrijo. Ko ga je starešina oddelka spomnil na Resnikov umor z besedami: Sind sie ruhig Bežjak; sie wissen, was sie am Gewissen haben, mu je Bežjak odvrnil: Ja, aber bewiesen haben sie mir an D... kennen. Nekateri priče so izpovedale razbremenilno za Jamernika. Sicer pa izpovedujejo priče kakor pri prejšnjih zaslišavanjih in kakšnih novih momentov sploh ni bilo. Obravnava ob času poročila še traja in se bo bržčas zaključila v pozni uri.

Tako pa ne more biti. Prav je, če so kakšni tržni predpisi. Toda tako ravnanje jemati ubogim kmetom, ki so prišli iz krajev kakor Sv. Rupert, Sv. Barbara itd. peš z nekaj litri mleka, da ga za borbne dinarčke prodajo na trgu, posodo z vsebino vred in se pri tem obnašati skrajno odurno, to ni dovoljeno in bi ne smelo biti. K stvari se še povrnemo.

Celje

Mladinsko predavanje za obrtni naraščaj. V nedeljo 26. aprila ob 11 dopoldne bo v dvorani obrtnega doma prvo mladinsko predavanje za obrtni naraščaj. To predavanje je namenjeno prvemu delu vajencev, za ostale pa se bo vršilo v nedeljo 3. maja ob istem času in na istem kraju.

Nočno lekarniško službo ima ta teden do sobote 2. maja zjutraj lekarna »Pri Mariji« pomagaj na Glavnem trgu.

Kolesarska dirka. Klub slovenskih kolesarjev v Celju priredi danes klubsko dirko Celje—Konjice—Celje 50 km. Start ob 10 pred trgovino Gams v Gaberju. Cilj islotam.

Iz Laškega. Te dni so začeli temeljito popravljati in modernizirati radiotermalno kopališče v Laškem, ki je kot znano last OUZD. — Pri Sv. Lenartu nad Laškem so našli pri ljudskem štetju 752 oseb, dočim so jih leta 1921 našli 889.

Socka pri Vojniku. Od velike noči po požaru v sosednji Čreškovi se je začela pri nas živahna agitacija za ustanovitev domače požarne brambre. Plod te agitacije je sestanek danes.

Petrovce. Pri ljudskem štetju smo našli v naši občini 2862 oseb, kar znači v primeri s štetjem leta 1921 (2463) prirastek za 16 odstotkov.

Podporno društvo za revne otroke v Gaberju je imelo svoj redni občni zbor, na katerem je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Gams Ivo, poštni kontrolor, podpredsednik Valentin Hraštnik, tajnica gdnja Mara Poglajenova, blaginjak Marko Vučko, odborniki Kokošinek Stanko, Vidmajer Franc, Podpečan Ignac in Cergol J., namestnika Gušjek in Anton Permozer, pregledovalca računov Gams Drago in Zelmaž Viktor.

Nesreča. Mirna Ivana iz Lubečine so pripeljali v celjsko bolnišnico. V šoli ga je namreč njegov tovariš tako močno sunil, da ga je prevrnil, pri čemer si je fant izvil roko.

V soboto 18. aprila je bila v našem listu objavljena notica, zakaj med obračuni gospodarskih podjetij ni obračuna mestnega avtobusnega podjetja. Naš dopisnik je v tej stvari dobil informacije od avtobusnega podjetja, da bo proračun objavljen in na vpogled občanom, ko bo proračun dobljen od občinskega sveta.

Ptuj

Za novi most čez Dravo so 23. aprila pričeli pregledovati teren v Dravski strugi. To delo sondiranja je prevzelo podjetje »Obnova« iz Ljubljane kot najugodnejši ponudnik. Interesanten je pogled, kako sta sredi Drave, 60 metrov od breškega brega, stalno zasidrana dva čolna, to se pravi dve ladji. Na teh čolnih je pritrjeno ogrodje, s katerega spuščajo sveder v strugo. Delo vodita dva inženirja, operater za sveder pa je prišel iz Beograda. Pomagajo pri tem delu izveščani domači delavci gradbenega podjetja Drave. Ko opravijo svoje delo na tem mestu, se pomaknejo bolj k ptuškemu kraju, kjer bodo isto delo ponovili na kraju, kjer

Siromašna učenka šestega razreda ljudske šole bi rada dobila dobrobratno boterco. Velikodušna dobrotnica, ki bi se zanimala zanjo, naj vpraša za naslov pri podružnici »Slovenčev« uprave na Aleksandrovi cesti 6 (Prosvetna knjižnica).

V zvezi s Trstenjakovo razstavo priredi mariborska ljudska univerza v sredo predavanje v lužiskih Srbih. Predava V. Bučar iz Ljubljane. Predavanje prof. Bogoviča o potovanju okoli Sredozemskega morja, ki bi se imelo vršiti dne 1. maja, bo dne 4. maja.

Za troje bednih družin se pobirajo prispevki v upravi na Koroški cesti 1 in v podružnici na Aleksandrovi cesti 6. Usmiljena srca!

Sobotni trg. 140 vreč krompirja, čebule in drugega blaga. 16 slaničarskih voz, 230 kokošok, 300 piščančkov, 8 rač, 6 gosi in 18 puranov. Razen tega: 26 voz sena, 6 otave in 8 slame.

Brez konca in kraja: Mohorko... Sedaj je prišlo na dan, da ima Mohorko na podlagi uradnih poročil iz Avstrije na vesti še dve tatvini. V Kreutzerhofu na Koroškem je vzel nekemu D. Srečanoviču 400 šilingov gotovine in za 658 šilingov raznega blaga. Nadalje je božda nekemu G. Glančniku v Schönhofu vzel za 70 šilingov raznega blaga. Prvo tatvino Mohorko priznava, drugo pa taj.

Posestne izpremembe. Ivana Gradišnik iz Vojnika je kupila od Viljema Fridigerja hišo v Popovičevi 1 za 165.000 dinarjev. — Marija Geč, posestnica, pa je kupila hišo s parcelo v Meljski cesti 29 od Milke Majcen za 470.000 Din.

Smrtina kosa. Umrli je v starosti 86 let zasebnik Katarina Golob v Krevovi 2. Pogreb v ponedeljek ob 16 iz mestne mrtvašnice na frančiškansko pokopališče. Blag ji spomin, preostali naša sožalja!

Z vagona je padel pri nakladanju 35 letni delavec na Glavnem kolodvoru Imre Pavlič in zadobil na glavi občutne poškodbe. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico.

Vinotek Racerdvor otvorjen, liter po 8, 10 in 12 Din.

Priporočamo, naj si vsaka gospodinja pred nakupom kuhinjske emailirane, aluminijeve posode ter porcelana in stekla ogleda cene in kvaliteto v specialni trgovini te vrste pri Albert Vicel, Maribor, Gosposka 5.

Nova trgovina živil, Lesjak, Gosposka 11 nudi svežo in praženo kavo, čaj, kakao, riž, olje po najnižjih cenah. Se priporoča za obisk.

naj bi se postavil stebel za novi most. Sklepati se torej da, da bo novi most imel štiri stebre, po enega pri vsakem bregu, dva v toku Drave. Splavarji se opozarjajo na to napravo zaradi varnosti njih samih in tudi da se kako ne poškoduje naprava sama.

Iz občinskega sveta. Za občinsko sejo v četrti zvečer je bila galerija čisto polna. Znak, da se meščani res zanimajo za mestna vprašanja. Kulika, za katerega se je v mestu javilo okrog 100 oseb, v Ptuj ne bo, ker prijavljenec ni mogoče primerno zaposliti. Ceste? so povečini tlakovane.

Kopali bi sicer lahko predeč iz dravske struge, kar pa vsaj za enkrat onemogoča visoko vodno stanje. — Da bi novi dravski most imel tudi pločnike za pešce, bi morala občina prispevati 500.000 Din.

Rada bi ustregla tej zadevi, pa sprito neugodnega finančnega položaja ne more obljubiti več kot 100.000 Din: še prav posebno, ker je sosednji Breg menda sploh odklonil vsak prispevek. — Ptujška tiskarna ima zanjajmne prostore v Veliki kasarni za dobo treh let. — Mestni svet je sprito dokazanih zlorab v mestnem gledališču moral skleniti, da bodo odslej naprej društva dobivala dvorano le za glavno vajo in za predstavo. Ker se bodo konceni društva podelile podpore s sorazmernim številom prireditvev in efekta, bo treba za vse prireditve plačevati razsvetljavo in kurjavo. — Ker v mestu ni nobene zadostne telovadnice in ne predpisom odgovarjajoče gledališke dvorane, je občinski svet načelno pristal na to, da prepusti cerkveni trakt dominikanske vojašnice Sokolu v upravo in uporabo za 99 let proti najemnin. Končno besedo ima še občinski svet, ko mu predloži pravni in upravni mestni osek pogodbo, kjer mora biti mestni občini pridržana ingerenca glede nameravane gledališke dvorane. — V domovinsko zvezo je bil sprejet trgovec Kreft Hinko.

Ljutomer

Ljudsko štetje je pokazalo, da šteje mesto danes 1480 oseb, 782 žensk in 698 moških. V zadnjih desetih letih je torej Ljutomer napredoval samo za 95 oseb. Pravih Nemcev v našem mestu je samo 23. Pa je sicer precej nemškega govoričenja, — nepotrebne.

Narč za imenovanje ulice in trgov bodo do prihodnje seje občinskega sveta izdelali gospodje Baukart, Zacherl in Horvat. Tako bodo končno tudi Ljutomerske ulice in trgi prišli do svojih imen in tablice, hiše pa do števil.

Glashena matica priredi prihodnjo nedeljo popoldne ob pol štirih v Katoliškem domu svoj vsakoletni koncertni nastop s pevskimi in orkestralnimi točkami.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 26. aprila, ob 15: ZAČARANA ZABA. Kuponi. Otroška predstava. — Ob 20: LESENI KONJI. Znižane cene. Zadnjič.

Ponedeljek, 27. aprila: Zaprti. Torek, 28. aprila ob 20: ČARDAŠKA KNEGINJA. Kuponi. Gostovanje gdnje Marice Lubečeve.

Zakaj tako?

Ob tej slavnostni priliki nas je presenetil v slavnostni številki »Trgovskega tovariša«, glasila trgovskega društva »Merkur«, za 50 letnico obstoja Gremija trgovcev v Ljubljani, nekvalificiran napad, kakršnega smo bili vajeni čitati le še pred leti v rubrikah političnih listov. V uvodnem članku »Ob petdesetletnici Gremija trgovcev v Ljubljani« se nahaja tudi ta-le stavek: »Pri prihodnjih volitvah, ki so se vršile radi razveljavljenja prejšnjega letnega volitve leta 1927 po popolnem spremenju volivnem redu, pa so odločale zadruge, konsumi, služkinje, duhovniki in slavnosti, ki nimajo s trgovstvom ničesar skupnega« (str. 68). Tu je cela vrsta popolnoma neresničnih trditev. Zato smatramo, da moramo ta nekvalificiran napad odločno zavrniti.

Prvič se volitve v trgovski osek leta 1927 sploh niso vršile, ker je bila od dveh vloženih list list z g. Kavčičem na čelu iz razlogov, ki so sledili iz volivnega reda, razveljavljena in je bila druga lista kot edina potrjena brez volitev. Zato pri teh volitvah — ki jih sploh ni bilo — naravno niso mogli odločati niti duhovniki niti služkinje itd.

Drugič navaja člankar, da so pri volitvah v zbornico odločale zadruge in konsumi. Ugotavljamo, da so imele volivno pravico samo one zadruge oziroma konsumi, ki so plačevali davek in je torej popolnoma pravilno, da so imele volivno pravico.

Tretjič: Kolikor je nam znano, ni imel v trgovsko zbornico niti en duhovnik volivne pravice, še manj pa služkinje in je popolnoma depasirana trditev, da so odločali duhovniki in služkinje. Od pisca članka pa je neokusno, da se ne izrazimo drugače, metati v isti koš zadruge in konsume, duhovnike in služkinje, ki s celo stvarjo niso imeli nobene zveze.

Dvomimo, da je slavnostna številka ugledne gospodarske revije, v kateri se nahaja tudi slika sedanega zborničnega predsednika g. Jelačina, ki je prišel v zbornico na oni listi, kjer so baje odločale zadruge, konsumi, služkinje, duhovniki itd., primeren prostor za take izpade, ki ob tako slovesni priliki zlasti niso na mestu in so po vrhu še neresnični. Tako v Gremiju trgovcev kakor v drugih korporacijah je nečisto trgovcev, ki so člani Zbornice za TOI in katerim za njih izvolitev ni bilo treba nikogar izmed omenjenih oseb in stanov. Mislimo, da pisec tega članka ni storil usluge gremiju in da je gremijski odbor kakor tudi ogromna večina ljubljanskega trgovstva istega mnenja z nami in da se bo poskrbelo, da se neresnica na primeren način popravi. Kako daleč so od strankarstva listi krogi, katerim bi člankar rad natvezil celo strankarsko zagrizenost, pa so najlepši dokaz prispevki v »Slovenec« k današnji slavnosti.

Šolstvo

Društvo učiteljev meščanskih šol v dravski banovini je priredilo v soboto, 25. aprila redno zborovanje na meščanski šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Številno udeleženo je pozdravil predsednik I. Rupnik, ki je izrekel dobrodošlico referentu za mešč. šole, profesorju Ferjanu. Nadzornik dr. Kotnik, ki se je odpravil na Poljsko, se je pisмено opravičil in želel posvetovanju obilo uspeha.

V svojem nagovoru je prof. Ferjan omenjal težkoče, ki se mora z njimi boriti meščansko šolstvo pri nas; bodril je navzoče k vztrajnemu delu ter želel srečnega zaključka v slogi in edinstvu.

Predsednik zborovanja je nato poročal točno in obširno o društvenem poslovanju zadnjega časa, o prizadevanju za ureditev gmotnega položaja, o številnih vlogah in petičijah, o kongresu, ki bo sklican v Beograd itd.

Ker se bo razredba meščanskega učitelstva temeljem čl. 7 novega uradniškega zakona v kratkem času izvršila, so zborovalci formalizirali svoje zahteve, ki jih predložijo potom »Saveza« na mero-dajno mesto.

Hkrati se bo poslala urgencia, da se osnuje pri banki upravi, kakor tudi pri ministru prosvete osek za meščanske šole. Šolska uprava se naposti, naj po svoji uvidevnosti prepreči vsako, tudi tiho rvanje proti meščanskim šolam, ki se znano da se je za potrebna panoga našega šolstva v kratkem času tudi pri nas povzpela do splošno priznane višine.

Nato je sledilo strokovno predavanje in razgovor, v koliko in kako naj se uvažuje princip o delovni šoli tudi pri meščanskošolski mladini.

Ko so se rešile še nekatere notranje društvene zadeve, je predsednik zaključil štiriurno zborovanje.

Ruše

Protituberkulozni teden je znakovan za vso državo v času od 1. do 6. maja. Tudi v Rušah obstoja od novembra lanskega leta protituberkulozna liga. Njena prva naloga ni, zdraviti na jetiki bolne, ampak zdraviti in slabotne, zlasti mladino, obvarovati jetike. Zato se deli slabotnim otrokom v šoli vsak dan mleko. Od 16. jan. do 1. apr. t. l. se je razdelilo 290 l mleka in 1375 žemelj. Da bo mogla liga tudi za naprej vršiti svoje dobrokoljubno delo, bodo odborniki v prvih dneh meseca majnika pobirali pri člani članarino, nečlane pa prosili, da tudi pristopijo ali vsaj darujejo prostovoljne prispevke. Pomoči potrebne dece bo vedno več, zlasti če mislimo na dolgotrajno gospodarsko krizo; mnogi stradajo ali uživajo nezadostno, nezdravo hrano; posledice ne bodo izostale. V šoli se bo otvoril prihodnje leto najbrž še 10 razred. Veliko bo torej prosečih rok, veliko praznih želodčkov — liga bo imela dovolj posla, še več ko letos. Zato je splošno sodelovanje vsega prebivalstva nujno potrebno.

Novo mesto

Ljudsko štetje v novomeški občini je deloma zaključeno in izkazuje sedaj vseh prebivalcev s priključeno Kandijo in drugimi kraji 4045 prebivalcev. Od teh je 2024 moških in 2021 žensk; vseh družin je 831. Naša občina je štela doslej 3280 prebivalcev. Pred priključitvijo pa 2459. Sami priključeni deli so šteli 821 prebivalcev.

Planinsko kočo na Gorjancih pri izviru Gospičnice bo pričelo graditi najbrž že v maju tukajšnje SPD.

Nesreča. V petek popoldne proti večeru se je vozil z motornim kolesom sin elektrotehnik g. Sedeja po Ljubljanski cesti. Ker ni več vožnje, se je s kolesom zaletel v kostanj ter se pri tem potolkel po glavi tako močno, da se je onesvestil. V bližini nahajajoči se akademik Franc Zupan mu je hitro priskočil na pomoč ter ga pričel močiti. O nesreči je bil obveščen tudi zdravnik dr. Polensek, ki je takoj prisel in mu nudil prvo pomoč ter ga obvezal. Fanta so odpeljali domov in je ostal v domači oskrbi. Tudi motorno kolo je samo malo poškodovano.

Licencovanje bikov se je vršilo dne 24. t. m. ob osmih zjutraj na sejmišču na Loki. Vseh bikov je bilo prignanih na licencovanje 17 in sicer iz Smihel-Stopiške občine in iz Prečine ter z Grmske kmet. šole. 16 od teh je bilo sposobnih, eden nesposoben. Opaziti je bilo letos veliko boljši material, kot pa lansko leto. Vseh 30 dosegljivih točk je dosegel 950 kg težak bik Grmske kmet. šole. 29 točk je dosegel 1 bik tudi iz Grmske kmet. šole, 28 točk 6 bikov, 27 točk 1 bik. Ostali biki so dosegli po 26 in 25 točk.

Nogometna tekma med SK Gradjanski Karlovec in SK Elan Novomesto se bo vršila danes ob pol 15 popoldne na Loki.

Novo telefonsko napeljava je dobilo županstvo občine Smihel-Stopiče.

Obrtno zborovanje se vrši danes ob desetih dopoldne v Rok. domu. Predaval bo o obrtnih stvareh načelnik zavoda P. O. zbornice za TOI g. Ivan Ogrin iz Ljubljane. — Obrtniki pridite.

Kranj

Kranj v luči števil. Popisovanje v Kranju je definitivno končano. Sprito velikega razmaha industrije in obilnega dotoka tujcev iz vse države se je sicer pričakoval znaten naraščaj prebivalstva, vendar številke kažejo dovolj jasno, da temu ni tako. Slika je sledeča: Kranj ima 1953 moških in 2248 žensk, skupno torej 4201 prebivalca. Jugoslovanskih državljanov 3843, tujcev 358; po veri je rimokatoličanov 4075, pravoslavcev 26, protestantov 32, židov 15, raznih konfesij 53; jugoslovanske narodnosti je 3991 prebivalcev, nemške narodnosti 63, raznih narodnosti 147; z ozirom na materinski jezik je 3919 Slovencev, 57 Srbo-Hrvatov, 86 Nemcev, 4 Madžari, 135 pa pripadnikov raznih naštetih jezikov. Zapisane številke kažejo, da Kranj ne raste po amerikiškem receptu: Upamo, da te številke nikogar ne bodo razburjale.

Seja kranjskega občinskega odbora bo v sredo dne 29. aprila 1931.

Obilo sreče. Danes 26. aprila se bosta na Brezjah poročila gdn. Anica Stritar, dolgoletna uslužbenka pri tvrdki Ivan Savnik v Kranju, in trgovec g. Alojzij Gabron iz Valburge. Mlademu paru iskrene čestitke.

Živnorojski tečaj v Kranju. Ponovno opozarjamo živnorojske kranjske okolice, da se bo vršil velekoristni specialni tečaj za rejce bikov in mrjavec jutri v ponedeljek, dne 27. aprila t. l. od 9—11 pop. in od 1—3 pop. v Ljudskem domu v Kranju. Tečaj je velikega pomena za izboljšanje govedoredje in prasičereje. Vsak zaveden gospodar in tudi gospodinja se bosta tečaja sigurno udeležila.

Moste pri Ljubljani

Petletnica Zveze slovenskih vojakov. Na lep način in brez kričavega pompa je podružnica »Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne« — Ljubljana-Moste, izvršila prvi del programa za proslavo petletnice svojega obstoja. Ob devetih dopoldne se je darovala maša za dušnico za v svetovni vojni padle tovariše v župni cerkvi Sv. Petra, po sv. maši pa je položil podružnični predsednik na spomenik lep trnjev vence. Nato se je vršil slavnostni občni zbor v salonu gosp. Košaka v Novem Vodmatu, ki je bil izredno dobro obiskan. Predsednik tov. Rozina je otvoril zborovanje ter pozdravil navzoče zastopnike osrednjega odbora, delegate podružnice Hrušica-Bizovik-Štepanja vas in druge. Sledil je pregled petletnega delovanja podružnice Ljubljana-Moste, ki je bilo sicer naporno, a zelo plodovito. Vkljub vsem skrbem in borbam za potrebna sredstva je podružnica uspela, da je po svojih močeh marsikateremu trpinu iz svetovne vojne osušila solze v najtežjih časih. Zanimivi so bili podatki o podeljenih podporah, katere so znašale več tisoč dinarjev in raznih prireditvah, katerih glavni in edini namen je bil zbirati sredstva za pomoč vojnim žrtvam. Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Pri tem pa se ni pozabilo na tovariše, ki vsa ta leta požrtvovalno in nesebično delujejo za proevit »Zveze« in v korist njenih članov. Zlasti se je pohvalno omenilo delo neumornega predsednika podružnice tov. Rozine, podpredsednika tov. Koviča in drugih, ki že od vsega začetka delujejo društvo. Predsednika tov. Rozino je občni zbor imenoval za častnega člana ter mu izročil diplomu v znak zahvale za zasluge, katere si je pridobil za razmah organizacije.

Príporoča se prvi slovenski zavod
Vzajemna zavarovalnica
Ljubljana
 v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti
PODRUŽNICE:
 Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev
 trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica
 XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Josip Pernuš

obl. konc. tesarsko podjetje

Kranj



Prevzema po danih kakor tudi po
 lastnih načrtih vsa v to stroko spa-
 dajoča stavbena dela. — Solidna in
 širokovna izvršitev po zmernih cenah
 Zahtevajte ponudbe!

Nove zgradbe
Prizidave
Nadzidave
Dozidave

vse te stavbene naloge lahko rešite dobro in poceni s

HERAKLITOM

izredno izolacijskimi, ognjevarnimi in lahki gradbenimi ploščami

Nove zgradbe: Heraklit se rabi za vse ogradne zgradbe, za iz-
 polnjenje in oploščevanje sten in je obenem visoko-
 vredni izolacijski material. Pri masivnih zgradbah
 s tankimi stenami iz opeke ali betona služi za
 oploščevanje zunanega zidu, ki šele na ta način
 postane v toplotno-tehničnem oziru polnovreden.

Prizidave: Dependence k hotelskim zgradbam, vrtni paviljoni
 se prav naglo zgrade v heraklitu.

Nadzidave: Ako hočete zvišati donos Vaše hiše, vzdignite jo
 za eno nadstropje. Heraklit-plošča je tudi v tem
 slučaju najprimernejše gradivo, ker je izredno lahka
 in visoko izolacijska.

Dozidave: S Heraklit-ploščami se izgotove z malimi stroški v
 neizkoriščenem podstrešju popolno vredna,
 zdrava, poleti hladna, pozimi udobno topla, suha
 stanovanja.

Gradbena navodila, prospekte, ocene, pojasnila daje pooblaščen
 zastopnik:

„MATERIAL“, TRGOVSKA DRUŽBA Z. O. Z. LJUBLJANA

Telefon: 27-16 Dunajska cesta 36/3 Brzjav: Material, Ljubljana
 Skladišča: Tone Vovk, Bled, Jos. Berjak, Kranj, Jos. Hladnik, Rakek, Jos. Kle-
 menčič, Novo mesto, D. Rakusch, Celje, V. Kühr, Maribor, Viljem Denig, Ptuj,
 A. Cufer, Jesenice.

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem
 hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga r. z. o. z.
 v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35/1.

Krajevno zastopstvo: Maribor, Aleksandrova 48

Pravila proti plačilu Din 5.— v znakmah. Za odgovor
 prosimo znakmo. / Uradne ure od 8—12 in 14—18.



Mednarodna razstava v Budimpešti

od 9.—15. maja 1931

Sestanek trgovskih krogov jugovzhodne trgovine s ogrsko in zapadnih držav

Na razstavi sodelujejo:

20% industrijskih strok, poljedelaki izvozniki in mala obrt Ogrske

Narodne skupine inozemske industrije

50% zlatanje vojne po Jugoslaviji in Ogrski za pot tja in nazaj

Prehod meje brez vizuma

Pojasniti in sejmke izkaznice se dobe v Budimpešti v poslovalnici sejma V. Alkot-

many u. s.

V Ljubljani: Potovalna pisarna »PUTNIK«

Centralno zastopstvo: Kr. ogrsko trgovsko zastopstvo, Beograd, Palača Akademija

Poceni in dobro

kupite ure, zlatnino in srebr-

nino pri svetovnoznani tverdi



H. SUTTNER
LJUBLJANA 2

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolirana
 tovarna ur v Svisi.
 Razpošilja se na vse
 kraje Evrope, Amerike,
 Afrike, Avstralije in
 Azije.

Velika zaloga ur z znam-

kami Glashütte, J. W. C.

Schaffhausen, Solvil, Omega, Longines,

Doxa, Omiko, Iko, Axi itd. Zahtevajte veliki

ilustr. cenik zaslonj in poštne prosto od

H. SUTTNER, LJUBLJANA 2



Za potovalno sezono

kovčki in

torbice

v največji izbiri po

najniž. cenah priporoč.

J. Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta 13

RAZPIS SLUŽBE!

Iščeta se dva

RUDARSKA
NADZORNIKA
(štajgerja)

z dovršeno tu- ali inozemsko rudarsko šolo, ki
 imata najmanj 4 do 5 let prakse v premoškovnikih.
 Oni konkurenti, ki poleg državnega jezika govorijo
 tudi francoski jezik, imajo prednost. Nagrade in
 ostali prejemki po sporazumu. Ponudbe z doku-
 menti naj se pošljejo na naslov:

Upravi Ibarskih Rudnika, Raška, Srbija.

Splošno kleparstvo

napeljava vodovodov in strelovodov ter spre-
 jem vseh sem spadajočih del po zelo ugodni
 ceni. — Se priporočam: STANKO KEZELE,
 Bohoričeva št. 3, Ljubljana.

Radioaktivno termalno kopališče

Čateške toplice
pri Brežicah

Sezona od 14. maja do 30. septembra —
 Leči revmatizem, ischias, ženske bolezni i. dr.
 V predsezoni 30% popust pri sobah.



L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov,
 solčnikov in sprehajalnih palic
 Popravila točno in solidno

Tudi letos so na prvem mestu francoska kolesa



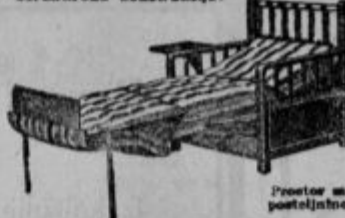
Prvovrstni izdelek in material. Najlažji tek.

Cene brez konkurence!

VIKTOR BOHINEC - LJUBLJANA

Dunajska cesta 21 Cenik brezplačno!

Garantirano konstrukcija!



FRANC JAGER

tapetništvo

Ljubljana, Sv. Petra n. 29

priporoča svoje naj-
 modernejšie fotelje
 vseh vrst, modroce,
 otomane, žimo, zlož-
 ljlve postelje, pa-
 tentne divane i. t. d.

Najmodernejša oblika!



Otvoritevno naznanilo!

Cenjenemu občinstvu, šol-
 skim in društvenim izletnikom
 vljudno sporočava, da sva
otvorila novo prostorno in
 moderno opremljeno

Točilnico „Pri izvirku“

v romantičnem Močilniku

Potrudila se bova s točno in soli-
 dno postrežbo zadovoljiti vse
 cenj. posetnike. — Za mnogo-
 številne obiske se priporoča

Miha in Mici Jerina, Vrhnika

Opozorjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

Zastopnike

za obisk privatnih strank iščemo.

Seriozne ponudbe naj se pošljejo

pod značko »Asistenca« št. 4084

na upravo »Slovenca«.

Jugoslovanska toplotna železa išče

za svoj prodajni oddelek v železni stroki popolnoma verzirano, v
 vsakem oziru samostojno in sposobno in tudi moralno neoporečno

pisarniško moč

ki popolnoma obvladuje srbo-hrvatski in nemški jezik v govoru
 in pisavi, je nagel v dopisovanju in stenograf, po možnosti tudi
 izvežban v kalkuciji in knjigovodstvu (starost 25—40 let. Izučeni
 trgovci železnine ima prednost. Pogoj jugoslovansko državljanstvo
 ali dovoljenje za stalno bivanje v državi. Prosilci, ki se morejo
 izkazati z dolgoletnimi spričevali prvovrstnih tverdk, naj pošljejo
 svoje lastnoročno pisane ponudbe v srbo-hrvatskimi in nemškimi s
 prepisanimi spričevali z navedbo šolske izobrazbe, starosti, rod-
 binskih razmer itd. pod »KANCELARIJSKA SILA« na Jugoslav.
 Rudolf Mosse dd., Zagreb, Jelačićev trg 5.



Vsem znancem naznanjamo tužno vest, da se je naš ljub-
 ljeni soprog, oče, zet, brat in svak, gospod

HINKO HUMER

trgovec

previden s tolažili svete vere, preselil 24. aprila 1931 po dolgi
 in težki bolezni v deželo večnega zdravja.

Pokojsnikovo truplo bomo položili k večnemu počitku v
 ponedeljek, dne 27. t. m. ob 9 dopoldne na domačem poko-
 pališču na Polšniku.

Polšnik, p. Sava pri Litiji, dne 25. aprila 1931.

Zalujoče rodbine:

Humer, Bratanič, Koklič.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)

TELEFON STEV. 2057, 2470, 2979

Vloge nad Din 500.000.000—

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik,
 Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.

Kapital in rezerve nad Din 16.000.000—

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu

Piešfany

Svetovno reuma - kopališče



Koplie se naravnost pri vrelcu 67° C vroče zveplene blatne kopeli, spojene z vseh hotelom THERMIA, za srednji stan CIRILOV DVOR. 5000 sob v mestu, cenena oskrba, šport in zabava vsake vrste.

Pojasnila:

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova 5

Gradjanski : Ilirija

Danes ob 16.30. — Predigra odločilna prvenstvena tekma.

Že dolgo časa ni gostovalo v Ljubljani nobeno vodilno zagrebško moštvo. Gradjanski hoče odigrati s svojim nasprotnikom prijateljsko tekmo, preden nastopi v tekmi, ki bo štela v ligo tekmovalcev. Negleda na predstoječe tekme so vezi, ki vežejo naš slovenski nogomet z zagrebškim, zelo tesne. Saj so bili ravno zagrebški klubi tisti, ki so nas učili nogomet. In med tistimi učitelji zavzema ravno Gradjanski prvo mesto. Še vedno je bilo gostovanje Gradjanskega v Ljubljani prava senzacija za vse prijatelje nogometa. V prvih igrah je Gradjanski vedno z lahkoto zmagal. V zadnjem času pa nikakor ne smemo prezreti porazov, ki jih je ravno to moštvo doživelo v Ljubljani. Ko je bil Gradjanski v višini, je moral vtkiniti v žep poraz 2 : 0, v tekmi za državno prvenstvo pa 5 : 0! Seveda se je v Zagrebu našim klubom godilo še slabše. Današnja tekma bo tedaj gotovo zelo zanimiva. Eno kakor drugo moštvo bo branilo svoj prestiž.

Zanimiva bo pa tudi predigra. Borita se Grafika in Svoboda. Ni to običajna prvenstvena tekma. Ker izpadeta Ilirija in Primorje iz domačega prvenstva, si bo prvo mesto priborila Svoboda ali pa Hermes. Več upanja ima seveda Svoboda, ako zmagaja v tekmi z Grafiko, si pribori prvenstvo Ljubljane. Prvenstvena tekma se prične ob 15.

Plavalni treningi SK Ilirije bodo do otvoritve letnega kopališča samo ob sredah in sobotah po sledečem urniku: ob 13.45 splošni za gospode, ob 15 plavanje za dame, ob 17 plavanje za gospode, ob 20 waterpolo. Zimsko kopališče bo v ostalih dneh zaprto, ob nedeljah pa odprto za goste.

Lahkotletski treningi SK Ilirije so ob torkih, četrtnih in sobotah točno ob 15.30 na klubskem igrišču. Istotam se sprejemajo novi člani.

Radio

K sporedu tega tedna

V nedeljo popoldne bomo čuli citre (gđ. Greta Justinova) ter koncert pevskega društva »Zarja« iz Tacna pod Šmarno goro. Vnes bo bral šaljivo čtivo (lovske zgodbe) g. Valo Bratina. Ostali večerni spored bo izpolnil radio orkester in Hawaii-jazz. — Ponedeljek večer bo nudil vsem ljubiteljem glasbe resen umetniški užitek. Prenašal se bo simfonični koncert z Dunaja, pod vodstvom dirigenta Fr. Schalka. Na sporedu sta Beethovenova šesta in Brucknerjeva četrta simfonija. — Torkov spored kaže zvečer uprizoritev Schönherrejeve drame »Onoc, ki jo bodo izvajali člani Nar. gledališča v Ljubljani v režiji g. Vala Bratina. Ostali del večernega sporeda bosta izpolnila radio orkester in Hawaii-jazz. — Zanimiv večer se nam obeta v sredo, ko bodo peli slovenske narodne pesmi gđ. Korenčanova in g. Mirko Jelačin ter g. Dragi Zagar ob spremljevanju radio orkestra. — Četrtek zvečer se bo oddajal v Zagreb in Belgrad koncert g. Pavle Lovštevica in njene bčerkice, gđ. Majde Lovštevica. Spored kaže dokaj neznanimi imeni. Zato in pa še spričo pevskega slovesa obeh pevki, bo večer zelo zanimiv. Ostali del večera bo izpolnil radio orkester. — Redek večer bo spet v petek. Vršil se bo namreč koncert flaute ob spremljevanju klavirja (gg. Sl. Korošec in dr. Svara). V soboto se bo prenašala opera iz Belgrade.

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 26. aprila: 9.00 Ing. Jože Černe: O poljedelstvu. — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.00 Versko predavanje, p. dr. R. Tominec. — 10.20 Ferdo Jelenc: Hotelirsko knjigovodstvo. — 11.00 Radio orkester. — 12.00 Čas, plošče (Lortzing: Car in tesar, opereta). — 15.30 Citre-solo, igra gđ. Justin Greta. — 16.00 Lovske priprave, šaljivo čtivo, g. V. Bratina. — 16.30 Plošče. — 17.00 Koncert pevskega društva »Zarja« iz Tacna. — 20.00 Koncert godbe na pihala »Sloga«. — 21.00 Radio orkester. — 22.00 Napoved časa, poročila in Hawaii-jazz.

Kulturni obzornik

Novi »Dom in svet«

Ta člančič se nanaša na prvi dve številki letošnjega letnika — to povem, da ne bo pomote, ker je zvezek izšel že pred poldrugim mesecem in je zgolj podpisane krivda, da prinaša »Slovenec« šele danes oceno.

Na zunaj je list pod novim uredništvom spremenil svojo obliko in moram reči, da je ta sprememba jako posrečena. Z zmanjšanjem formata ter drugačnim razvrstitvijo stavka je v estetskem in praktičnem pogledu dosegel lep učinek.

Na znotraj pa ni sprememba tolikšna, kakor bi pričakoval kdor je izvedel, da so uredništvo prevzeli »mladinč« — revolucije torej ni nobene. Ta je tudi povsem nemogoča — saj so bili »mladinč« pod uredništvom dr. Steleta in prof. Koblarja prav tako sodružniški lista, kakor danes, in sta prejšnja urednika ostala listu zvesta sodružnika, kakor daleč. Dominisvetlovi tvorijo od nekaj čisto leto in ta celota se more razširiti ali zožiti, razbiti pa nikoli — saj jih družijo vendar poglavita pomena: enotnost svetovnega nazora. Pa tudi v vseh drugih pogledih je več kot prirodno, da list ni mogel spremeniti svojega stališča ali svoje smeri, kajti idejno in formalno je bil »Dom in svet« ves čas glasilo »mladinov« in prejšnja urednika sta bila pisateljske generacije mentorja, z njunim najožjim sodelovanjem je rasla in se razvijala. Facit — uredniško breme je prešlo z ene rane na drugo, v popolnem bistvenem soglasju telesa, ki ga tvorijo dominisvetlovi. Ako je torej v prvem zvezku novega letnika čutili morda nekaj spremembe, gre gotovo in sprememba le na rovaš začetištev novih

Ponedeljek, 27. aprila: 12.15 Plošče (mešan program). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 Dr. A. Bajec: Italijanska. — 19.00 Prof. F. Vodnik: Poljska. — 19.30 Zdravstvena ura: inž. Ahačič: Začimbe. — 20.00 Bogo Plenčar: Sab. — 20.30 Prenos z Dunaja. Dirigent Franz Schalka: 1. Beethoven: VI. simf.; 2. Bruckner: IV. simfonija. — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Torek, 28. aprila: 12.15 Plošče (pesmi, šlagerji). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Radio orkester. — 19.00 Dr. I. Rakovec: Iz življenja predpotopnih živali. — 19.30 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. — 20.00 Schönherr: »Onoc (člani nar. gled.)«. Režira g. Valo Bratina. — 21.30 Radio orkester: Hawaii-jazz. Vmes poročila in časovna napoved.

Drugi programi

Ponedeljek, 27. aprila:

Belgrad: 12.45 Radio orkester. 17.30 Narodne (kvarteti). 22.00 Komedija. 20.30 Dunaj. 22.20 Večerni koncert. — Zagreb: 12.30 Plošče. 20.30 Dunaj. Beethoven: Simfonija VI.; Bruckner: Simfonija IV. — Budapest: 12.05 Radio kvartet. 17.25 Koncert ciganske glasbe. 19.30 Plošče. 20.30 Dunaj. 22.30 Ciganska glasba. — Dunaj: 20.30 Internacionalni koncert. — Milan: 12.15 Pestra glasba. 19.20 Pestra glasba. 21.00 Simfonični koncert. — Praga: 20.30 Dunajski koncert (Dunaj). 22.35 Mo-

Iz raznih krajev

Dev. Mar. v Polju. Preteklo nedeljo je bila v naši fari birma. V soboto ob 8. pop. smo slovesno sprejeli prevzisenega g. knezoškola pred cerkvijo, kjer so ga pozdravili domači župniki, župan, vodja obeh naših šol, dekl. Marijine družbe in Marijinega vrta, ter učence šole. Pri sprejemu je bila vsa šolska mladina. Po pozdravu so farani napolnili cerkev, kjer je bil blagoslov z Najsvetejšim. Zvečer je Prosvetno društvo priredilo visokemu gostu podokniko. Birmancev je bilo 64.

Iz pri Ljubljani. K vojakom je odšlo iz naše fare več fantov. Želimo jim sreče in zdravlja v vojaški službi. — Slovo je vzel in se preselil iz lga na Stajersko organist in cerkovnik g. Furlan, ki je bil na lgu 7 let krojaški mojster. — Iz občine Iska vsa pri lgu smo ob priliki ljudskega štetja zvedeli te-le zanimive in poučne številke: vseh ljudi je 573; v l. 1930 so v tej občini počili in pokadili lepo vsoto 300 tisoč dinarjev. Za šolo je izdatkov 18.000 in pride na odraslega letno 45 Din; za žganje, vino in tobak pa pride na vsakega odraslega okrog 750 Din letno. In za cerkev? Te številke se najbrže ne bo nihče ustrašil, ker bo skoro gotovo bolj majhna.

Zalog. Dne 20. aprila je bil pri nas zopet rodiljski sestanek. Okrog sto očetov in mater je poslušalo z največjim zanimanjem velevažno predavanje g. dr. Antona Breclja. Govoril je o higijenskih vodilih glede otrok v šolski dobi. Starši so se po predavanju oglašali z raznimi vprašanji, na katera je g. doktor ljubezno odgovarjal. Z rodiljskimi tečaji, ki so se pri nas tako priljubili, bo tuk. šolsko upravitelstvo kakor čujemo, nadaljevalo v jeseni. Na tem mestu bodi izrečeno vsem, ki se za pravo izobrazbo požrtvovalno trudijo, naša prisrčna zahvala!

Šmartno pri Kranju. Drevi ob sedmih uprizorili »Ljudski odere« iz Ljubljane in društvenem domu eno najboljše veseloigro zadnjih let: »Utopljenec«.

Koroška Bela. Zadnje ljudsko štetje je pokazalo veliko ljudsko gibanje v naši občini: 3045 (2607) prebivalcev. Narasla je od zadnjega štetja za 378 oseb. Kot kaže štetje, nas je dovolj za samostojno občino.

Braslovce. V petek ob devetih so zapeli zvonovi župne cerkve v slovo odhajajočemu g. dekanu Medvedu. Poslovilni večer v nabito polni društveni dvorani je pokazal, kako ljubi je bil g. dekan vsem župljanom. Bog naj ga ohrani zdravega še mnogo let na novem domu v Laporjah.

Vransko. S 1. majem 1931 se preselila iz Brodov na Vransko gostilničarja Franc in Roza Smogavc, ki bosta prevzela gostilniške prostore hotela »Slovane«. Upano, da bosta postrežljiva kakor sta bila doslej in jim želimo na novem mestu še več uspeha.

Vojniki. Danes popoldne ob treh bo v posojilniški dvorani ljudska igra s petjem v sedmih slikah: »Graničarje«. — V občini trg Vojnik je končano ljudsko štetje, občina šteje 928 prebivalcev in je od zadnjega štetja napredovala za 128 oseb.

Skale pri Velenju. Danes, na Jurjevo nedeljo, ko je pri nas tudi cerkveni praznik, se vrši ob dveh popoldne velika tombola v svrhu nabave zvonov. Sodeluje polnoštevilna Rudarska godba. Na nedeljo Jurjevo, vsi na Skalsko tombolo!

Sv. Ožbalt-Kapla. Na tabli cestnega odbora stoji: 12 km od Ožbalt do Kaple. Pa pravijo, da je samo 7 km od cerkve do Kaple. Čemu bi uganjali »hobštaplirije«.

urednikov, ki so v svojem novem svojstvu kolikor toliko novinci. S tem spet ni rečeno, da ostane »Dom in svet« točno isti, ki je bil doslej. Naloga novega uredništva je — kakor je naloga vsakega uredništva — da list izpopolni in poglobi, katero nalogo sta tudi prejšnja urednika od leta do leta — celo od številke do številke — vsikdar imela pred očmi.

Ideološka članka, ki ju vsebuje pričujoči zvezek — Francé Vodnik: Fragmenti o novem človeku ter Dr. Stanko Gogala: Človek in religioznost (poslednji je natis predavanja, ki ga je članek držal v okviru prireditve društva slušateljev filozofske fakultete v Ljubljani ter je »Slovenec« o njem že poročal) — sta najboljši dokaz, da vzdržuje »Dom in svet« še nadalje ista nazoranja, zlasti priča o tem Fr. Vodnikov članek. Ideje, ki jih avtor in fragmentarčno podaja, je deloma že v prejšnjih letnikih »Doma in sveta« izrpnjeje obdelal; to so zopet povzete, kakor sledeča formulacija: ... znižel se v borbi zoper preteklost in njenega demona, egocentričnega duha, ki je pognal človeka v notranji razval in kaos, v beg iz centralnosti na periferijo. Novi človek pa se vrača nazaj k središču: od zunanosti v notranost, od materije k duhu, od videza stvari k njih bistvu, od posameznosti k celoti, od kaosa osebne samovolje in duhovne brezcilnosti k svobodi etične pokorščine, dolžnosti in zvestobe, od nauka in pripadnosti k osebnosti in vrednotam, od mehaničnega pojmovanja (racionalizem) k organičnemu gledanju (duhovnosti), od človeka — živali k človeku — osebnosti.

Med književnimi članki je omeniti na prvem mestu začetek Francé Koblarjeve studije o F. S. Finžgarju. Literarno pojmovanje in duh časa, iz katerega je izšel, oziroma v katerega je rasel Finžgar, je tako mojstrsko ponazorjen, da podob-

navska Ostrava. — Langenberg: 20.00 Večerna glasba. 20.30 Dunaj. — Rim: 17.00 Koncert. 20.40 Večer lahke glasbe. — Berlin: 21.10 »Voda narašča«. 22.30 Plesna glasba. — Katovice: 20.30 Dunaj. 22.00 Varšava. — Mühlaeker: 20.20 Koncert. 21.35 Iz Stambula v Teheran. 22.40 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 19.15 Radio kabaret. 20.30 Praga. 22.35 Koncert radio orkestra. — Leipzig: 20.30 Z »Zepelinom čez oceane«. 21.00 Simfonični koncert. 22.20 Plesna glasba. 0.30 Nočni koncert.

Torek, 28. aprila:

Belgrad: 12.45 Radio orkester. 17.00 Trio. 18.00 Popoldanski koncert. 20.30 Zagreb. 22.50 Večerni koncert. — Zagreb: 12.30 Plošče. 17.00 Popoldanski koncert. 20.30 Mussorgskijev večer. 21.30 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Koncert orkestra. 17.30 Koncert opernega orkestra. 19.45 Igra. 21.30 Koncert. — Dunaj: 12.00 Opoldanski koncert. 19.30 »Margareta« (Faust), opera, Gounod. — Milan: 19.15 Pestra glasba. 19.50 Plošče. 21.00 Dvospevi italijanskih oper. — Praga: 20.00 Proslava 175 letnice Mozartovega rojstva: Koncert češke Filharmonije. — Langenberg: 20.00 Večerna glasba. 21.00 Pestra ura. — Rim: 17.00 Vokalni in orkestralni koncert. 20.40 Opera. — Berlin: 19.30 Plesni večer. — Katovice: 12.10 Koncert. 17.45 Simfonični koncert. 19.50 »Maurer«, opera (Paderewski). 23.20 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 19.00 Bratislava. 19.45 Praga. — Leipzig: 20.30 Saxafon. 21.00 Igra. 21.40 Collegium musicum.

Slovenjgradec. V soboto, 2. maja se bo ob devetih dopoldne na javni dražbi prodajalo posestvo in gostilna Ubel na Starem trgu. Posestvo obstoji iz enonadstropne hiše, v kateri je že od nekdanj gostilna in trgovina, več stanovanj in suhe kleti, dve dvoranici, svinjaki, hlev z gospodarskim poslopjem, delavnic za oneko, kegljišče, ledenica, čebelnjak in koč. Dalje štiri stavne parcele, tri vrtnice, tri njijske, 3 travniške in 2 pašniške. Cenilna vrednost je 452.505 Din, najmanjši ponudek pa 301.670 Din. Hiša stoji na prometnem kraju par minut od farne cerkve Stari trg in dobrih pet minut iz mesta, pripravno za letovišcarje, z lepim vrtom za vrtno veselice. Mimo vodi glavna turistična pot na Urško goro, kjer se izletniki zelo radi ustavijo na okrepčilo. Vsi tedga se priporoča vsem resnim interesantom, ki bi zamogli nuditi gostom točno, dobro in solidno postrežbo, da se radi zelo ugodne prilike udeležijo dražbe.

Dobova. Te dni so odšli zopet naši mladi fantje k vojakom. Moramo pripomniti, da se je le-to izšlo še v precej lepem redu. Tudi alkohol ni igral tako velike vloge kot prejšnja leta, če tudi je vina skoro pri vsaki hiši dosti. Kakor povsod je bilo sicer tudi pri nas nekaj nerod, vendar smo letos lahko skoro ponosni na naše fante. — Velik madež v naši fari pri fantih je prekljanje. Posebno nelepo je, da se spravilo fantje najraje pri cerkvi in prekljanjo tako, da se kar meglja dela. Ne vemo, ali fantje ne vedo, kaj govore, ali delajo to nalašč in s kletvinami se izživajo pred župnikom in kaplanijo. Če se ne bo ta navada odpravila z lepa, se bo morda s silo. Orožniško postajo pa prosmo, da vsak tak prostaki nastop prijavijo in uvedejo kazensko postopanje.

Studenci pri Senčici. V nedeljo, dne 19. t. m. je proslavilo naše prosvetno društvo Finžgarjev jubilej z »Verigot«. Igra je bila za naše kraje kakor nalašč izbrana in so se igralci kakor gledalci z lahkoto poglabili v njeno poučno vsebino. Igralo se je s takim elanom in tako naravno, da je človek pozabil, da sedi v mali podeželski dvoranici. Vsi, prav vsi so rešili svoje vloge odlično. Nad vse pa nas je presenetil nastop pevskega zbora, ki ga vodi g. šolski upravitelj Boris Pečarič. Da bi bilo mogoče v tako kratki dobi napredovati tako visoko, se nam je zdelo skoroda nemogoče. Nudil se nam je vprav umetniški užitek. Bodi g. šolskemu upravitelju izrečeno la tem mestu najlepše priznanje, zboru in pa igralcem kličemo: Le vztrajno tako naprej!

St. Janž na Dravskem polju. Ljudstvo marsi z duhom časa. Kolo ima že vsako dekle, vsak pastir. Po fari ropočejo trije motokikli in trije tovorni avtomobili. V kratkem dobimo še elektriko. — Kmetje se zavedajo, da gospod iz mesta ne ume ublažiti gospodarske krize, zato pošiljajo svoje sinove in hčere v šole, predvsem v kmetijske, ki so v današnjem času zelo potrebne. Toda pridni so, ti študentje in mnogo pomagajo domačemu Prosvetnemu društvu za ljudsko prosveto. Vobče duh časa!

Polenski pri Ptuj. Vse tri občine naše župnije naj ostanejo takšne kakor so bile doslej. Nobenega priključevanja: to je naše mnenje.

Gornja Radgona

Ker bi bilo zdravilišče Slatina-Radenci radi svojega povečanja prisiljeno si zgraditi v doglednem času svojo lastno novo električno centralo, ki bi jo stala ravno toliko ali pa še nogoče več kakor daljnovid iz Slatine-Radenci v G. Radgono, kjer ima občina na razpolago električni tok iz vodne

nega dela skoraj ne najdemo v naši esejistiki. Z napetostjo pričakuje čitatelj nadaljevanja. — Božo Vodušek je prispeval članek k problemu sodobnosti v naši literaturi, v katerem postavlja avtor mnenja, ki presenečajo po svoji točnosti, in ki doslej še niso bila izrečena. Zlasti se mi zdi resnično, kar pravi o Cankarju in njega vplivu na sodobno naše slovo. Ugotavlja, da se je lirika pri nas mnogo svobodneje razvila nego proza, v kateri se Cankarjeva vpliva le stežka otresemo, dočim v liriki sodobna generacija ni imela tako močnega predhodnika, kakor v prozi. Zanimivi so tudi avtorji vidiki v drugih panogah slovnosti. — Iz svetovnega slovnosti prinaša Dom in svet lepo Tine Debeljakovo studijo o poljskem pisatelju Ferdinandu Goetelu, ki tvori pendant k studiji o Ossendowskem, ki jo je priobčil v zadnjem zvezku lanskega letnika.

V pesniškem pogledu gre pozornost Božo Voduškovemu ciklu »Iz boja s pozicijo, usodo in smrtjo«. V teh pozicijah — pesnik meni, da se s pozicijo prav tako bori, kakor z usodo in smrtjo — presenečena amuzikalnost, kljub ohranitvi rime, skoraj popolna odsotnost metafore in težak, neuglajen ritem. Po drugi strani opazi, kako kleše pesnik muko in brezobličnosti ne podobe, marveč spoznanja in dejstva, ki jih v obliki spovedi jemlje iz svojih globin. Božo Vodušek je svojevrsten in gotovo zelo pomemben pojav v naši najmlajši pesniški generaciji. — Pesem je prispeval tudi nadarjeni Joža Pogacnik: Odmev. Impresija, bežna, a lepa stvar, zajeta v izbruseno in uglajeno formo.

Leposlovja Dom in svet že dolgo ni imel toliko kakor v tem zvezku. Med njegove stalne sodružnike je stopil na novo Rudolf Kresal, a povrnil se je Miran Jarc, čigar pesmi in proze smo v poslednjih letih pogrešali. Nova pridobitev za Dom in svet pa je Mirko Javornik, ki je najmlajši

GAZELA TERPENTI. NOVO MILO PERE NAJ- USPENEJŠE.

Dobite ga v vsaki boljši trgovini.

električne centrale v sosednji Radgoni, zaradi tega se je po daljšem pogajanju odločilo raje za zadnje, kar moramo na vsak način pozdraviti. S tem ne bo imelo namreč zdravilišče samo v prvi vrsti golovih koristi, temveč tudi kraji Mele in Sratovec, skozi katere bo vodil daljnovid, ker bodo v doglednem času tudi sami zmogli si s primeroma majhnimi stroški vpeljati v svoje domove električno luč. Zdravilišče Slatina-Radenci zasluži torej zaradi svoje podjetnosti res javno zahvalo. Čudno oziroma otroče pa se nam zdi, da poziva »Jutro« dopisnik iz Gor. Radgone v svojem članku z dne 22. aprila 1931 k javni zahvali v prid g. županu dr. Boeziju! Kakšne zasluge pa si je pridobila z ozirom na omenjene kraje občina Gor. Radgona, oziroma njen župan g. dr. Boezio? Ti vsi skupaj so fungirali vendar kot posredovalci, oziroma prodajalci toka in ker menda niso z ozirom na javno zahvalo električnega toka ceneje prodali, kakor ga mora občina sama plačati v Radgoni, oziroma ga ne bodo doplačevali iz lastnih žepov, zaradi tega tudi niso ničesar žrtvovali. Gospoda, ne bodite vendar tako malenkostni in ne dajte se na tak način javno smešiti.

Murska Sobota

Izročitev odklikovanj. Te dni je izročal g. okr. načelnik odklikovancem odklikovanja. Odklikovani so bili zastopniki vseh slojev. Mnogo je med njimi kmečkih županov.

Smrtina kosa. V petek popoldne je bila pokopana okrog 60 letna mati Lipiča, uradnika Prekmurske banke. Priljubljeno stariko je na zadnji poti spremljala velika množica ljudi.

Spomenik žrtvam osvobodjenja. — Tukajšnji kamnoseki mojster g. Močnik je izdelal veličasten spomenik, ki se postavi na skupni grob petih dobrovoljcev, ki so padli v osvobodilnih bojih. Spomenik bo odkrit meseca junija.

Mojstrana

Na dopis, katerega je priobčilo »Jutro« pod naslovom »Skozi Mojstrano« 12. t. m. sporočamo: Vas Mojstrana, ki šteje nad 800 prebivalcev, obstoječo cementno tovarno obmejno četo in drugimi državnimi uradi, je glavno izhodišče na Triglavsko pogorje in je po svoji lepi legi in zdravem podnebnju priznan letoviški kraj. Vas Mojstrano poseja mnogo zimskošportnih turistov in letoviščarjev — lani jih je bilo nad 7000. Da bi se nudile v vsakem pogledu vse udobnosti letoviščarjem kakor tudi turistom, bi bilo zelo unesno, da bi merodajna oblast dovolila poleg že obstoječe trafike vsaj še dve prodajalni tobaka, kakor tudi poštne znamke, ker samo ena trafika nikakor ne odgovarja krajevnim razmeram. V Kranjski gori, ki je brez večje industrije, so kar štiri prodajalne tobaka. — Trditve »merodajnega« pisca, da zadostuje ena trafika za tukajšnji kraj, ne odgovarja tujskemu prometu, ter »merodajni« pisec nikakor ne bo odločeval glede dovoljenja novih trafik, ker so za to merodajne oblasti. — Ker je že dobro poučen pisec obiskal Mojstrano, zakaj si ni ogledal brvi na pradu pri kolodvoru, ki čaka že več let odreženja kot beraške hlače krp. Skrajni čas je že, da se omenjena brv spravi v stanje, ki bo odgovarjalo vsestranskemu prometu. »Merodajni« pisec naj se ne vlika v zadeve, ki ga nič ne brigajo.

Cerkveni vestnik

Cerkvena slovesnost v čast Marije Matere dobrega sveta, varuhinje Družbe sv. Petra Klaverja, se vrši danes ob 3 popoldne v frančiškanski cerkvi. Govori dr. p. Roman; litanije in sv. blagoslov, nato darovanje za uboge afriške misijone. — Prišrčno vabimo k obilni udeležbi. Vsi verniki dobijo ta dan popolni odpustek pod navadnimi pogoji (Pij X.).

Nočni častivci presv. Zakramenta imajo v noči od 30. aprila na 1. maj redno celonočno čiščenje presv. Srca Jezusovega v ljubljanski stolnici. Molila se bo z ozirom na pričetek Marijinega meseca 8. ura: Čiščenje preblazene Device Marije. Vljudno vabimo vse moše in mladeniče, da vsaj eno uro v mesecu molitve žrtvujejo v čast presv. Srca Jezusa in Marije.

sotrudnik in kaže veliko nadarjenost.

Kresal je prispeval novelo »Asjar«. Z razmeroma skupimi sredstvi doseže pisatelj gotov učinek. Vsebinsko nekoliko eksotična, je Kresalova novela poskus mešanja poetike (romantične) in dušeslovja, ki ga moramo smatrati kot posrečeno stvar. Res je, da bi utegnili biti stvar zrelejša, ako bi avtor katero stilistično pomanjkljivost popravil, zlasti mestoma prenatrpano dikcijo, vendar je delo tudi v svoji sedanjosti obliko lep in zanimiv pojav. — Bogomir Magajna je dal v svoji štici: »Kako je umiral Gausite« snovno in kar tiče milijeta ter nastoja jako nenavadno bele. Nosi znamenje našega časa in priča o poglobitvi avtorjeve zmožnosti vživetja v neobičajne situacije, ki jo že poznamo iz drugih njegovih del. — Fragmenta iz romnov sta prispevala Mirko Javornik — ki je tudi izbral (vsaj v našem slovnosti) nenavadno snov ter jo morda nekoliko prepovršno in nedozorelo obdelal (Prvo poglavje življenja), a o tem radi fragmentarnosti dela ni mogoč izrpnjeje govoriti — in Miran Jarc. Njegov odlomek iz romana »Srebrna palma« priča, da išče avtor nove izrazne oblike za svojo prozo, ki bi jo mogli — vsaj po čitanju tega odlomka — imenovati iskanje v kontrastiranje. Stvari prikazuje v kričečem protipostavljanju svetlobe in sence, v pretrpanem, a zato tem bolj učinkovitem optičnem ponazarjanju situacij, prizorov, dogodkov. Nekaj na Chestertonu spominjajoča tiči v Jarčevi novi prozi, ki obeta postati v našem slovnosti za nimiv pojav.

Pregledi iz slovnosti (ocene) iz likovne umetnosti (Rajko Ložar) in o glasu (S. Vurnik) ter zapiski dopolnjujejo obrežni zvezek.

Pet krasno uspešnih umetniških prilog z reprodukcijami del francoske Kralja Vena Filona, Franca Pavlova, Draga Vidmarja, Mire Pregijev in Matije Jame, krasno prvo dvojno številko letošnjega »Doma in sveta«.

Dnevna kronika

Koledar

Nedelja, 26. aprila: (3. povelikonočna nedelja. Nedelja Varstva sv. Jožeta.) Mati božja dobrega sveta.

Ponedeljek, 27. aprila: Peter Kanizij; Peregrin.

Nosi grobovi

† Pogreb g. Marice Jeruc se vrši danes ob dveh popoldne.

Znatne stavbne prihranke

dosežete, če Vam izvrši načrte, proračune in nadzorstvo Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/1.

Osebnosti

— Iz železniške službe. Nameščeni so za zvanjčke I—4: Križar Adolf, komerc. zvanj. Maribor gl. kol.; Purčaj Rupert, prometnik, St. Ilj; Potočnik Alfonz, komerc. zvanj. Maribor gl. kol.; — za zvanjčke II—3: Sarec Bogomir, skladiščnik, Lesce-Bled; Jančar Janez, sklad. desetar, Zalog; Hanžič Valentin, premikalec, Ljubljana gor. kol.; Medja Jožef, premikalec, Bistrica-Boh. jezero; Krajec Karel, premikalec, Maribor gl. kol.; Divjak Janez, premikalec, Maribor gl. kol.; Odréitz Aleš, premikalec, Maribor gl. kol.; Čad Frančišek, kretnik, Djurmance; Pirc Lovrenc, zapis. voz, Rakek; Vodičar Fr., sklad. desetar, Zalog; Karla Martin, tovar. sprevednik, Rogatec; Harner Franc, tovar. sprevednik, Maribor gl. kol.; Ziberna Jožef, tovar. sprevednik, Maribor gl. kol.; Kešar Lavrencij, kretnik, Rogatec; Rožič Janez, tovar. sprevednik, Jesenice; Bivie Jožef, kretnik, Radobova vas; Kristan Ivan, tovar. sprevednik, Murska Sobota; Saje Franc, kretnik, Kandija; Perko Franc, tovar. sprevednik, Maribor gl. kol.; Kokelj Viktor, kretnik, Višnja gora; Urbanc Ivan, sklad. desetar, Metlika; Dovč Jožef, premikalec, Ljubljana gl. kol.; Mihelič Frančišek, premikalec, Ljubljana gl. kol.; Jesih Marcel, zap. voz, Rakek; Mihevc Anton, kretnik, Rakek; Arko Jožef, premikalec, Rakek; Marc Miroslav, skl. desetar, Ljubljana gl. kol.; Škerl Marjan, sklad. desetar, Rakek; Kovič Ivan, kretnik, Laze; Tesner Janez, premikalec, Zalog; Godec Ludvik, blokvoznik, Maribor gl. kol.; Krajec Karel, brzojavec, Pragersko; Čot Anton, čuvaj proge, prog. sekcija Ljubljana gl. prog.; Fritz Franc, premikalec, Ljubljana gl. kol.; Maršič Franc, kretnik, Pragersko; Sajovic Albin, tovar. sprevednik, Maribor gl. kol.; Teraš Rudolf, tovar. sprevednik, Maribor gl. kol.; Lenardon Peter, tovar. sprevednik, Maribor gl. kol.; — za služitelja: Dolmouč Alojz, pisarniški sluga, Ljubljana gor. kol.; Premuš Josip, avizer, Čakovec — napredoval je v zvanjčka I—4 Brodnik Alojz, strojevodja, kurilnica Ljubljana gor. kol., dosedaj zvanjček II—3.



Ostale vesti

— Škofijsko društvo za varstvo sirot v Ljubljani bo imelo svoj XIII. občni zbor v torek, dne 12. maja 1931 ob pol petih popoldne v Karitativni pisarni (Poljanska cesta 28, Marjanišče) v Ljubljani po sledenjem dnevnem redu: 1. Čitanje zapisnika lanskega obnove zborna. 2. Letno poročilo (1930). 3. Poročilo nadzorstva in odobrenje računskega poročila. 4. Volitev društvenega vodstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

— Razpis štipendij francoske vlade. Francoska vlada je razpisala svoje vsakoletne štipendije za tiste študente in absolvente jugoslovanskih visokih šol, ki želijo izpopolniti svoj študij v Franciji. Kompetentni naj v svojih prošnjah pregledno opišejo svoj dosedanj študij (diplome itd. se prilagajo v overovljenih prepisih) in pojasnijo, zakaj bi hoteli študirati v Franciji. Prošnje naj s t. eba priložiti predpisani formulir z navedbo raznih podatkov. Na tem formulirju potrjuje univerzitetni lektor francosčine, oziroma — za kandidate, ki niso stalno v Ljubljani — delegat francoskega konzulata, da obvlada prošle francosčino tako, da bo mogel poslušati strokovna predavanja v Franciji. Ti formulirji se dobivajo na rektoratu univerze. Kompetentni, ki so študenti ali pa absolventi ljubljanske univerze, naj vložijo svoje prošnje najkasneje do 7. maja na rektoratu univerze Kralja Aleksandra Prvega v Ljubljani.

— Ljudsko štetje na Ježici. Vseh prebivalcev je v občini Ježica 3189 (1921 2165): jugoslovanskih državljanov 3070, 119 tujecev (99 Italijanov, 9 Poljakov, 5 Rusov, 3 Čehi, 3 Avstrijci). Katoličanov 3189, 1 pravoslavni. Po jeziku je 3189 Slovencev, 3 Nemci, 3 razni. Jugoslovani 3186.



Duševo potrfti, ali morda na srcu, ledvicah ali na presnovi bolni?

Potem v SLATINO-RADENCI. novodobno opremljeno zdravilišče. V čistem zraku in pomladanskem solncu se Vam bodo vrnila moči in veselje.

Pomladanska sezona

od 15. maja do 15. junija.

Triletdenska popolna oskrba za osebo: stanovanje, prehrana, kopelji, zdravniški pregled in nadzor Din 1400.—

— Vsem kmetijskim produktivnim zadrugam in kmetijskim društvom. S svojim odlokom z dne 9. t. m. No. 23963, opozarja ministrstvo za kmetijstvo, da zaenkrat ne more nikakor jemati v pretres prošnje za drž. podpore, ki prihajajo od raznih kmetijskih produktivnih zadrug in kmetijskih društev. Glede načina nadaljnjega vlaganja takih prošenj bo imenovano ministrstvo izdalo pozneje posebno navodila. — Od kraljevske banske uprave v Ljubljani, dne 17. aprila 1931.

— Izlet Jadranske straže na morje. Izletni odbor Jadranske straže, Ljubljana, ucinno prosi vse delne in fiksno prijavljene izletnike, da takoj vplačajo polovico prijavnine in ostalo polovico do 5. maja. Dne petega maja je zaključek prijav. Ta dan zapadejo tudi pogodbe in izletni odbor se ne bo mogel ozirati na nobeno prekasko prijavo, nasprotno, ako niso tega dne vplačali vsi izletniki zneskov, izlet odpove. Vse informacije in prijave sprejema izletna pisarna, Ljubljana, Vogelnova ul. 3. (Posebno pa se prosi odbor mestne in oblasne odbore ter poverjenike Jadranske straže, da nemudoma javijo, koliko članov izletnikov so nabrali ter da vpošljejo zneske). — Izletni odbor Jadranske straže Ljubljana.

— VII. redni občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji bo v ponedeljek, 11. maja, ob 17. v Ljubljani v prostorih Slov. Matice. Kongresni trg 7-1. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obnove zborna. 2. Poročilo odbora (s poročilom o kongresu v Londonu in o seji v Parizu) in nadzorstva. 3. Volitve. 4. Slučajnosti.

— Krajevne Kmetijske zveze, ki želijo, da jim dopošljemo še več knjižic: »Kako si sam izračunam davek«, naj nam hitro sporočijo, koliko izvodov naj jim še dopošljemo. — Kmetijska zveza v Mariboru.

Izšla je iz tiska knjiga:

Predpisi o skupnem davku na poslovni promet, z vsemi najnovejšimi razpisi ministrstva financ.

Predgovor in opazke k tekstu tega zakona napisal je dr. Valdemar Lunaček, tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu.

Obseg knjige je 230 strani ter je cena za trdo vezano v platno Din 70.—

Naročila sprejema ter odpošilja proti povzetju: **TIPOGRAFIJA d. d., Zagreb** Preradovičev trg 9.

— Ribarske izkaznice. Kraljevska banska uprava Dravske banovine razglasi: Po »Pravilniku o banovinskih pristojbinah na ribarske izkaznice« z dne 16. februarja l. t., ki ga je odobril g. minister za finance z odločbo z dne 30. marca l. t. in ki je bil proglašen v »Službenem listu« kr. banske uprave Dravske banovine št. 27 z dne 22. aprila l. t., se mora plačati od vsake ribarske izkaznice za ribolov na področju Dravske banovine banovinska pristojbina za koledarsko leto a) 50 Din če lovi posestnik ribarske izkaznice samo ribe belice, b) 120 Din, če lovi tudi plemenite ribe. Pristojbina se plačuje pri pristojnih okr. načelnstvih (sreski izpostavi) in mestnih načelnstvih. Plačati jo morajo tudi tisti, ki so že v posesti za to leto veljavne ribarske izkaznice (v bivši mariborski oblasti). Ribarske izkaznice zapriseženih ribarskih čuvajev so pod gotovimi pogoji oproščene banovinske pristojbine. Ribiči se opozarjajo, da se seznanijo z določili pravilnika, ker se prestopki kaznujejo do 500.— Din ali do 10 dni. Ribarske izkaznice se izdajajo v bivši mariborski oblasti, kot doslej, v bivši ljubljanski oblasti pa pri pristojnih okrajnih načelnstvih (okr. izpostavi) in mestom načelnstvu v Ljubljani.

— Mala obrt bo zastopana tudi na XI. mednarodnem vzornem velesejmu v Ljubljani, ki se vrši od 30. maja do 8. junija 1931. Ravateljstvo velesejma je namreč iz posebne naklonjenosti tudi letos nakazalo referatu za pospeševanje obrti primeren prostor. Obrtniki, ki že razstavljajo na tem prostoru, se opozarjajo, da prijavijo svojo udeležbo takoj na naslov: kr. banska uprava, referat za pospeševanje obrti, Ljubljana, Krekov trg 10-I.

Zdravilišče Las nitzhöhe

pri Gradcu — Avstrija — v prekrasni legi, obdano z zaraščenimi gozdovi — 555 m — za živčno in notranje bolezni, kakor tudi za one, ki jim je potreben odhiti. Dnevna penzija za kopališke goste od S. 14'50, za penzionerje od S. 8'— višje. V juliju in avgustu za S. 2'— višje Zdraviliški upravitelj: dr. Mi. Liz.

— Ljubljana—Sušak zopet redna avtobusna zveza. — Odhod iz Ljubljane ob 5, postajališče hotel Miklič. Odhod s Sušaka ob 15. Obratuje avtopodjetje Pečnikar, telef. št. 3386.

— Slovensko društvo za varstvo živali v Ljubljani je razposlalo te dni svojim članom poštno polonice s prošnjo, da poravnajo članarino za tekoče leto. Vsi oni, ki bi polonice ne prejeli, kakor tudi oni, ki želijo na novo pristopiti temu plemenitemu društvu in podpreti njegovo požitvalno delo, naj se blagovolijo obrniti ustmeno ali pisмено na naslov: Slovensko društvo za varstvo živali v Ljubljani, Poljanska cesta 59 (živozdravnik g. Rebernak). Tam dobijo člani društva tudi vse strokovne nasvete.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 28 od 24. aprila l. t. je objavljen »Zakon o izvršbi in zavarovanju (izvršilni postopek)« in »Objave banske uprave o občinskih trošarinah, ki jih bodo pobirale občine v letu 1931«.

— Planinci, pozor! V nedeljo, 3. maja ob 14. bo v Lučah ustanovni občni zbor tur. kluba »Skalac« za vso Savinjsko dolino. S tem se obveščate vsi prijatelji planin in iskreno vabite k udeležbi. Planinski pozdrav!

— Parnik »Morosinac« bil zopet kmalu povzročil dve nesreči. Sibenik, 25. aprila. Včeraj je v kanalu rtiča Ciovo malo manjkalo, da ni prišlo do katastrofe, in sicer po krivdi znanega italijanskega parnika »Francesco Morosinac«, ki je pred meseci zakrivil nesrečo našega parnika »Karagorgiej«. Motorni čoln »Mir s vama«, ki je ob šestih odšel iz Splita natovorjen z blagom, je blizu Ciova naletel na »Morosinac«, ki je plul iz Sibenika. »Morosinac« ni držal desne strani in je hotel prisiliti motorni čoln, da bi krenil še bolj na desno. Po zaslugi naših vrlih mornarjev pa se je posrečilo, da so v zadnjem hipu okrenili motorni čoln na levo in tako preprečili katastrofo. Malo zatem je sročal »Morosinac« parnik »Slovenec«, katerega je »Morosinac« tudi skušal prisiliti, da zavije na desno. »Slovenec« je bil pristižen, da je ustavil stroj in dal »Morosinacu« signal, naj krene na desno. Po teh dramatičnih scenah je »Morosinac« mirno nadaljeval svojo pot proti Splitu, kakor bi se nič ne zgodilo.

Za pomladansko zdravljenje

čiščenje krvi in proti slabi prebavi
rabite naš nacionalni produkt

Planinka - čaj Bahovec

Pristen samo v zaprtih in plombiranih paketih z napisom proizvajalca:

APOTEKA MR. BAHOVEC, LJUBLJANA

— Senzacionalen proces v Subotici. Te dni se je pričel pred subotičkim okrožnim sodiščem proces proti bivši upravi prvega jugoslovanskega pogrebne društva, ki je obtožena, da je s svojim delovanjem oškodovala 500 svojih članov za nad 4 milijone dinarjev. Na zatožni klopi sedi 24 oseb iz Subotice. Za pričanje je povabljenih 414 oseb. Obtožnica navaja, da so člani uprave mnogokrat zavarovali tudi take osebe, ki so bile že mrtve. Obtožnica obsega 52 strani. Za razpravo, ki bo trajala kake tri tedne, vlada v Subotici veliko zanimanje.

Ivana Cankarja zbrani spisi, ki jih izdaja Nova založba v Ljubljani, so dospeli že do dvanajstega zvezka. To je najbolj točna in redna izdaja naših klasikov. Čim bolj se bo odzvala naša javnost z naročilom, tem uspešneje se bodo nadaljevali Cankarjevi spisi in tem prej dobimo celoto. Odlično pisani uvodi urednika Iz. Cankarja in vestno zbrane opombe so najboljša razlaga vsakega zvezka posebej. Da je izdaja Cankarjevih spisov tudi po zunanji obliki dovršena, ni treba še posebej omenjati. Naročila sprejema pod ugodnimi pogoji Nova založba v Ljubljani.

— Nove knjige: Prehrana po novih zdravstvenih načelih (brezmesna hrana). Po dr. med. M. Bircher-Benner priredila Stefanija Humek broš. Din 30.—, vezana Din 40.—; Nemški glagol (das deutsche Zeitwort) priredila dr. Angela Piskernik Din 6.—; Smarnice za l. 1931. — Pozdravljena Kraljica spisal dr. Jos. Jerše, vezane Din 45.—; Okrožnica papeža Pija XI. o krščanskem zakonu, Din 10.—; Jaz sem otrok krščanstva spisal dr. Zagar, broš. Din 10.—, vezano Din 20.—; Prodane duše — trpljenje naših bratov v zasedenem ozemlju, spisal J. Likovič Din 30.—; Daphne Adeane, roman spisal Maurice Baring, prevel dr. Stanko Leben, broš. Din 60.—, vezano Din 80.—; Zakon o uradnih dnevih z dne 1. aprila 1931, Din 18.—; Pogledimo v Beneško Slovenijo, zbirka spominov na Beneško Slovenijo za mladino, spisal Rudolf Wagner, vez. Din 20.—; Iz Bagdada v Stambul, povest od Karl Maya IV. zvezek Din 13.—; Jagode, povestice za mladino Din 10.—; Mesta in leta, roman spisal Konstantin Fedin, prevel Jos. Vidmar Din 90.—, vezano Din 110.—; Klie divjih gosi, spisala Marta Ostenzo prevel Grisa Koritnik, roman, broširana Din 60.—, vezano Din 75.—; Nebeška rože l. del »Ivljenje« z Jezusom, molitvenik Din 15.—, vezano Din 20.—.

Ker boste shranili Vašo zimsko obleko in kožuhe, ne pozabte jih zavarovati pred škodljivimi moli s

TARMOL-om

Tarmol dobite v vseh lekarnah in drogerijah.

— Likarjevi klobučki! Radovednost, kaj je z Likarjevimi klobučki za sveče, o katerih se že delj časa govori, da pridejo kmalu v promet, me je dovedla do tega, da sem se začel za to zanimati, in neverjeten Tomaž, kot jih je toliko, kar nisem mogel verjeti, da bodo res kaj prida. Pa smo sklenili — cela komisija nas je bila, trije duhovniki in en laik — da se sami prepričamo kako in kaj. Rečeno, storjeno. Vzeli smo dve sveči, dolgi po 32 centimetrov. Na eno smo nataknili klobuček in obe našli. Goreli sta točno eno uro. Sveča s klobučkom lepo enakomerno in ne s prevlečnim plamenom. Sveče brez klobučka je v eni uri zgorelo 3 in pol centimetra, sveča s klobučkom pa samo 2 in pol centimetra, torej v eni sami uri za 1 cm manj od one brez klobučka. Prihrani se približno ena tretjina na materialu, o čemer so se prepričali tudi zadnje tri dni velikega tedna v Kostanjevici, kjer so pred izpostavljenim sv. R. T. gorele sveče s klobučkom in brez klobučka. Klobuček se sam avtomatično pomika med gorenjem, dokler sveča ne dogori. Druga dobra stran teh klobučkov pa je ta, da ostane sveča, četudi dalj časa gori, gladka kot je, in tudi brez nevarnosti, da bi se prti vsled kapljanja, zlasti v vročini, pomazali. Minulo sredo so jih preizkusili tudi v zagrebški stolnici in so se pohvalno izrazili s tem, da so jih naročili 12 ducatov. V dvomu so bili edino vsled tega, da ne bi morda estetično kvarno vplivali, pa se je tudi ta dvom razblinil v nič in so prišli ravno do nasprotnega zaključka. — Ker so klobučki že v delu — da ni prišla vmes tehnična zapreka, bi bili že dogotovljeni — in ker jih bo dogotovljenih le toliko, kolikor bo naročil, je v interesu vsakega posameznika, zlasti pa župnih uradov, da jih čimprej naroče tako za župne, kakor za podružne cerkve. — St. Jernej na Dol., dne 17. aprila 1931. — Kovačič Anton, kaplan.

— »Kako si sam izračunam davek in kaj bi moral vedeti vsak davkoplačevalec.« To knjižico je izdala Kmetijska zveza v Mariboru. Cena 2 Din. Dobite jo pri vaši domači krajevni Kmetijski zvezi, ki bo to tudi pri cerkvi razlagala. Knjižico prodaja tudi tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Koroska c. 5 in Aleksandrova c. 6, ter Slomškova zadruga Celje.

— »Zamorčice«, misijonski mesečnik s slikami za mladino. Letnik 19. Prinaša lepe povestice, slike in popise iz zamorskih dežel. Za mladino jako vzgojen in poučen, zato ga če, gg. katehetom in cenj. staršem toplo priporočamo. Cena na leto Din 7.—. Naroča se tam kot »Odmec iz Afrike«, Ljubljana, Metelkova 1. — Vsebine št. 4 (april): Pot k velikonočnim praznikom. — Zamorčki prvobitjanci. — Naš Slavimir, prijatelj zamorčkov. — Solna naloga zamorčkov. — Na vojsko molitve za zamorčce. — Zamorčkova pošta. — Za vse naročnike »Odmec« in »Zamorčec« berejo afriški misijonarji letno 500 sv. maš.

— Popularizacija zdravstvene vede. Svetovna vojska in njene velike izgube so naučile človeka, da zna bolje ceniti svoje življenje in paziti na zdravje. Od konca vojne pa do današnjega dne se zdravniški in učenijski vedno bolj trudijo, da se najširše plasti naroda dobera pouče o higijeni. Ni skoro dneva, da se ne bi tu ali tam vršilo kako predavanje o negi zdravja. Največjo pažnjo pa za služi brez dvoma pravilna prehrana in prebava.

Zaprte ali lenivost črev se da dandanes lahko odstraniti, ko imamo Artin-dražerje, ki jih zdravniški priporočajo. Po 2 Artin dražerji na večer je najboljšo sredstvo proti zaprtju.

— Priporočamo ogled blaga za pomladanske obleke pri tvrdki Novak, Ljubljana, Kongresni trg št. 15 (nasproti nunske cerkve). Velika izbira in najceneje.

— Mozaični tlakovi, stopnice, ograje, cevi, podboji... Cementarna Gostinčar, Pešata — Dol pri Ljubljani.

© Zohozdravnik dr. Tavčar, Gledališka ul. 4, zopet redno ordinira.

— Bolečine in tišanje v želodcu, zaprtje, gnulob v črevesu, okus po žolcu, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdor češče pije naravno »Franz-Josef« grenčico, poln kozarec zvečer, preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavilih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vodo toplo priporočati kot zelo smoteno, domače zdravilno sredstvo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in v špecerijskih trgovinah.

Gospod LUDVIK SEMEN,

stanujoč v Ljubljani, Stari trg 6, nima pravice nabirati inserate za »Cankarjevo družbo«.

Odbor »Cankarjeve družbe«.

Litija

Ljudsko štetje v Litiji je končano in šteje vsa občina Litija 4449 prebivalcev, in sicer 2115 moških in 2335 žensk.

Kr. banska uprava je poslala litijskemu okrajnemu glavarstvu kot likvidacijski obračun okrajne blagajne iz leta 1929 Din 17.672.—, kot podporo kmetovalcem, ki so imeli leta 1929 licencirane bibe in ki so redili merjase. Podpore znašajo od Din 100.— do Din 250.—. Te podpore prejme okoli 120 živinorejcev, katerim bo la denar v sedanjem težkem času prav dobro došel.

Železniška komisija se je pretekli teden mudila v Litiji z ravnateljem ing. Hoffmanom na feču. Z novim strojem, katere je prejela naša država na račun reparacije, so preizkušali železniški most pri Poganiku in vse mostiške do Litije radi nosnosti oziroma preobčutitve. Preizkušnja je dobro izpadla, tako da se je mostiške v Zalogu, v trenutku, ko je vozil novi stroj preko mostu, znižalo za 8 mm, kar je iz tehničnega ozira dopustno. Most pri Poganiku pa je brez vsega vso težo prenesel. Kakor se čuje, bodo v kratkem pričeli voziti s temi novimi težkimi stroji na progi Rakek—Maribor. Proti Zagrebu pa je za enkrat nemogoče, ker je proga v precej slabem stanju za tako težko preobremenitev.

Cerklje

Letos je hudo s krmom za živino, ko je pomlad mrzla in ne more nič zrasti. Ljudje kupujejo seno po 2 Din kg. Navadno je o tem času že najlepša paša, a letos ni do sv. Jurja bilo nobenega toplega dne, čeprav je namočeno, da bi moglo rasti. Tudi žitnega klasa ni nikjer najti, dasi je ob takem času vsako leto že bila rž v klasju. Marelice in breskve kažejo kažejo šele prve letošnje cvete. Pa mi kmečki ljudje živimo v vednem upanju in tako tudi sedaj upamo!

V Bušci vasi, kjer imajo dobre toplece, bodo regulirali potok-hudournik, ki teče skozi vas. Komisijci ogled se je izvršil pred enim tednom. Vsa čast onim faktorjem, ki se zavzemajo za to, ker bo to res velika dobitra za vse hiše ob potoku in za celo okolico. Le še to bi bilo žeteli, da bi regulacija segla višje proti Poštehi vasi.

Pogorela Oštr Marija, kateri je zadnja soboto na Gorenji Pirošici pogorela hiša, se s tem zahvaljuje upravi Domoljuba, ki ji je v treh dneh poslala podporo Din 2000.— kot naročnici, ki je naročnino plačala v januarju. — »Domoljuba« priporoča kot tudi »Slovenec«, ki ju rada prebira.

Trbovlje

Strokovna skupina rudarjev ina letos 1. maja izlet na Sv. Planino. Ob 10 bo služba božja, katero opravi g. Boštete. V slučaju slabega vremena izlet odpade in je sv. maša ob 9 v farni cerkvi.

Nenadno, zadet od srčne kapi, je umrl v petek g. Majer Jože, ključavničar. Bolchal je že nekaj časa. Bil je udovec. Zapušča 3 nepreskrbljene otroke. Bodi mu blag spomin, preostali pa naše sožalje! Pogreb bude v nedeljo 26. t. m. na občinsko pokopališče ob 4 popoldan.

Promenadni koncert Delavske godbe bo v nedeljo ob 4 popoldne v trgu. V slučaju slabega vremena odpade.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 26. aprila: SLEHERNIK, premijera v opernem gledališču. Izven.

Ponedeljek, 27. aprila: ŽIVLJENJE JE LEPO Red B.

Torek, 28. aprila: Zaprtje.

OPERA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 26. aprila: SLEHERNIK. Dramska premijera. Izven.

Ponedeljek, 27. aprila: Zaprtje.

Torek, 28. aprila: LUIZA. Red E.

Sreda 29. aprila: OJ TA PRESMENTANA LJUBEZEN. Premijera izvirne opere. Izven.

Četrtek, 30. aprila: SLEHERNIK. Red D.